

منجلی

منجلی

فاطمه او جاقلو

منجی ارض الزمان

سرشناسه : اجاقلو، فاطمه، ۱۳۵۷
عنوان و نام پدیدآور : منجی آخرالزمان / فاطمه اجاقلو
مشخصات نشر : تهران : لاهوت، ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری : ۲۳۲ ص
شابک : 978-600-5188-50-9
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
یادداشت : کتابنامه ، ص ۲۲۳
موضوع : محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق
موضوع : محمد بن حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ ق - غیبت
موضوع : مهدویت - انتظار
رده بندی کنگره : ۱۳۹۰ م ۳ الف / ۲۲۴ Bp
رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۶۲
شماره کتابشناسی ملی : ۲۵۶۴۸۷۰

نام کتاب : منجی آخرالزمان
مؤلف : فاطمه اجاقلو
ویراستار : سرکار خانم شهریار
ناشر : موسسه انتشاراتی لاهوت
نوبت چاپ : اول / تابستان ۹۱
تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه
چاپ : قلم
قیمت : ۴۰۰۰ تومان
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۱۸۸-۵۰-۹
آدرس : میدان انقلاب - خیابان منیری جاوید (اردیبهشت) -
بین چهارراه نظری و روانمهر - بن بست توحید - پلاک ۴
تلفن : ۷-۶۶۴۸۸۴۹۶ همراه : ۰۹۱۲۵۰۹۰۹۹۱

فهرست مطالب

پیشگفتار	۵
جهان در انتظار منجی	۶
نام و کینه و القاب	۲۲
نسب حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>	۲۵
روایتی شیرین درباره سرگذشت نرجس	۲۶
چگونگی ولادت منجی	۳۲
شبهات حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> به پیامبران	۳۹
علت و فایده غیبت	۴۳
بررسی طول عمر حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> از نظر	۵۰
ارزش و فضیلت انتظار	۶۳
وظایف منتظران در اسلام	۷۳

۸۷	مظلومیت ایرانیان در ظهور
۹۱	نقش ایرانیان در ظهور
۱۰۰	نقش برخی شهرهای ایران در ظهور
۱۲۴	اوضاع در آخرالزمان
۱۴۰	نشانه‌های ظهور
۱۶۱	وقت ظهور
۱۶۴	ویژگی یاران حضرت مهدی <small>علیه السلام</small>
۱۷۵	دوران پس از ظهور
۲۰۵	موراثت انبیاء نزد حضرت مهدی <small>علیه السلام</small> در هنگام ظهور
۲۱۴	رجعت کنندگان در دوران ظهور
۲۱۹	شهادت حضرت مهدی (عج)
۲۲۳	فهرست منابع

پیشگفتار

از دیر باز، بشر در آرزوی رسیدن به «جامعه آرمانی» یا «مدینه فاضله» هستند، جامعه‌ای که صلح و صفا و آرامش و عدل و عدالت در آن حاکم باشد و از جنگ و خونریزی، قتل و غارت، فقر و بی‌سوادی، بیماری و ... خبری نباشد. در این میان جامعه شناسان، فلاسفه، سیاستمداران و اندیشمندان و دانشمندان به فکر راه حل و چاره‌ای هستند که یک چنین جامعه‌ای را بسازند و در این زمینه تلاشهای زیادی را انجام داده‌اند. با این حال، با توجه به پیشرفتهای سریع تکنیک و تکنولوژی، بشر باز هم نتوانسته است به جامعه مطلوب خود دست پیدا کند.

هنگامی که تاریخ ادیان مختلف را مطالعه می‌کنیم می‌بینیم که همه آنها آمدن فردی را به پیروان خود، مژده و بشارت داده‌اند که با ظهورش، این جامعه آرمانی را به ارمغان می‌آورد و مدینه فاضله را در کل و سر تا سر جهان حاکم می‌کند، جامعه‌ای که در آن صلح و عدالت سایه گستر می‌شود و همه انسانها در یک سطح و در آرامش خاطر و بدون دغدغه به سر خواهند برد. در واقع انسانها به نوعی چشم به راه آمدن شخصیتی هستند که به این آرزوی انسانی، جامعه آرمانی، جامعه عمل بپوشاند. به همین خاطر، ما در این تحقیق سعی بر آن داشتیم که درباره این شخصیت والا مقام که دارای ویژگی‌های منحصر به فرد است و نقش کلیدی در زندگی بشر دارد، صحبت نماییم.

جهان در انتظار منجی :

«فتوریسم» یا اعتقاد به دوره آخرالزمان و انتظار واپسین منجی، ریشه در تمام ادیان آسمانی دارد. از دوران کهن تا به امروز، تشکیل یک حکومت جهانی از آرزوهای پیغمبران، فلاسفه، دانشمندان، سیاستمداران و پیروان مذاهب مختلفه جهان بوده است و این ایده از مرز ادیان و مذاهب قدم فراتر نهاده و به عنوان یکی از مهم‌ترین مسایل حیاتی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است و دانشمندان تنها علاج بیماری‌های بشری و تنها علاج و راه جلوگیری از جنگ و تثبیت صلح را تشکیل یک حکومت جهانی می‌دانند. اینک عین گفته دو تن از دانشمندان مشهور جهان را در ذیل می‌آوریم:

۱. انیشتن: یا باید حکومت جهانی با کنترل بین‌المللی انرژی تشکیل شود، و یا حکومت‌های ملی جداگانه فعلی همچنان باقی بمانند و منجر به انهدام بشری گردد
۲. برتراند راسل: چون هم‌اکنون خرابی جنگ بیش از قرن گذشته است، یا باید حکومت جهانی را بپذیریم و یا به عهد بربریت برگردیم و به نابودی نژاد انسانی راضی شویم.^۱

اگر کتاب‌ها و تواریخ اقوام و ملل مختلف جهان را بررسی نماییم، به این نتیجه می‌رسیم که همه پیغمبران بزرگ، خبر داده‌اند از موعود مصلح و مقتدری که روزی ظهور خواهد کرد و دنیایی که پر از هرج و مرج و ستم شده باشد را اصلاح خواهد نمود و تنها اوست که این کشتی طوفان‌زده دنیا را به ساحل نجات می‌رساند. اما چون هر ملت و قومی، این مصلح جهانی را منسوب به خود می‌داند، به این سبب عده‌ای شیاد، از این موقعیت سوء استفاده نموده و افرادی را به نام مصلح جهانی معرفی کرده‌اند. به این سبب عده‌ای مردم نادان را فریب داده‌اند در صورتی که در تورات و انجیل و قرآن و سایر کتبی که توسط پیغمبران رسیده و همچنین نوشته‌های بسیاری از دانشمندان، محدثین و مفسرین معروف، صراحتاً نام و نشان و علائم ظهور مصلح جهانی را ذکر کرده‌اند و تاکنون تعدادی از علائمی که در این مورد ذکر شده، آشکار گردیده و برخی هنوز به وقوع نپیوسته و به تدریج ظاهر خواهند شد.

همانگونه که اشاره نمودیم بسیاری از ادیان و مذاهب، در آیین خود، به مصلح یا موعودی که در آخرالزمان ظهور می‌کند، اعتقاد دارند و نوید

آن مصلح بزرگ جهان، علاوه بر قرآن مجید، در تمام کتاب‌های آسمانی چون: انجیل، تورات و زبور آمده است. بشارت‌ها و پیشگویی‌هایی که درباره ظهور مصلح جهانی، در کتاب‌های مقدس رسیده است فراوان است. ما در اینجا به طور مختصر به قسمتی از بشارت‌های گذشتگان و کتب مقدسه یهودیان، مسیحیان، زرتشتیان و سایر کتاب‌هایی که در میان پیروان خود به‌عنوان کتاب آسمانی شناخته شده، نقل می‌کنیم تا اعتقاد به ظهور حضرت مهدی (عج) روشن گردد.

الف) انتظار مصلح جهانی در ادیان

۱- موعود در آیین زرتشتی: در آسمانی بودن آیین زرتشت اختلاف وجود دارد، ولی گروهی از محققین اسلامی آن آیین را در زمره ادیان آسمانی برشمرده‌اند. در آن آیین موضوع منجی جهان طرح شده است و افراد زرتشتی را به آمدن او بشارت داده‌اند.^۱

در کتاب‌ها و آثار زرتشت، درباره آخرالزمان و ظهور موعود مطالب بسیاری آمده است. در دین زرتشت موعودهایی معرفی شده‌اند که آنان را «سوشیانت» می‌نامند. این موعودها سه تن بوده‌اند که مهم‌ترین آنان

آخرین ایشان است و او را «سوشیانت پیروزگر» خوانده شده است و این سوشیانت، همان موعود است. چنانکه گفته‌اند:

«سوشیانت مَزْدِیَسْتَان، به منزله گریشنای بَرَهْمَنان، بودای پنجم بودائیان، مسیح یهودیان، فارقلیط عیسویان و مهدی مسلمانان است.^۱ در آیین زرتشت «سوشیانت» به‌عنوان منجی جهان یاد شده است. کلمه سوشیانت که در کتاب «اوستا» از او یاد شده است به معنای «سود رساننده» و «سود بخش» است. سوشیانت‌ها یاوران و نگهبانان آیین مَزْدِیَسْنَا هستند که هدفشان رستگاری و نجات مردم از جهل و نادانی و ظلم و ستم است و سوشیانت بزرگ به‌عنوان منجی کل جهان می‌باشد.^۲

در منابع زرتشتیان: «سوشیانس (نجات‌دهنده بزرگ) دین را به جهان رواج دهد، فقر و تنگدستی را ریشه‌کن سازد، ایزدان را از دست اهریمن نجات داده، مردم جهان را همفکر و هم‌گفتار و هم‌کردار گرداند.»^۳

سوشیانت، طبق پیشگویی زمان‌بندی‌شده زرتشت، در دوازدهمین هزاره زرتشتیان خواهد آمد (سال ۲۰۰۰ میلادی)^۴ جاماسب در تعالیم

۱. خورشید مغرب، ص ۴۷

۲. آینده جهان، ص ۲۳

۳. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۱۳

۴. نشانه‌های پایان، ص ۴۶۴

خود می گوید: «پیامبر عرب، آخرین فرستاده است که از میان کوه‌های مکه ظاهر شود... از فرزندان پیامبر شخصیتی در مکه پدیدار خواهد شد که جانشین آن پیامبر است و پیرو جد خود می‌باشد... از عدل او گرگ با میش آب می‌خورد و همه جهان به آیین «مهرآزمای» (محمد) خواهند گردید.^۱

زرتشت‌ها، پیشگویی‌هایی درباره ظهور و علائم ظهور نموده‌اند که از جمله در کتاب‌های زند، جاماسب نامه اوستا، دایستان دینیک، زرتشت‌نامه به آنها اشاره نموده‌اند.

اعتقاد به ظهور «سوشیانس» در میان ملت ایران باستان به قدری رایج بود که در شکست‌های جنگی و فراز و نشیب‌های زندگی با یادآوری ظهور او خود را از یاس و ناامیدی نجات می‌دادند.

۲- موعود در آیین هندی: در کتاب‌های مقدسی که در میان هندیان به عنوان کتاب آسمانی شناخته شده و آورندگان آنها به عنوان پیامبر شناخته می‌شوند، تصریحات زیادی به مهدی موعود شده است. در کتاب «ریک ودا» از کتب مقدسه هند چنین آمده: «ویشنو» در میان مردم

ظاهر می گردد... او از همه کس قوی تر و نیرومندتر است در یک دست
ویشنو (نجات دهنده) شمشیری به مانند ستاره دنباله دار و دست دیگر
انگشتی درخشانده دارد، هنگام ظهور وی خورشید و ماه تاریک
می شوند و زمین خواهد لرزید»^۱

در منابع هندوها :

«این مظهر ویشنو (مظهر دهم) در انقضای کلی یا عصر آهن سوار بر
اسب سفیدی در حالی که شمشیر برهنه درخشانی به صورت ستاره
دنباله دار در دست دارد ظاهر می شود و شیران را تماماً هلاک می سازد
و خلقت را از نو تجدید و پاکی را رجعت خواهد داد... این مظهر دهم
در انقضای عالم ظهور خواهد کرد»^۲

علاوه بر نام ویشنو، در کتب دیگر هندوها از مهدی موعود، با
نام های «منصور»، «فرخنده»، «خجسته» و «راهنما» یاد کرده اند و او را
نهمین و آخرین آواتار از چرخه یوگا می دانند که از سمت غرب ظاهر
خواهد شد.

در کتاب «دید» که در نزد هندیان از کتب آسمانی است می گوید:

۱. همان، ص ۶۶

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۱۴

«پس از خرابی دنیا پادشاهی در آخرالزمان پیدا شود که پیشوای خلاق باشد و نام او منصور باشد و تمام عالم را بگیرد و به دین خود آورد و همه کس را از مؤمن و کافر بشناسد و هر چه از خدا خواهد بر آید.»^۱

۳- موعود در آیین بودایی: موعود اصلی بوداییان «مایتریا» به معنای «متحدکننده جهانی» یا صرفاً «دوست»؛ انسانی بین خدا و بشر که به پیشگویی بودا، بودایی بزرگ‌تر از خود او خواهد بود^۲ و شخص مورد انتظار این آیین، بودای پنجم است.

۴- موعود در آیین یهود: یهودیان که خود را پیرو حضرت موسی علیه السلام می‌دانند نیز منتظر موعودند. در آثار دینی یهود، و اسفار تورات، و دیگر کتاب‌های انبیای آنان، همواره به موعود اشاره شده است اگر در مجموع آنچه در آثار مقدس یهودی آمده است تأمل شود، چهره سه موعود، در آنها ترسیم می‌شود: حضرت مسیح علیه السلام، حضرت

۱. ادیان و مهدویت، ص ۱۹

۲. نشانه‌های پایان، ص ۴۶۲

محمد ﷺ و حضرت مهدی (عج) با این حساب، انتظار، در یهودیت
کیفیتی ویژه دارد.^۱

در زبور داود عليه السلام که تحت عنوان «مزامیر» در لابه لای «عهد عتیق»
آمده، نویدهایی درباره ظهور حضرت مهدی داده شده است در هر
بخشی از زبور اشاره‌ای به ظهور آن حضرت و نویدی از پیروزی
صالحان بر شریران و تشکیل حکومت واحد جهانی و تبدیل ادیان و
مذاهب مختلف به یک دین محکم و آیین مستقیم، موجود است جالب
توجه اینکه مطالبی که قرآن در پیروان ظهور حضرت مهدی از زبور نقل
کرده، در زبور فعلی عیناً موجود است.^۲

موعود یهودیان، مسیحا، فرستاده حقیقی یهوه، خدای یهودیان؛ این
موعود وضعیت آنها را به عنوان مردم برگزیده خداوند، احیا خواهد کرد
می‌داند زمانش وقتی خواهد بود، که اسرائیل اعاده و معبد سلیمان
بازسازی شود.^۳

۱. خورشید مغرب، ص ۴۹

۲. او خواهد آمد، ص ۵۸

۳. نشانه‌های پایان، ص ۴۶۳

آنها عقیده دارند که در آخرالزمان «ماشیع» (مهدی بزرگ) ظهور می‌کند و در جهان حکومت می‌کند ولی او را از اولاد حضرت اسحاق می‌پندارند، در صورتی که تورات او را صریحاً از اولاد حضرت سلیمان دانسته است.^۱

تورات: «و نهالی از تنه یسی* بیرون آمده، شاخه‌ای از ریشه‌هایش خواهد شکفت و روح خدا بر او قرار خواهد گرفت... مسکینان را به عدالت داوری خواهد کرد و به جهت مظلومان زمین به راستی حکم خواهد کرد... گرگ با بره سکونت خواهد کرد و پلنگ با بزغاله خواهد خوابید... و طفل کوچک آنها را خواهد راند... در تمامی کوه مقدس من، ضرر و فسادی نخواهد کرد. زیرا که جهان از معرفت خداوند پر خواهد شد».^۲

۵- موعود در آیین مسیحیت: در آیین مسیحیت، بشارت‌های بیشتری درباره مصلح جهانی رسیده است و موعود مسیحیان، عیسی مسیح است (ظهور ثانوی مسیح). در «انجیل برنا» نویدهای حضرت

۱. او خواهد آمد، ص ۷۲

* بنا به نوشته قاموس مقدس ص ۹۵۱، «یسی» به معنی قوی، نام پدر داود است.

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۱۳

مهدی (عج) به صراحت آمده است و در انجیل یوحنا، نیز نویدهای
جالبی درباره رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ و حضرت مهدی وجود دارد.

توضیح اینکه کلمه «پسر انسان» مطابق نوشته «مستر هاکس
امریکایی» در کتاب خود «قاموس کتاب مقدس» ۸۰ بار در انجیل و
ملحقات آن (عهد جدید) تکرار شده که فقط ۳۰ مورد آن با حضرت
عیسی قابل تطبیق می باشد و ۵۰ مورد دیگر، از نجات دهنده‌ای سخن
می گوید که در آخرالزمان ظهور خواهد کرد، عیسی نیز با او خواهد آمد
و او را جلال خواهد داد و از ساعت و روز ظهور او جز خدا کسی
اطلاع ندارد و او کسی جز حضرت مهدی (عج) نمی باشد.^۱

انجیل: «کمرهای خود را بسته، چراغ‌های خود را برافروخته بدارید و
شما مانند کسانی باشید که انتظار آقای خود را می کشند که چه وقت از
عروسی مراجعت کند. تا هر وقت آید و در را بکوبد، بی درنگ برای
او باز کنند. خوشا به حال آن غلامان که آقای ایشان چون آید، ایشان را
بیدار یابد... پس شما نیز مستعد باشید، زیرا در ساعتی که گمان نمی برید
پسر انسان می آید».^۲

۱. او خواهد آمد، ص ۶۴

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۱۳

۶- موعود در آیین اسلام: مهدی موعود یکی از مسائل بسیار

حیاتی اسلام به شمار می‌رود و با سایر عقاید و احکام اسلامی پیوند ناگسستنی دارد. عقیده به مهدی، از آغاز اسلام در بین مسلمانان شایع بوده و پیامبر نه یکبار بلکه بارها از وجود شریف حضرت مهدی (عج) خبر می‌داده و گاه و بیگاه از دولت مهدی و علائم و آثار او و کنیه‌اش گفتگو می‌کرده است. در واقع موعود اسلام، مهدی منتظر، جانشین حضرت محمد ﷺ است که در آخرالزمان ملت‌ها را با هم متحد و یکپارچه می‌سازد.

«برناردشاو» (نویسنده و محقق انگلیسی) درباره حضرت مهدی (عج)

می‌گوید:

«من همیشه به دین محمد به واسطه خاصیت زنده بودن شگفت‌آورش، نهایت احترام را داشته‌ام. به نظر من اسلام تنها مذهبی است که استعداد توافق و تسلط بر حالات گوناگون و صور متغیر زندگی و مواجهه با قرون مختلف را دارد. من چنین پیش‌بینی می‌کنم و از هم اکنون هم آثار آن پدیدار شده است که ایمان محمد مورد قبول اروپای فردا خواهد بود... به عقیده من اگر مردی چون او صاحب اختیار

دنیای جدید شود، طوری در حل مسایل و مشکلات دنیا توفیق خواهد یافت که صلح و سعادت که آرزوی بشر است، تأمین خواهد شد.^۱

آیات متعددی در قرآن مجید وارد شده است که پیشوایان دینی به مهدی موعود تفسیر کرده‌اند و در ضمن صدها حدیث، اخبار و روایات نیز درباره آمدنش خبر داده‌اند؛ به طوری که مسئله مهدویت به صورت یکی از ضروریات دین مقدس اسلام درآمده است که منکر آن از آیین اسلام بیرون خواهد بود.

پیامبر ﷺ: «هر کس مهدی را انکار کند به راستی کافر است».^۲

پیامبر ﷺ در وصف ظهورش این چنین فرمودند:

« همه امت من به سوی او پناه می‌برند همچون زنبوران عسل که به ملکه خویش پناه می‌برند». و یا اینکه در جای دیگر فرموده‌اند: «پرندگان در آشیانه‌های خودشان شادی می‌کنند و ماهیان دریاها شادمان می‌شوند و چشمه ساران می‌جوشند و زمین چندین برابر محصول خویش را عرضه می‌کند».^۳

۱. مهدی قائم آل محمد ﷺ، ص ۷

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۱۵

۳. آشتی با امام عصر (عج)، ص ۲۱ - ۲۲

پیغمبر از حوادث عظیم‌تر و شگفت‌انگیزتر از ظهور حضرت مهدی (عج) خبر داد. مثل تکویر شمس، تفجیر دریاها، انکرار،... انشقاق و انفطار آسمان، خروج دابه الارض و معاد و قیامت.^۱

به طور قطع می‌توان گفت کمتر موضوعی در اسلام پیدا می‌شود که به اندازه مهدی درباره‌اش حدیث آمده باشد غیر از صدها حدیثی که از طریق شیعه، از حضرت رسول و ائمه اطهار نقل شده است باید اضافه کنیم که بسیاری از علمای اهل تسنن، نه تنها موضوع مهدویت را قبول داشته‌اند بلکه احادیث مربوط به مهدی را متواتر دانسته یا تواتر آن را از دیگران نقل کرده‌اند.

موضوع امام مهدی (عج) به مسئله اساسی امامت بر می‌گردد که از اصول عقاید شیعه است وی دوازدهمین نفر از سلسله پاک امامت است همان امامتی که یکی از دو یادگار گرانقدر رسول خداست، امامی که زنده و حاضر و ناظر است.

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

«اگر از عمر دنیا فقط یک روز باقی مانده باشد، خدا آن روز را آنقدر

طولانی می‌سازد تا مردی از نسل من را که همانام من است برانگیزد».^۲

۱. نوید امن و امان، ص ۱۹

۲. در پی حق، ص ۱۸

ب) انتظار مصلح جهانی در ملل

۱- ایرانیان باستان: ایرانیان باستان معتقد بودند که «گزراسپه» قهرمان تاریخی آنان زنده است و در کابل زندگی می‌کند و صدها فرشته او را پاسبانی می‌کنند تا روزی قیام کند و جهان را اصلاح نماید. گروهی دیگر از ایرانیان می‌پنداشتند که «کیخسرو» پس از تنظیم کشور و استوار ساختن شالوده فرمانروایی، دیهیم پادشاهی به فرزند خود داد و به کوهستان رفت، و در آنجا آرمیده تا روزی ظاهر شود و اهریمنان را از گیتی براند.

۲- برهمنیان: برهمنیان از دیر زمانی بر این عقیده بودند که در آخرالزمان «ویشنو» ظهور نماید و بر اسب سفیدی سوار شود و شمشیر آتشین بر دست گرفته و مخالفین را خواهد کشت و تمام دنیا برهمین گردد و به این سعادت برسد.

۳- ساکنان جزایر انگلستان: از چندین قرن پیش آرزومند و منتظرند که «ارتور» روزی از جزیره «آوالون» ظهور نماید و نژاد ساکسون را در دنیا غالب گرداند و سعادت جهان نصیب آنها گردد.

۴- اقوام اسکاندیناوی: معتقدند که برای مردم بلاهایی می‌رسد جنگ‌های جهانی اقوام را نابود می‌سازد آنگاه «اودین» با نیروی الهی ظهور کرده و بر همه چیره شود.

۵- یونانیان: یونانیان می‌گویند: «کالویرگ» نجات‌دهنده بزرگ، ظهور کرده، جهان را نجات خواهد داد.

۶- اروپای مرکزی: اقوام اروپای مرکزی در انتظار ظهور «بوخص» می‌باشند.

۷- اسن‌ها: عقیده دارند که پیشوایی در آخرالزمان ظهور کرده دروازه‌های ملکوت آسمانی را برای آدمیان خواهد گشود.

۸- چینی‌ها: معتقدند که «کرشنا» ظهور کرده، جهان را نجات می‌دهد.

۹- امریکای مرکزی: اقوام امریکایی مرکزی معتقدند که «کوتزلکوتل» نجات‌بخش جهان، پس از بروز حوادثی در جهان، پیروز خواهد شد.

۱۰- مصریان: گروهی از مصریان که در حدود ۳۰۰۰ سال پیش از میلاد در شهر «ممفیس» زندگی می‌کردند معتقد بودند که سلطانی در

آخرالزمان با نیروی غیبی بر جهان مسلط می‌شود، اختلاف طبقاتی را از بین می‌برد و مردم را به آرامش و آسایش می‌رساند، گروهی دیگر از مصریان باستان معتقد هستند که فرستاده خدا در آخرالزمان در کنار خانه خدا پدیدار گشته، جهان را تسخیر می‌کند.^۱

۱۱- ژاپنی‌ها: موعود ژاپنی‌ها، فرقه‌هایی از آیین و شیتوئیسم ژاپنی،

چندین مایتریای بودایی را که پس از هشتم اوت ۱۹۸۸ (۸/۸/۸) ظهور خواهند کرد، پیشگویی کرده‌اند.^۲

۱۲- اسکیموها: طبق پیشگویی پیشگویان قطب، مردی پوست

زیتونی با مو و ریش بلند و سفید از شرق خواهد آمد.^۳

۱. او خواهد آمد، ص ۷۳ - ۷۲

۲. نشانه‌های پایان، ص ۴۶۲

۳. همان، ص ۴۶۴

نام و کنیه و القاب:

نام و کنیه امام زمان (عج) همان نام و کنیه پیامبر ﷺ، (م - ح - م - د) است و در برخی از روایات از بردن نام ایشان تا هنگام ظهور، نهی شده است و حکمت آن مخفی است. لقب شریفش مهدی و کنیه‌اش ابوالقاسم است.

شبهت به خاتم النبیین ﷺ: بهترین سخن در این باره فرمایش خود رسول خدا ﷺ می‌باشد که فرمود: مهدی از فرزندان من است؛ اسم او، اسم من و کنیه‌اش کینه من است؛ او از نظر خلق و خوی، شبیه‌ترین مردم به من است.^۱

لقب‌های مشهور آن حضرت عبارتند از: مهدی، قائم، منتظر، بقیه الله، حجت، خلف صالح، منصور، صاحب الامر، صاحب الزمان و ولی عصر که معروف‌ترین آنها «مهدی» است. هر یک از این لقب‌ها، بیانگر پیام ویژه‌ای درباره آن بزرگوار است.^۲

۱. فوائد السمطين، ص ۳۳۵

۲. نگین آفرینش، ص ۳۴

و از دیگر القابش می توان به «ماء معین» یعنی آب ظاهر جاری بر روی زمین، و «غریم» یعنی طلبکار و «شرید» اشاره نمود.^۱

۱- قائم عَلَيْهِ السَّلَام: ابو حمزه ثمالی می گوید: از امام باقر عَلَيْهِ السَّلَام پرسیدم: ای فرزند رسول خدا! مگر شما ائمه هم قائم به حق نیستید؟ فرمود: بلی

عرض کردم: پس چرا فقط امام زمان (عج) «قائم» نامیده شده است؟ فرمود: چون جدم امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام شهید شد، فرشتگان به درگاه الهی نالیدند و گفتند: پروردگارا آیا قاتلین بهترین بندگان را به حال خود وامی گذاری؟ خداوند به آنها وحی فرستاد که به عزت و جلالم سوگند، از آنها انتقام خواهم گرفت، هر چند بعد از گذشت زمان طولانی باشد، آنگاه خداوند متعال، امامان اولاد امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام را به آنها نشان داد و فرشتگان خوشحال شدند. یکی از آنها ایستاده بود و نماز می گذارد که خداوند فرمود: «به وسیله این قائم از آنها انتقام می گیرم».^۲

۱. منتهی الامال

۲. معماهای زندگانی، چهارده معصوم عَلَيْهِمُ السَّلَام، ص ۱۹۸-۱۹۷

- ۲- مهدی علیه السلام: آن گرامی مهدی نامیده شده، چرا که خداوند او را به امور نهانی که هیچ کس از آنها آگاهی ندارد، هدایت می کند.^۱
- ۳- حجّت علیه السلام: زیرا خدا به وسیله آن گرامی بر بندگانش اتمام حجّت می کند.^۲
- ۴- منتظر علیه السلام: مردم همواره در انتظار ظهور و قیام او هستند تا بشریت را از ظلم و تباهی رهایی بخشد.^۳
- ۵- بقیه الله علیه السلام: چون دنیا از برکت وجود او باقیمانده است و او تنها حجّتی که از خدا باقی مانده است.^۴
- ۶- خلف صالح علیه السلام: چون جانشین شایسته‌ای برای امام عسکری علیه السلام می باشد.^۵
- ۷- منصور علیه السلام: او «منصور» است چون از سوی پروردگار یاری می شود.^۶

۱. مهدی موعود (عج) آفتاب صبح امید، ص ۱۶
 ۲. مهدی موعود (ع) آفتاب صبح امید، ص ۱۶
 ۳. همان
 ۴. هزار و یک چرا، ص ۳۶
 ۵. مهدی موعود (عج) آفتاب صبح امید، ص ۱۷
 ۶. نگین آفرینش، ص ۲۵

۸- صاحب الامر علیه السلام: «صاحب الامر» است چون امر ایجاد

حکومت عدل الهی به عهده اوست.^۱

۹- صاحب الزمان و ولی عصر علیه السلام: نیز به معنی آنست که او

حاکم و فرمانروای یگانه زمان است.^۲ چون ایشان عصاره‌ای از پیامبران

الهی و ائمه اطهار می‌باشد به ایشان امام عصر می‌گویند.^۳

۱۰- سید: چون آن حضرت سرور تمام جهانیان است.

۱۱- الامام الثانی عشر علیه السلام: چون دوازدهمین امام و جانشین پیامبر

خاتم علیه السلام است.^۴

نسب حضرت مهدی (عج):

پدر حضرت مهدی (عج)، یازدهمین پیشوای شیعیان، حضرت امام

حسن عسکری علیه السلام، است که بیشتر اوقات در زندان بود و از معاشرت

با مردم ممنوع بود و همیشه اوقات خود را به عبادت می‌گذراند.

۱. نگین آفرینش، ص ۳۵

۲. همان

۳. هزار و یک چرا، ص ۳۶

۴. مهدی موعود (عج) آفتاب صبح امید، ص ۱۷

نرجس خاتون، همسر امام حسن عسکری علیه السلام و مادر بزرگوار امام زمان (عج)، ملیکه روم بود که «سوسن» و «صیقل» و «ریحانه» نیز نامیده می‌شد. از طرف پدر، دختر «یشوعا» پسر قیصر روم شرقی و از طرف مادر، نسل شمعون از یاران حضرت عیسی مسیح علیه السلام و وصی او، به شمار می‌رفت.^۱

حضرت نرجس علیها السلام آن بانویی است که سالها پیش در کلام پیامبر صلی الله علیه و آله، امیرالمؤمنین علیه السلام و امام صادق علیه السلام مورد ستایش قرار گرفته و از او به عنوان بهترین کنیزان و سرور آنان یاد شده است.^۲

فضیلت و معنویت نرجس بدان حد والا بود که «حکیمه» خواهر امام هادی علیه السلام که خود از بانوان عالیقدر خاندان امامت بود، خود را خدمتگزار او می‌نامید.^۳

روایتی شیرین درباره سرگذشت نرجس:

بشر بن سلیمان روایت می‌کند روزی حضرت هادی علیه السلام، کافور، خادم خود را دنبال من فرستاد. وقتی خدمت حضرت

۱. سیمای آفتاب، ص ۶۱

۲. نگین آفرینش، ص ۳۴

۳. روضه الواعظین ۲، ص ۲۵۸

هادی علیه السلام رسیدم به من فرمود: جدت به جد ما خدمتها کرد و من
 می خواهم خدمتی به تو واگذارم که موجب سعادت تو شود. در آن
 هنگام حضرت هادی علیه السلام نامه ای به زیان رومی نوشت و مهر مبارکش
 را پائین نامه زد، کیسه زری در آورد که در آن ۲۲۰ اشرفی بود فرمود:
 به محل برده فروشان در بغداد برو. منتظر باش «عمرو ابن یزید» را که
 دیدی کنیزه هایی برای فروش می آورد. در بین آنها کنیزی با این وصف
 و به زیان رومی می نالد و هر کس می خواهد او را بخرد حاضر نمی شود
 و به مشتری می گوید: بی جا مال خودت را هدر نده، در این هنگام یک
 نفر پیدا می شود ۳۰۰ اشرفی بدهد و او را بخرد ولی کنیز حاضر نمی-
 شود و می گوید: اگر تو حضرت سلیمان و دارای حشمت او باشی، من
 به تو علاقه ندارم، بیهوده مال خود را تلف نکن چون تسلیم تو نخواهم
 شد. برده فروش می گوید: ای کنیزک پس چاره چیست؟ من می خواهم
 تو را بفروشم. کنیز می گوید: عجله نکن هر کس را خواستم می گویم.
 بگذار خریداری پیدا شود که قلب من به او و امانت وی آرام گیرد.

در این هنگام نامه من را به آن کنیزک نشان بده. بشر گوید همین کار
 را کردم چون نگاه کنیزک به نامه حضرت افتاد، نامه را گرفت خواند

بوسید و سخت گریه کرد. سپس رو به عمر ابن زید (برده فروش) کرد و گفت: مرا به صاحب این نامه بفروش.

خلاصه به همان مبلغی که حضرت هادی علیه السلام داده بود معامله تمام شد. با کنیزک که خندان و شادان بود به محلی که در بغداد اجاره کردم بودم آمدیم. مرتباً نامه را می بوسید و روی دیدگان و مژگان خود می-نهاد و بر بدن و صورت می کشید. من گفتم: عجب! نامه ای را می بوسی که نویسنده آن را نمی شناسی!

گفت: ای کم معرفت، ای کم معرفت آیا صاحب نامه را نمی-شناسی؟ گفتم چرا او امام من است. گفت:

من ملیکه دختر یسوعا پسر قیصر روم هستم؛ مادرم از فرزندان حواریین است و به شمعون وصی عیسی علیه السلام نسب می رسانم. بگذار داستان عجیب خودم را برایت نقل کنم. در سن ۱۳ سالگی جدم تصمیم گرفت مرا به عقد برادر زاده اش در آورد مجلس عقد مفصلی گرفت، سیصد نفر از کشیشها و هفتصد نفر از امرا و فرماندهان و چهار هزار نفر از اعیان و اشراف دعوت شدند. آن گاه تخت بزرگی آراسته - انواع جواهرات هم برای نشستن داماد درست کردند. کشیشها مشغول

خواندن انجیل شدند که ناگهان زمین لرزه‌ای شد و پایه‌های تخت لرزید و شکست. صلیبها افتاد، کشیشها این حادثه را به فال بد گرفتند و به جدم گفتند از این داماد صرفنظر کن. چون این حادثه که اتفاق افتاد نشانه از بین رفتن دین مسیح است.

قیصر پذیرفت و مجلس دیگری فراهم کرد تا مرا به عقد برادر زاده دیگرش در آورد باز هم همان جریان تکرار شد و از دومی هم صرفنظر کرد.

شب در خواب حضرت مسیح و وصیش شمعون که از حواریین و جد من به شمار می‌رود را دیدم. چیزی نگذشت که محمد صلی الله علیه و آله پیغمبر خاتم و داماد و جانشین او و جمعی از فرزندان وی وارد قصر شدند. و رو به حضرت مسیح کرده و فرمود: ای روح الله! من به خواستگاری دختر وصی شما - شمعون - برای فرزندم آمدم، در این هنگام اشاره به امام حسن عسکری علیه السلام کرد. حضرت عیسی نگاهی به شمعون کرد گفت: شرافت به سوی تو روی آورده، با این وصلت موافقت کن. شمعون گفت: موافقم. آنگاه پیغمبر صلی الله علیه و آله بر بالای منبر رفت و خطبه عقد را قرائت فرمود.

از خواب بیدار شدم ولی جرأت نکردم خواب را برای کسی نقل کنم، شوق امام حسن عسکری علیه السلام که در خواب همراه پیامبر صلی الله علیه و آله او را دیده بودم در من روز افزون شد به طوری که از خوردن و آشامیدن باز ماندم و سخت بیمار شدم. جدم تمام پزشکان را حاضر کرد انواع داروهایی که تجویز نمودند فایده نکرد.

روزی قیصر نزد من آمد و گفت: دختر کم چه میل داری؟ گفتم: چیزی میل ندارم. گفت: چه آرزویی داری؟

گفتم: اگر اسیران مسلمانان را آزاد کنی ممکن است حال من بهتر شود.

جدم دستور داد گروهی از اسرای مسلمین را آزاد کردند، من هم کمی غذا خوردم تا نشان دهم حالم بهتر شده است.

چهارده شب بعد از این ماجرا باز در خواب دیدم که حضرت فاطمه علیها السلام و مریم علیها السلام و حوریان بهشتی به عیادت من آمدند. شکایت حالم را با مریم کردم و گفتم: خدمت مادر شوهرت بگو. تا حضرت زهرا علیها السلام را شناختم. دامن مبارک او را گرفتم و گریه کردم و از نیامدن امام حسن عسکری علیه السلام به دیدنم شکایت کردم.

فرمود: چگونه به سراغ تو بیاید در حالی که مسلمان نیستی. بگو
«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ» در همان عالم رؤیا
به دست فاطمه زهرا علیها السلام مسلمان شدم آن گاه فرمود: از این پس هر
شب فرزندم را خواهی دید.

و من هم از آن به بعد هر شب آن حضرت را در خواب می دیدم تا
آنکه چندی قبل به من فرمود: وصال ما نزدیک است به همین زودی
جنگی میان مسلمانان و رومیان بر پا می شود، تو از فلان راه خودت را
در میان اسیران بینداز به طوری که کسی تو را نشناسد.

لذا بنا به دستور امام خودم را میان اسیران انداختم و مرا آوردند هر
شب، امام را در خواب می بینم تا اینجا رسیدم.

بشر گوید: او را به سامرا خدمت امام هادی علیه السلام آوردم. حضرت به
او فرمود: ده هزار اشرفی به تو بدهم یا یک مژده که سعادت تو در آن
است.

گفت: آقا، بشارت را بدهید.

فرمود: مژده باد برای تو که خداوند از رحم تو بیرون می آورد آن
آقائی که زمین را پر از عدل و داد خواهد کرد.^۱

آن گاه حضرت هادی علیه السلام او را به خواهرش حکیمه خاتون سپرد تا احکام و دستورات اسلام را به او بیاموزد، واجبات و محرمات و احکام عبادات و غیره را تعلیمش دهد. امام حسن عسکری علیه السلام در سن ۲۲ سالگی با نرجس خاتون ازدواج می فرماید.

چگونگی ولادت حضرت مهدی (عج):

روز چهاردهم ماه شعبان ۲۵۵ یا ۲۵۶ هـ. ق است که حکیمه خاتون می آید. هنگامی که می خواهد به خانه اش برگردد. حضرت می فرماید: عمه کجا می روی؟ امشب مهدی موعود (عج) به دنیا می آید. پرسید از چه کسی؟ فرمود از نرجس.^۱

حکیمه می گوید: من به پیش نرجس رفتم و به دقت به او نگاه کردم، ولی هیچ اثری از حمل و داشتن فرزند در او مشاهده نکردم. نزد امام رفتم و ماجرا را به اطلاع امام رساندم. امام لبخندی زدند و فرمودند: نرجس مانند مادر موسی است که نشانی از فرزند داشتن در او دیده نمی شد زیرا فرعون در صدد بود هر جنین را در شکم مادرش از بین ببرد لذا خداوند موسی را حفظ فرمود. نرجس نیز همچون مادر موسی

۱. مهدی موعود (عج)، ص ۵۳

تا آخرین لحظات ولادت امام زمان (عج) نشانی از بارداری در خود نداشت. زیرا حضرت مهدی (عج) نیز دشمنان فراوانی داشت که از آن جمله دستگاه خلافت در کمین بود و خداوند نیز او را چنین حفظ فرمود.

حکیمه می گوید: شب از نیمه گذشته بود، هنوز نشانه‌ای از فرزند داشتن در نرجس دیده نمی شد. من زودتر از شب‌های قبل به نماز شب مشغول شدم. نرجس خاتون نیز از خواب پرید و از اطاق بیرون رفت، وضو گرفت و مشغول نماز شب شد... هنگام طلوع فجر صادق، درد زایمان نرجس شروع شد.^۱

شروع به خواندن قرآن کردم. سوره حم، سجده و یس را خواندم. حضرت از اطاق دیگر صدا زد سوره قدر را بخوان.^۲

حکیمه خاتون می فرماید: در این هنگام سستی عارض من شد و بی حس شدم. در روایت دیگر است که می فرماید: بین من و نرجس پرده‌ای واقع شد که پشت پرده را ندیدم.^۳ وحشت زده و نگران، فریاد کنان

۱. موعود نامه، ص ۷۶۰

۲. مهدی موعود (عج)، سال ۶۲، ص ۵۴

۳. همان

به طرف اطاق امام عسکری علیه السلام دویدم. در این لحظه امام فرمود: عمه برگرد که او در جای خود خواهی دید. با تعجب برگشتم. وقتی وارد اطاق شدم، دیدم نوری از نرجس می درخشد که چشم‌ها را خیره می‌کند، سپس دیدم نوزاد، طیب و طاهر، ناف بریده و ختنه کرده.^۱ بدن شریفش چون نقره و بلور و بر بازویش نوشته شده بود.^۲ «حق آمد و باطل رفت به درستی که باطل رفتنی است».^۳

دیدم مولود عزیز سر به سجده گذاشته و چنین می‌خواند: «أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ جَدِّي مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَأَشْهَدُ أَنَّ أَبِي أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَوَصِيَّ رَسُولِ اللَّهِ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ...» سپس نام یکایک ائمه را شمرد تا به نام مبارک خود رسید.

آن وقت این آیه شریفه را تلاوت فرمود: «وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ»^{*} سپس عرض کرد خدایا آنچه به من وعده فرمودی عمل فرما و زمین را به وسیله من پر از عدل و داد بفرما.^۴

۱. موعود نامه، ص ۷۶۱
 ۲. مهدی موعود (عج)، ص ۵۴
 ۳. جاء الحق و زهق الباطل ان الباطل كل زهوقا (سوره اسراء، آیه ۸۱)
 * .سوره قصص، آیه ۵
 ۴. اللهم انجز لي ما وعدتني و املا بي الارض عدلا و قسطاً

همچنان غرق تماشای مناجات دلنشین و کلمات معجزه آسای این نوزاد بودم که ناگهان صدای حضرت عسکری علیه السلام بلند شد که عمه جان، فرزندم را بیاور، وقتی او را بردم بر پدرش سلام کرد.

در روایت دیگر چنان است، چون حضرت صاحب الامر علیه السلام متولد شد، نوری از او ساطع گردید که به آفاق آسمان پهن شد. مرغان سفید دیدم که از آسمان به زیر می آمدند. بالهای خود را بر سر روی و بدن آن حضرت می مالیدند و پرواز می کردند. پس حضرت امام حسن علیه السلام مرا آواز داد که: ای عمه، فرزند مرا بگیر، و به نزد من بیاور... چون آن فرزند سعادت مند را به نزد آن حضرت بردم، همین که نظرش بر پدرش افتاد، سلام کرد. سپس حضرت او را گرفت، و زبان مبارک بر دو دیده اش مالید.^۱

سپس حضرت صاحب الامر علیه السلام صلوات بر حضرت رسالت، حضرت امیرالمؤمنین و جمیع امامان فرستاد، تا پدر بزرگوار خود؛ پس در این حال، مرغان بسیار نزدیک سر مبارک آن جناب جمع شدند. پس به یکی از آن مرغان صدا زد: این طفل را بردار، و نیکو محافظت نما. هر

چهل روز، یک مرتبه به نزد ما بیاور. مرغ آن جناب را گرفت، و به سوی آسمان پرواز کرد. سایر مرغان نیز از عقب او پرواز کردند. پس حضرت امام حسن علیه السلام فرمود: سپردم تو را به آن کسی که مادر موسی، موسی را به او سپرد. پس نرجس خاتون گریان شد. حضرت فرمود: ساکت شو! که شیر از پستان غیر تو نخواهد خورد. به زودی آن را به سوی تو

بر می گردانند؛ چنان چه حضرت موسی را به مادرش برگردانیدند...

پس حکیمه پرسید: این مرغ، کی بود که صاحب الامر را به او سپردی؟ فرمود: او روح القدس است. که موکل است به ائمه، که ایشان را موفق می گرداند از جانب خدا و از خطا نگاه می دارد. ایشان را به علم زینت می دهد.

وقتی حضرت مهدی (عج) به دنیا آمد، امام حسن عسکری علیه السلام نزدیکترین صحابه خود - عثمان بن سعید - را به حضور طلبید و به او دستور داد که ده هزار رطل نان و ده هزار رطل گوشت خرید و در میان بنی هاشم تقسیم نماید. حضرت امام حسن

عسکری علیه السلام به تعداد شیعیان سامراء گوسفند ذبح کرده و به هر خانه‌ای یک گوسفند ذبح شده می‌فرستد و برای کسانی که در خارج سامراء هستند. گوسفند زنده می‌فرستد تا به نیت عقیقه حضرت مهدی (عج) ذبح کرده و بخورند...^۱

امام حسن علیه السلام نامه‌ای به احمد بن اسحاق نوشت و فرمود:

«نوزاد به دنیا آمد، باید این خبر پیش تو پنهان بماند. ما کسی را از خبر ولادت او آگاه نمی‌کنیم، مگر خویشاوند نزدیک را به سبب خویشاوندی، و دوست را به سبب ولایتش»^۲

چهل نفر پس از انتشار خبر ولادت حضرت مهدی (عج) در خانه امام حسن عسکری علیه السلام گرد آمدند تا از ولادت با سعادت حجت خدا جويا شوند، امام فرزند برومندش را در جمع حاضران آورد و فرمود:

«این امام شما بعد از من است، و جانشین من در میان شماست. از او اطاعت کنید و بعد از من دچار اختلاف نشوید که هلاک می‌شوید.»^۳

۱. موعود نامه، ص ۴۹۹

۲. مهدی موعود (عج) آفتاب صبح امید، ص ۱۳

۳. کشف الغمه ج ۱۳، ص ۳۱۷

حکیمه خاتون می گوید: من پس از چهل روز از ولادت حضرت مهدی (عج) طبق دعوت امام حسن عسکری علیه السلام به خانه اش رفتم، وقتی وارد اتاق حضرت شدم، ناگهان دیدم همان کودک چون آفتاب درخشنده در مقابل پدر راه می رود و به اندازه یک فرزند دو ساله می ماند. از مشاهده این وضع تعجب کردم و از امام پرسیدم: ای سرور من! این کودک به اندازه دو سال رشد کرده است!

حضرت تبسمی کرد و فرمود: فرزندان پیامبران و جانشینان پیامبران که به مقام پیشوایی و امامت برگزیده می شوند، رشدشان همانند سایرین نیست، بلکه وقتی یک ماه از عمرشان بگذرد، چنان است که بر دیگران، یک سال گذشته باشد* و فرزند ما اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله در شکم مادر سخن می گوید، قرآن می خواند، پروردگارش را عبادت می کند و هنگامی که به دوران شیرخوارگی می رسد، فرشتگان در هر بامداد و شامگاه بر او فرود می آیند و فرمانش را اطاعت می کنند.

حکیمه می گوید: از آن پس، هر چهل روز یک بار، فرزند ارجمند امام حسن عسکری علیه السلام را می دیدم تا اینکه چند روز قبل از شهادت

۱. موعود نامه، ص ۲۶۲

* فرزند یک ماه امام مانند یکساله دیگران است.

حضرت، وقتی او را دیدم نشناختم. از امام عسکری علیه السلام سؤال کردم، فرمود: او پسر نرجس است و من به زودی از دنیا می‌روم؛ تو مطیع او باش....^۱

شبهت حضرت مهدی (عج) به پیامبران :

شاید این سؤال در ذهن شما خطور کند که حضرت مهدی (عج) دارای چه شکل و شمایلی است و شبیه کدامیک از پیامبران خداست؟ محدثان معتبر، از شیعه و اهل سنت، بنا بر احادیث بسیار از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و امام علی علیه السلام و دیگر امامان شمایل و اوصاف امام مهدی (عج) را در کتابهای خویش آورده‌اند.^۲

روایت شده آن حضرت، شبیه‌ترین مردم به حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله در ویژگیهای جسمی و خلیقات و شمایل است. آن جناب ایض است که سرخی به او آمیخته و گندمگون است پیشانی نازنیش، فراخ، سفید و تابان است. چهره‌اش جوان، ابروانش هلالی و کشیده، چشمانش سیاه و درشت، بینی‌اش کشیده و زیبا و دندانهایش براق و

۱. موعود نامه، ص ۲۶۲-۲۶۳

۲. خورشید مغرب، ص ۲۶

گشاده است و بر گونه راست آن امام، خالی مشکین و در میان شانهاش اثری چون اثر نبوت دیده می‌شود و اندام مبارکش متناسب و دلریاست. روایت شده که آن حضرت از نظر قد و قامت، مثل رسول خداست. به طوری که هنگام ظهور، زره پیامبر را بر تن می‌کند و این زره جز بر تن آن حضرت، اندازه تن هیچ کس نیست.^۱

به مقتضای خصوصیت خاتمیت که در رسول اکرم صلی الله علیه و آله و آن حضرت است - که ختم نبوت به پیغمبر و ختم وصایت به آن حضرت است و همچنین فتح دین به رسول اکرم صلی الله علیه و آله و ختم آن به مهدی موعود است و در روایات عامه و خاصه به این امر توجه شده، و از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده است: «مهدی از ما است، و دین به ما ختم می‌شود، آن چنانکه به ما افتتاح شد» - در آن حضرت خصوصیات جسمی و روحی و اسمی خاتم ظهور کرده است.^۲

و یکی دیگر از شباهتشان به جدش عبارت است از اینکه با شمشیر قیام خواهد کرد و دشمنان خدا و رسول خدا را نابود خواهد ساخت.^۳

۱. برگزیدگان، ص ۲۳

۲. به یاد آخرین خلیفه پروردگار، ص ۳۱-۳۲

۳. هزار و یک چرا، ص ۱۲۷۲

مهدی موعود، علاوه بر پیامبر ﷺ، به پیامبران زیر نیز شباهت دارند

که ما در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

شباهت به آدم عليه السلام: خداوند، آدم را خلیفه خود در زمین قرار داد.

شباهت به هابیل عليه السلام: نزدیک‌ترین افراد، هابیل را کشت - یعنی

برادرش - و همچنین نزدیک‌ترین افراد، قصد کشتن امام قائم عليه السلام را

نمود - عموی او یعنی جعفر کذاب -

شباهت به شیث عليه السلام: حضرت شیث اجازه نیافت که علم خودش

را آشکار کند، حضرت نیز اجازه نیافته تا روز و وقت معین.

شباهت به نوح عليه السلام و خضر عليه السلام: عمر طولانی

شباهت به ادریس عليه السلام: ادریس عليه السلام به آسمان بالا برده شد، و

حضرت مهدی (عج) را هنگام ولادت، روح القدس بر بال خود گرفت و

به آسمان برد. ادریس عليه السلام نیز از قوش غایب شد.

شباهت به ابراهیم عليه السلام و موسی عليه السلام: از این جهت که ولادتش

همچون حضرت ابراهیم عليه السلام و موسی عليه السلام پنهانی بود و دیگر اینکه

همچون حضرت ابراهیم عليه السلام و موسی عليه السلام دو غیبت داشت

شبهات به یونس علیه السلام: به این جهت است که پس از غیبت به سوی قوم خود بازگشت وقتی از میان آنان رفت جوان بود و زمانی که بازگشت پیر شده بود.

شبهات به یوسف علیه السلام: عبارت است از غیبت از قوم و خویشاوندان و ناشناخته ماندنش در میان مردم. و دیگر اینکه همچون یوسف علیه السلام زیباترین اهل زمان خود است.

شبهات به داود علیه السلام: از جهت قضاوت کردن به حکم داودی.

شبهات به سلیمان علیه السلام: از جهت جهانداری و حشمت سلیمانی (حکومت سلیمان بر جن و انس و پرندگان)

شبهات به ایوب علیه السلام: بر بلا صبر کرد، چشمه برایش جوشید. خداوند مردگانی را برایش زنده کرد.

شبهات به عیسی علیه السلام: فرزند بهترین زنان زمانش بود و در شکم مادر تکلم می کرد و در گهواره سخن می گفت. و دیگر اینکه در مورد زنده ماندن او اختلاف بود.

شبهات به صالح علیه السلام: حضرت صالح مدتی از قومش غایب شد و وقتی بازگشت، عده ای او را انکار کردند.

شبهات به عزیر علیه السلام: وقتی به قومش بازگشت، تورات را آن طور که بر موسی بن عمران علیه السلام نازل شده بود خواند. حضرت مهدی (عج) نیز قرآن را آن طور که بر پیامبر صلی الله علیه و آله نازل شده می خواند.

علت و فایده غیبت :

همانگونه که قبلاً اشاره کردیم ولادت حضرت مهدی (عج)، به خاطر اوضاع و شرایط سخت آن روزگار، بر مردم مخفی بود و تنها عده‌ای از یاران باوفای امام حسن عسکری علیه السلام از وجود نازنین آن حضرت اطلاع داشتند. هنگامی که امام حسن عسکری علیه السلام رحلت فرمود، و جنازه‌اش برای نماز آماده شد. مردم مشاهده کردند که کودکی پنج ساله بر سر جنازه امام نماز می خواند، این از جمله جاهایی بود که امام مهدی (عج)، خود را به مردم نشان داد و این خبر به گوش معتمد عباسی رسید

وی دستور هجوم و تفتیش و احیاناً قتل حضرت مهدی (عج) را صادر کرد و بدین سبب بود که علت غیبت امام فراهم شد و به فرمان الهی از نظر پنهان گشت. امام با اینکه از دیده‌های مردم پنهان بود ولی با این حال اشخاصی با وی در تماس بودند (نوابعه اربعه) و کارهای مردم را

انجام می دادند و گاهی هم گروهی بوسیله آنان، به دیدار حضرت مشرف می شدند.

نایبان خاص حضرت مهدی در دوران غیبت صغری، چهار تن از اصحاب با سابقه امامان پیشین و از علمای پارسا و بزرگ شیعه بودند که نواب اربعه نامیده شده اند:

۱- ابو عمر و عثمان بن سعید عمری

۲- ابو جعفر محمد بن عثمانی بن سعید عمری

۳- ابوالقاسم حسین بن روح نوبختی

۴- ابوالحسن علی بن محمد سمري^۱

این غیبت از نظر زمانی، بیش از ۷۰ سال به طول نینجامید و از این رو «غیبت صغری» نامیده شد و از نظر شعاعی نیز، این غیبت، غیبتی همه جانبه نبود و شعاع و دامنه آن محدود بود.^۲

حال برای بعضی افراد این سؤال پیش می آید که چرا برای امام، دو گونه غیبت معلوم شد و از همان اول غیبت کبری آغاز نگردید؟

۱. مهدی موعود(عج)، آفتاب صبح امید، ص ۲۸

۲. خورشید مغرب، ص ۳۹

غیبت صغری، مقدمه غیبت کبری و زمینه سازی برای آن بود و اگر یک مرتبه و به ناگهان، غیبت کبری واقع می شد باعث تعجب و حتی انکار عده ای واقع شده و موجب انحراف افکار مردم می گردید و قبول کردن قطع ارتباط با امام، چنانکه در غیبت کبری واقع شد برای اکثر مردم دشوار و ناراحت کننده بود ولی در مدت ۷۰ سالی که مردم به وسیله نواب اربعه با امام ارتباط پیدا کرده و عرایض خود را به محضر مبارکش می رساندند و عده ای هم به شرفیابی حضورش نائل می شدند، به تدریج با غیبت، آشنا و مانوس گردیدند.^۱

پس از گذشتن دوره غیبت صغری، غیبت کبری (دراز مدت) آغاز گردید و این غیبت است که تاکنون ادامه یافته است. برخی از مردم می پرسند به چه دلیل امام علیه السلام غیبت فرمودند؟ و چه فایده ای برای این غیبت است؟

در جواب پرسش اول باید بگوئیم علوم و دانشهایی که بشر تاکنون از راه عادی تحصیل کرده، به کشف تمام اسرار خلقت موجودات پی نبرده و اگر هزاران سال دیگر هم علم پیشرفت کند، هنوز معلومات او

در مقابل مجهولاتش ناچیز است بنابراین کسی نمی‌تواند حتی نسبت به وجود یکی از پدیده‌های این جهان، به علت عدم و کشف علت پیدایش آفرینش آن اعتراض کند، همانطور که وقتی چشم‌های او مجهز به تلسکوپهای قوی و میکروسکوپهای ذره‌بین نبود، حق نداشت منکر میلیونها کرات کشف نشده آسمانی، یا منکر وجود موجودات ذره‌بینی گردد.

ما در ایمان به غیبت امام عجله الله محتاج به دانستن علت آن نیستیم و غیبت آن حضرت امری واقع شده که معتبرترین احادیث از آن خبر داده‌اند و جمع بسیاری از بزرگان در این مدت به حضور آن حضرت رسیده‌اند پس می‌توانیم بگوئیم سرّ غیبت آن حضرت را نمی‌دانیم ولی به غیبت آن حضرت و ایمان داریم. مثل اینکه ما علت بسیاری از چیزها را نمی‌دانیم ولی بوجود آنها عالم و معتقدیم. علت غیبت معلوم نخواهد شد مگر بعد از ظهور آن حضرت همانطور که حکمت کارهای خضر در موقعی که موسی عجله الله با او همراه بود* معلوم نشد مگر در وقت

* . سوره کهف، آیه‌های ۸۲-۶۰

جدایی آنها و همانطور که فائده خلقت هر موجودی از جماد و نبات و انسان و حیوان پس از گذشتن ماهها و سالها ظاهر شده و می‌شود.^۱

روایات علل غیبت را چنین بیان کرده‌اند: ۱- تشکیل حکومت عدل جهانی ۲- آزمایش انسانها ۳- خوف از قتل و در جایی دیگر فائده غیبت این است که اول، به خاطر امتحان مردم دوم، سنت خدا چنین بوده که گاهی پیغمبر و ولی خود را برای مدتی از دیده‌ها مخفی داشته است و سوم، به خاطر گناه و معصیت و قدرناشناسی مردم می‌باشد.^۲

امتحان در غیبت حضرت مهدی (عج) از شدیدترین امتحانات است به دو جهت: یکی از جهت اصل غیبت است که چون بسیار طولانی می‌گردد، مردم در شک می‌افتند و جز افراد مخلص کسی بر ایمان و عقیده به امامت آن حضرت باقی نمی‌ماند.

جهت دوم، آن است که به علت پیش آمدهای ناگوار و تغییراتی که در دوران غیبت روی می‌دهد، مردم را دگرگون ساخته و حفظ ایمان بسیار دشوار می‌گردد و در زمان غیبت گروهی از دین خارج می‌شوند، اما گروهی دیگر ثابت قدم خواهند ماند و از این راه اذیتها خواهند دید.

۱. مهدی قائم آل محمد (ص)، ص ۵۸-۵۷

۲. هزار و یک چرا، ص ۲۷۰

در آخرالزمان، گرفتاری اهل ایمان خیلی سخت می‌شود به طوری که در روایت آمده است «بیشتر کسانی که اعتقاد به امامت آن حضرت دارند او را انکار می‌کنند»^۱ و ائمه در روایات به ما خبر داده‌اند که خیلی از اهل ایمان و عقیده، در اثر ابتلائات، از دین برمی‌گردند.^۲

گروهی در زمان غیبت امام زمان (عج) مخالف امر به معروف و نهی از منکر هستند زیرا معتقدند: چنین کاری ظهور حضرت مهدی (عج) را به تأخیر می‌اندازد زیرا وقتی حضرت می‌آیند که زمین پر از ظلم و ستم و فساد شده باشد. باید گفت چنین نظریه‌ای باطل است چون مخالف صریح قرآن و روایاتی است که در هر زمان و هر مکان امر به معروف و نهی از منکر را واجب می‌دانند.^۳

در این رابطه پیامبر ﷺ فرموده‌اند: «زمین از جور و تعدی پر می‌شود آنگاه مردی از خاندان من بیرون آید تا آن را از انصاف و عدل پر کند.»^۴

۱. امام زمان (عج) در کلام آیه الله بهجت (ره)، ص ۸۵

۲. بحار الانوار، سال ۱۴۰۵، ص ۳۰

۳. هزار و یک چرا، سال ۸۶، ص ۲۷۳

۴. نهج الفصاحه، ص ۳۶۲

بلی، در زمان غیبت، ایمان انسانها مورد آزمایش قرار می‌گیرد و در چنین شرایطی است که مؤمن واقعی از این آزمایش سر بلند بیرون می‌آید ولی بداند که هر کس در ایام غیبت، آزار و تکذیب دشمنان را تحمل کند، مانند کسی که پیش رسول صلی الله علیه و آله با شمشیر جنگ نموده است.

جالب این است که وقتی از امام مهدی علیه السلام درباره نحوه بهره‌مندی از آن حضرت در دوره غیبت سؤال می‌شود، می‌فرماید:

«بهره‌مندی از من در روزگار غیبت، مانند سود بردن از خورشید است آن گاه که به وسیله ابرها از چشم پوشیده شده است».^۱

در دوره غیبت صغری، بسیاری از سؤالات مردم و علماء از طریق نامه‌های امام که به «توقعیات» مشهور است پاسخ داده می‌شد.^۲ پس از غیبت صغری هم بارها علمای شیعه، مشکلات علمی و فکری خود را با امام خویش مطرح کرده و پاسخ آن را دریافت نموده‌اند.^۳

۱. الاحتجاج، ج ۲، ص ۵۴۲

۲. کمال الدین ج ۲، سال ۸۰، ص ۲۸۶

۳. نگین آفرینش، ص ۹۰

بررسی طول عمر حضرت مهدی (عج) از نظر علم و دین :

یکی از مباحث مربوط به زندگی امام مهدی (عج) طول عمر آن بزرگوار می باشد و در هر محفلی که از امام غائب سخن می گوید سؤالاتی هم در همین زمینه بیان می شود و بعضی از افراد برایشان این سؤال مطرح می شود که چگونه ممکن است، انسانی، چنین عمر طولانی داشته باشد؟

طبق اعتقاد شیعه، امام غائب (عج) نزدیک به یازده قرن و نیم عمر کرده و هنوز هم زنده است و بعد از این هم چه مدتی عمر خواهد کرد جز خدا کسی نمی داند. چون این جریان بر خلاف نظام عادی طبیعت است از دیر زمانی مورد بحث و گفتگو قرار گرفته است. زیرا در جهان امروز، عمرهای محدود (حداکثر بین ۸۰ تا ۱۰۰ سال) معمول و متداول است بعضی ها با دیدن و شنیدن عمرهای طولانی، نمی توانند اینگونه عمرها را باور کنند یا آن را بعید می دانند یا به عبارتی هر چیزی که بر خلاف عادت ما باشد را بعید می شماریم و گرنه عمر طولانی از نظر عقل و دانش بشری امری غیر ممکن نیست.

۱- طول عمر از نظر پزشکی

از نظر علم طب، عمر انسان محدود به هفتاد و هشتاد سال نیست بلکه تمام اعضاء بدن انسان جدا جدا برای یک عمر طولانی ساخته شده است. یکی از دانشمندان در مقام مقایسه عمر انسان با سایر موجودات مطالعات فراوان نموده و بالاخره ثابت کرد «بدن آدمی برای آن ساخته شده که هزاران سال عمر کند»^۱

اگر دستگاههای حیاتی و اعضا و کالبد ظاهری انسان سالم باشد و انسان از محیطهای پرتنش و درگیریهای عصبی به دور باشد و در محیطی با آب و هوای پاک و طبیعی زندگی کند، به اذن خدا می تواند عمری طولانی داشته باشد به همین دلیل مردمی که مسائل بهداشتی را بیشتر رعایت می کنند و رازهای سلامتی را می دانند بیشتر زندگی می کنند.^۲

تمام افرادی که از دنیا می روند، مرگ هر یک به علت نوعی از بیماریهاست بنیاد علم پزشکی بر این است که انسانها در صورت

۱. او خواهد آمد، ص ۹۷

۲. برگزیدگان، ص ۷۶-۷۵

مراعات نکات بهداشتی، از تندرستی و سلامتی همیشگی برخوردار بوده و با جسمی شاداب و با نشاط، سالیان دراز به سر خواهند برد.^۱

کوتاه سخن آنکه نهایت چیزی که تاکنون ثابت شده، این است که علت مرگ فرا رسیدن عمر طبیعی (۷۰-۸۰) سال نیست بلکه علت اصلی امراض و عوارضی است که به یکی از اعضاء عارض شده در نتیجه آن عضو را از انجام کار باز می‌دارد و به واسطه ارتباط و اتصالی که بین اعضاء برقرار است، از مرگ آن عضو، مرگ سایر اعضا نیز فرا می‌رسد.^۲ به این جهت دانشمندان در جستجوی یافتن راز بقای حیات و نشاط جوانی بوده و هستند تا جلوی پیری و مرگ زودرس را بگیرند.

دانشمندان با مطالعه اجزاء بدن به این حقیقت رسیده‌اند که ممکن است انسان، سالهای بسیار طولانی زنده بماند و حتی گرفتار پیری و فرسودگی هم نشود.^۳

«برناردشاو» می‌گوید:

از اصول علمی مورد پذیرش همه دانشمندان بیولوژیست، این است که برای عمر بشر نمی‌توان حدی تعیین کرد و حتی دیر زیستی نیز مسئله مرز ناپذیری است.^۴

۱. مهدی قائم آل محمد علیهم‌السلام، ص ۶۷

۲. او خواهد آمد، ص ۹۸

۳. نگین آفرینش، ص ۱۰۵

۴. راز طول عمر امام زمان (عج)، ص ۱۳

بنابراین هنگامی که دانشمندان بتوانند جلوی عوارض و پیری را بگیرند دیگر برای عمر هزار ساله انسان مانعی باقی نمی ماند.

پروفسور «اتینگر» می نویسد: «به نظر من با پیشرفت تکنیک‌ها و کاری که ما شروع کرده‌ایم بشر قرن بیست و یکم خواهد توانست هزاران سال عمر کند.»^۱ از نظر علوم امروز باید دانست که علم، امکان طول عمر را کاملاً تأیید کرده و کوشش بشر را در این راه کوشش نتیجه بخش و موفقیت آمیز و لازم می شناسد.^۲

بدین ترتیب، عمر انسان از نظر علمی حد ثابت و معینی ندارد و بلکه انسان قابلیت آن را دارد که هزاران سال عمر کند از این جهت جهان پزشکی در آینده عمر متوسط بیشتری را پیش بینی نموده و بلکه قطعی دانسته است.

«پرفسور هنری اسمیس» استاد دانشگاه کلمبیا می گوید:

«حصر و حد سن و عمر مانند دیوار صوتی است و همچنانکه دیوار صوتی امروزه شکسته شده این دیوار سن و عمر نیز روزی خواهد شکست.»^۳

۱. نگین آفرینش، ص ۱۰۶

۲. نوید امن و امان، ص ۱۶۸

۳. همان، ص ۱۷۰

یکی از علت‌های طول عمر حضرت مهدی (عج) این است که آقا رمز بقا را می‌دانند و می‌دانند که چه چیزهایی را بخورند و چه کارهایی را انجام بدهند چگونه زندگی کنند و کسی که به رمز بقا دست پیدا کند خیلی بیش از این هم می‌تواند زنده بماند.^۱

بنا بر آنچه که گفته شد طول عمر امام زمان (عج)، مخالف علم و عقل نیست، بلکه اینگونه مطالب پیدایش بعضی از اکتشافات و دانشهای جدید را پیشگویی کرده (پرده برداری و اثبات یک واقعیت علمی) و از موفقیت آنها خبر داده است بدین معنی که بشر پس از پایان پژوهشهای علمی، بالاخره خواهد توانست عمر طولانی به دست آورد.

۲- طول عمر از نظر زیست‌شناسی:

زیست‌شناسان می‌گویند: عمر بشر اندازه و حد ثابتی ندارد در طبیعت همه گونه عمر بوده و ممکن است باشد.^۲ طول عمر هر موجود زنده تابع شرایط زندگی است و با تغییر شرایط، میزان عمرها نیز کم و زیاد می‌شود.^۳

۱. هزار و یک چرا، ص ۲۷۵

۲. خورشید مغرب، ص ۹۵

۳. او خواهد آمد، ص ۱۰۴

دانشمندان علوم طبیعی ثابت کرده‌اند برخی از جانوران و گیاهان نیز وجود دارند که عمرشان طولانی است ما در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌کنیم:

الف - جانوران: بعضی از نهنگان دیده شده که ۱۷۰۰ سال عمر کرده‌اند^۱ دانشمندان شوروی در جمهوری «یاکوتسک» نزدیک قطب شمال یک نوع حلزون پیدا کرده‌اند که از چندین هزار سال پیش یعنی قبل از تاریخ تا حال زنده مانده است. ماهیهایی در اقیانوس اطلس شمال اروپا دیده شده که عمر سه میلیون ساله برایشان برآورد کرده‌اند و مارهایی که عمر چند هزار ساله دارند وجود دارند در حالی که جنبندهایی نیز هستند که عمرشان چند لحظه بیش نیست.^۲

ملکه زنبوران، چهار صد برابر دیگر زنبوران زندگی می‌کند. «بلوفر» در تجارت ۱۴ ساله خود ثابت کرد که تحول و رشد اشکال جنینی زنبوران و عمر دراز و جوانی پایدار زنبور ملکه به واسطه تأثیر شگفت‌انگیز شهد شاهانه می‌باشد.^۳

۱. مهدی قائم آل محمد علیه السلام، ص ۷۳

۲. نوید امن و امان، ص ۱۸۵

۳. همان، ص ۲۰۲

ب - گیاهان: در عالم نبات نیز استثنائات عجیب و شگفت انگیز فراوان به چشم می خورد در میان درختان، درختانی دیده شده اند که عمر طولانی داشته اند.

در آمریکا درختی به نام مادر جنگل، وجود دارد که درازای آن سیصد قدم است و سیاحان جدید نیز چهار صد متر نوشته اند، قطر ساق آن نزدیک به زمین سیصد قدم و کلفتی پوستش به عرض هجده انگشت.^۱

در اسکاتلند «اکس» انگلیس در عمر بعضی از درختها تأمل کرده، دیده اند از سیصد قدم بیشتر است و عمر پنج هزار ساله دارد.^۲ در کالیفرنیا نیز درخت کاجی هست که عمرش ۶۰۰۰ سال است.

عجیب تر از اینها درختی است در شهر اورتاوا، در جزیره تتریف که یکی از جزایر کاناری در دریای آتلانتیک می باشد. محیط این درخت به قدری است که اگر ده نفر دور آن، دستهای خود را باز کنند به طوری که سر انگشتهای آنها به هم برسند باز به تمام ساق آن احاطه نمی نماید. یکی از علمای گیاه شناس در تعیین عمر این درخت، اظهار عجز کرده

۱. مهدی قائم آل محمد علیه السلام، ص ۷۵

۲. نوید امن و امان، ص ۱۸۲

و می گوید: فهم بشر از کشف این راز عاجز است. همین قدر مسلم است که این نهال کهنسال، قرن‌ها پیش از خلقت انسان در کار نشو و نما بوده تا به این قد و قواره در آمده است.^۱

آزمایشاتی که بر روی بعضی از حیوانات ریز آبی انجام شده علما را به امکان تغییر دوران حیات امیدوار نموده و همچنین دانشمندان در روی مگسهای میوه‌ها آزمایشهایی نمودند که در نتیجه عمر آنها نهصد برابر عمر طبیعی گردید.^۲ در آزمایشگاهها موفق شده‌اند که مدت زندگی بعضی حیوانات آزمایشی، از قبیل خوک هندی را با افزودن ویتامین «ب» و «اسید نوکلیک» و «اسید پانتونکسیت» در غذای آنها تا ۶۴/۴ درصد افزایش دهند.^۳ و داروئی لیوسترول که عمر بعضی از موجودات زنده را تا دو برابر می‌رساند.^۴

بنابراین عمر هر موجود زنده بسته به شرایط و خصوصیات زندگی است و با تغییر شرایط عمرها نیز تغییر می‌یابد طول عمر یک انسان از

۱. مهدی قائم آل محمد علیهم‌السلام، ص ۷۴-۷۵

۲. نوید امن و امان، ص ۱۷۰

۳. او خواهد آمد، ص ۱۰۵

۴. مهدی قائم آل محمد علیهم‌السلام، ص ۷۶

نظر عقلی و علمی ممکن است هر چند راز آن برای بشر کشف نشده باشد.^۱

حال به آن کسانی که طول عمر امام زمان (عج) را بعید می‌دانند و انکار می‌کنند باید بگوئیم که چگونه طول عمر استثنایی حیوانات و گیاهان را قبول دارید ولی عمر استثنایی امام را قبول ندارید؟ آنها حق ندارند طول عمر یک نفر را انکار کنند و آن را نپذیرند.

برای خدای قادر هیچ کاری ندارد که هر که را بخواهد عمر طولانی دهد و از طرفی خدایی که به بعضی از ماهیهای دریا عمر میلیون ساله داده است می‌تواند به ولی و حجّت خود چنین عمری، حتی بیشتر عطا کند.^۲

۳ - طول عمر از نظر ادیان:

در طول تاریخ در دنیا دراز عمران زیادی وجود داشته‌اند که پیروان هر دین و مذهبی در کتابهای مذهبی خود و در کتب تاریخ لااقل با نام یکی دو نفر از آنها آشنا هستند. تاریخ اشخاص زیادی را برای ما نشان

۱. به یاد آخرین خلیفه پروردگار، ص ۴۲

۲. هزار و یک چرا، ص ۲۷۵

می‌دهد که عمرشان بیش از حد طبیعی بوده است و ادیان همه به اتفاق از عمر بسیار طولانی جمعی از افراد بشر خبر داده‌اند.

در کتابهای تاریخی و مذهبی نام افرادی را می‌بینیم که عمری طولانی داشتند برای مثال حضرت آدم ۹۳۰ سال، شیث ۹۱۲ سال، لوط ۷۳۲ سال، عاد ۱۲۰۰ سال، متوشالح ۹۶۰ سال و نوح بیش از ۹۵۰ سال زندگی کردند.^۱ و در همین ۵۰ ساله اخیر در روزنامه‌ها و مجلات داخلی و خارجی، موارد فراوانی از عمرهای نسبتاً طولانی، و معرفی اشخاص معمر و کهنسال دیده شده است و شرح زندگانی، تصویر، شماره فرزندان و نوادگان و محل سکونت آنان درج گشته است.^۲

در قرآن آیه‌ای هست که نه تنها از عمر طولانی بلکه از امکان عمر جاویدان خبر می‌دهد و آن آیه درباره حضرت یونس علیه السلام است که می‌فرماید: «اگر او (یونس علیه السلام) در شکم ماهی تسبیح نمی‌گفت، تا روز رستاخیز در شکم ماهی می‌ماند.» بنابراین آیه شریفه عمری بسیار طولانی (از عصر یونس علیه السلام تا روز رستاخیز) که در اصطلاح زیست

۱. برگزیدگان، ص ۷۷

۲. خورشید مغرب، ص ۹۸

شناسان عمر جاویدان نامیده می‌شود برای انسان و ماهی از نظر قرآن امکانپذیر است.^۱

از اصحاب کهف و زنده ماندنشان به نص قرآن مجید به مدت سیصد و نه سال و سپس باقی ماندنشان به حسب روایات تایید می‌آورد.^۲ و در سوره عنکبوت به دوران رسالت حضرت نوح که ۹۵۰ ساله بوده، اشاره شده است.^۳ و براساس برخی روایات مدت عمر آن بزرگوار ۲۴۵۰ سال طول کشیده است.^۴

بنا به قرآن کریم و سنت صحیح، افراد بسیاری از پیامبران الهی یا اوصیای ایشان را می‌شناسیم که به قدرت الهی دارای طول عمر بوده‌اند.^۵ همه مسلمانان به استناد قرآن و احادیث فراوان معتقدند که عیسی زنده است و در آسمانهاست و به هنگام ظهور حضرت مهدی (عج) فرود می‌آید و او را یاری خواهد کرد.^۶ و عموم مسلمانان اتفاق دارند که عیسی و بلکه خضر و ادریس و الیاس زنده هستند.^۷

۱. نگین آفرینش، ص ۱۰۷-۱۰۶

۲. مهدی موعود، سال ۶۲، ص ۲۲

۳. او خواهد آمد، ص ۱۰۸

۴. نگین آفرینش، ص ۱۰۷

۵. نشانه‌های پایان، ص ۴۸۵

۶. نگین آفرینش، ص ۱۰۸

۷. نوید امن و امان، ص ۱۷۵

طولانی‌ترین افراد فرزندان آدم از حجت عمر، «خضر» می‌باشد و شاید سن او از ۹۰۰۰ سال تجاوز کرده باشد و در کتاب «کنزالفوائد» می‌گوید: از کهنسالان یکی خضر است که عمر و حیات او تا آخر زمان متصل می‌باشد^۱

علاوه بر قرآن در تورات و انجیل نیز سخن از دراز عمران مطرح گردیده است. در تورات افرادی را از پیغمبران و دیگران نام برده و عمرهای طولانی هر یک را که متجاوز از چهارصد و ششصد و هفتصد و هشتصد و نهصد بوده به صراحت بیان داشته است^۲ و در تورات آمده است که «تمام ایام آدم که زیست نهصد و سی سال بود که مُرد... جمله ایام «انوش» نهصد و پنج سال بود که مُرد... و تمامی ایام «فتیان» نهصد و ده سال بود که مُرد... پس جمله ایام «متوشالح» نهصد و شصت و نه سال بود که مُرد...»^۳ علاوه بر این معتقدند که «ایلیا» برای اینکه آلم مرگ را نبیند زنده به آسمان مرفوع شد.^۴

۱. او خواهد آمد، ص ۱۱۴-۱۱۳

۲. نوید امن و امان، ص ۱۷۴-۱۷۳

۳. زنده روزگاران، ص ۱۳۲

۴. نوید امن و امان، ص ۱۷۴

در انجیل نیز عباراتی موجود است که نشانگر آن است که عیسی علیه السلام پس از به دار کشیده شدن زنده گردیده و به آسمان بالا رفته است.^۱ اعتراض یهودیان و مسیحیان، در مورد طول عمر امام زمان شگفت آور است زیرا آنها باید به علت اعتقاد به کتاب مقدس به عمرهای طولانی نیز معتقد باشند و خودشان همان گونه که گفته شد به عمرهای طولانی اعتراف کرده‌اند.

ادیان باستان دیگر مثل زرتشتی و بودائی نیز از عمرهای طولانی جمعی از افراد بشر خبر داده‌اند و همه قائل به طول عمر، بلکه بقای حیات اشخاصی تا این زمان هستند^۲

مسأله طول عمر آن حضرت مسئله‌ای است که صدها حدیث بر آن دلالت دارد و مشیت ازلی خداوند بر آن تعلق گرفته است. پس با مطالعه و دقت روشن می‌شود که هیچ کجا سن بشر تحدید نشده است و در هر عصری دراز عمران غریب و عجیب دیده می‌شوند بنابراین جای شگفت نیست که حضرت مهدی (عج) هم بیش از هزار سال تاکنون

۱. زنده روزگاران، ص ۱۳۴

۲. نوید امن و امان، ص ۱۷۴

عمر کرده چه مانعی دارد که او نیز از نظر طول عمر مثل کسانی باشد که عمر طولانی داشته‌اند.

در روایتی آمده که «در قائم، سستی‌هایی است از شش نفر از پیغمبران که یکی از آنها طول عمر می‌باشد که از حضرت نوح است.»^۱
و نیز در روایتی از امام سجاده علیه السلام نقل شده است که فرمود:
«در امام مهدی (عج) سنت و شیوه‌ای از زندگی حضرت نوح است و آن طول عمر است.»^۲

بنابراین جریان طول عمر حضرت مهدی (عج) از ابعاد مختلف عقلی، علمی و تاریخی امری ممکن است و هیچ کاری در نزد خداوند متعال ناشدنی نیست و خداوند بر هر کاری قادر و تواناست.

ارزش و فضیلت انتظار :

انسان‌ها معمولاً همه در انتظار روزی بهتر و زندگی مرفه‌ترند. روزگاری که در آن ظلم و ستم، فقر، رنج و بیماری، جنگ و... نباشد و این آرزوی مشترک همه انسان‌هاست زمان و مکانی نمی‌شناسد و به

۱. منتخب الاثر، ص ۲۷۵

۲. کمال الدین ج ۲، سال ۸۰، ص ۵۹۱

هیچ قوم و گروهی هم اختصاص ندارد در میان تمام اقوام و ملل می توان دید.

«گلدزیهر» خاورشناس و یهودی متعصب، در مورد جنبه عمومی و جهانی انتظار اقوام مختلف، برای ظهور یک منجی بزرگ می گوید:

«اعتقاد به بازگشت و ظهور منجی موعود، اختصاص به اسلام ندارد... پندارهای مشابهی را می توان در میان اقوام دیگری نیز به فراوانی یافت.^۱

«انتظار» یعنی «چشمداشتن» و چشم به راه بودن است.^۲ انتظار امری فطری است و نیروبخش با انتظار آینده را روشن می بینیم و با امید زندگی می کنیم اگر این امید به آینده نباشد انسان سرنوشتی جز سکون، مرگ و تباهی نخواهد داشت مفهوم انتظار با نهاد همه انسان ها عجین شده است و همه به نوعی منتظرند.

در این رابطه پیامبر ﷺ فرموده اند:

«امید برای امت من مایه رحمت است و اگر امید نبود هیچ مادری

فرزندش را شیر نمی داد و هیچ باغبانی درختی نمی کاشت».^۳

۱. او خواهد آمد، ص ۳۱-۳۰

۲. لغتنامه

۳. بحار الانوار الجامعه...، سال ۱۴۰۳، ص ۱۷۳

شیخ صدوق از «عبدالعظیم حسنی» روایت کند که: روزی بر آقایم محمدبن علی بن موسی بن جعفر علیه السلام وارد شدم و می‌خواستم که درباره قائم از آن حضرت سؤال کنم که آیا همان مهدی است یا غیر او پس خود آن حضرت آغاز سخن کرد و به من فرمود: «ای ابوالقاسم، به درستی که قائم از ماست و او است مهدی که واجب است در زمان غیبتش انتظار کشیده شود و در زمان ظهورش اطاعت گردد و او سومین امام از فرزندان من است.»^۱

هر لحظه زندگی بشر با امید همراه است و او هر دوره از عمر خود را به امید رسیدن به دوره بعدی پشت سر می‌گذارد. اما انتظارهای معمولی و روزمره زندگی با انتظار حضرت مهدی (عج) فرق می‌کند زیرا انتظار معمولی در برابر انتظار فرج، کوچک و ناچیز است و دیگر اینکه انتظار فرج دارای ویژگی‌های خاص است. انتظار مهدی (عج) انتظاری است که از ابتدای عالم آغاز شده است یعنی از زمان‌های بسیار دور، انبیاء و اولیاء نوید ظهور او را داده‌اند و در زمان‌های نزدیک‌تر، همه امامان ما، آرزوی روزگار دولت او را داشته‌اند^۲ به طوری که امام صادق علیه السلام فرمودند:

۱. کمال الدین و تمام النعمه، سال ۸۰، ص ۳۷۷

۲. نگین آفرینش، ص ۱۱۳

«اگر او را درک می‌کردم، تمام عمر به او خدمت می‌کردم.»

اهتمام اسلام به مفهوم انتظار تا بدین حد بوده که از یک سو امید به فرا رسیدن گشایش از سوی خدا و در زمره بهترین اعمال برشمرده شده و از سوی دیگر یأس و ناامیدی از رحمت خدا از جمله گناهان کبیره به شمار آمده است.^۱ به طوری که ناامیدی از رحمت خدا در قرآن کریم از ویژگی‌های کافران شمرده شده است.

پیامبر ﷺ فرمود:

«برترین عبادت‌ها انتظار فرج است»^۲

انتظار فرج، در واقع آماده بودن و حالت آماده باش داشتن و تهیه مقدمات برای وقت و زمانی است که انتظارش را داریم. انتظار مهدی (عج) انتظار مصلح جهانی و حکومت عدل جهانی است و انتظاری است که به انسان هویت و حیات می‌بخشد و او را از پوچی و بی‌هدفی نجات می‌دهد. زیرا انتظار فرج ایمان به غیب است که انسان را به عمل صالح و امید دارد و او را در صحیح‌ترین اعتقاد استوار نگه می‌دارد.

۱. گناهان کبیره، ص ۹۱

۲. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۳۵۲

امام رضا علیه السلام می فرماید:

«وہ، چه نیکوست صبر و انتظار فرج، مگر نشنیده‌اید گفتار خدا را که فرموده است: [منتظر باشید که من نیز همراه شما از منتظرانم]. پس صبر و شکیبایی را پیشه خود سازید که فرج بعد از یأس و نومیدی خواهد آمد.»^۱

حضرت علی علیه السلام می فرمایند:

«منتظر فرج باشید و از رحمت خداوند ناامید نشوید، به درستی که خوشایندترین اعمال نزد خداوند، انتظار فرج است.»^۲

انتظار فرج از بزرگ‌ترین عبادات است که شخص همیشه و در هر حال دل به لطف خدا ببندد و به رحمت و فرجش امیدوار باشد.^۳

«انتظار فرج» یعنی مهیا ساختن روح و جسم خود برای روزی که با طلوع پیشوای غایب جهان، گشایش در کلیه شئون زندگی بشر پدید می‌آید.^۴ انتظار ظهور، علاوه بر بهره‌مند شدن از ثواب، کار پسندیده‌ای است که شایسته اهل معرفت است.^۵

۱. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۳۸۹

۲. بحار الانوار الجامعه...، سال ۱۴۰۳، ص ۱۲۳

۳. مهدی موعود (ع)، سال ۶۲، ص ۲۹

۴. معماهای زندگانی چهارده معصوم علیهم السلام، ص ۲۰۰

۵. اوضاع در آخر الزمان، ص ۴۳

و از رسول اکرم ﷺ نقل شده که:

«بهترین و برترین جهاد امت من انتظار فرج است»^۱.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«منتظر فرج باشید و از روح خدا مأیوس نشوید که محبوب‌ترین

اعمال در نزد خدای تبارک و تعالی انتظار فرج است، کسی که پذیرای

امر ما باشد، فردا در «حَظِيرَةُ الْقُدُسِ» با ما است. و کسی که منتظر فرج

باشد مانند کسی است که در راه خدا به خون خود آغشته گردد»^۲.

در تفکر شیعی، انتظار موعود، به عنوان یک اصل مسلم اعتقادی

مطرح بوده و در بسیاری از روایات بر ضرورت انتظار قائم آل

محمد ﷺ، تصریح شده است. و جالب توجه اینکه خود حضرت

مهدی (عج) نیز از جمله کسانی است که منتظر ظهورش است و برای

تعجیل در ظهورش دعا می‌نماید. حال این سؤال در ذهن ما خطور می-

کند که منتظران چه کسانی اند؟

در روایات اسلامی آنچنان مقام و منزلتی برای منتظران موعود

برشمرده شده که گاه انسان را به تعجب و امیدوار می‌دارد که چگونه ممکن

۱. تحفول العقول عن آل الرسول، ص ۷۳

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۳۶۲

است عملی که شاید در ظاهر ساده جلوه کند از چنین فضیلتی برخوردار باشد.^۱ این سؤال پیش می‌آید که منتظر چه کسی است و چه ویژگی‌هایی در او وجود دارد که در اسلام به آن اهمیت داده شده است؟

پدر بزرگوار حضرت بقیه‌الله (عج) در ضمن یک حدیث طولانی، خطاب به صحابه باوفایش «احمد بن اسحاق» فرمود:

«مثل او در این امت مثل حضرت «خضر» و «ذی القرنین» است به خدا سوگند از دیده‌ها غایب می‌شود. یک غیبت طولانی و دراز که از هلاکت نجات پیدا نمی‌کند به جز کسی که خدایش او را در اعتقاد بر امامت او ثابت و استوار نگه دارد، و او را برای دعا به تعجیل فرج او موفق بدارد».^۲

ابو خالد کابلی ضمن حدیثی مفصل از امام سجاده علیه السلام روایت کند که فرمود: مردمی که در عصر غیبت مهدی زندگی می‌کنند و معتقد به امامت او و منتظر ظهور او می‌باشند بهترین مردم هر زمانی‌اند، چه

۱. انتظار بایدها و نبایدها، ص ۱۹

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۳۹۲

خداوند آن مقدار عقل و فهم و معرفت به آنها داده که غیبت امامشان در نظر آنها به منزله حضور او است.^۱

شیعه واقعی، همواره منتظر ظهور فرج امام زمان (عج) است و در ناملایمات دنیا و خواهش و تمنای نفس، امتحان می‌شود تا از گرداب معرکه وسیع هوی و هوس‌ها تا چه حد، صحیح و سالم بیرون آید.^۲

امام باقر علیه السلام در این مورد می‌فرماید:

«سوگند به خدا، آزموده می‌شوید، امتحان می‌شوید، غربال می‌شوید آن سان که گندم غربال می‌شود و از شلمک جدا می‌گردد».^۳

شیعیان خالص همچون طلای ناب که بر روی آتش ذوب می‌شود تا از ناخالصی پاک گردد، با تحمل سوز و گداز صبر و تلخی انتظار قلوبشان آب می‌شود تا جز افراد خالص کسی باقی نمی‌ماند.^۴

امام سجاده علیه السلام فرمود:

«کسی که در زمان غیبت قائم بر ولایت ما استوار باشد خداوند پاداش هزار شهید از شهدای جنگ بدر و احد را به او خواهد داد».^۵

۱. نشانه‌های پایان، ص ۴۸۴

۲. اوضاع در آخر الزمان، ص ۳۶

۳. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۳۶۶

۴. همان، ص ۳۹۰

۵. نگین آفرینش، ص ۱۳۰

پیامبر ﷺ را در عصر غیبت و در زیر چکمه رژی‌های حاکم به گوسفند تشبیه می‌کند که خود مفید، بی‌ضرر، رام و بی‌تکلف است ولی ستمگران آنها را در جامعه به هیچ می‌گیرند و در هر مراسمی (جشن و سرور، و عزا) آنها را سر می‌برند! و در عین حال مؤمن تلاش می‌کند که عقیده خود را حفظ کند تا فرج فرا رسد و او نیز با همیاری دیگر مؤمنان در نشر حق و در به اهتزاز درآوردن پرچم حق تلاش نماید.^۱

انهایی که در آرزوی دیدن امام زمان هستند و همیشه مشتاق ظهورش می‌باشند، حتماً خود را برای این کار، از هر لحاظ مهیا کرده‌اند و در تمام خوبی‌ها پیشقدم و نمونه هستند تا این لیاقت و سعادت، نصیب آنها شود^۲ منتظران همچون مشک، همواره خوشبویند و همچون ماه پیوسته فروزان، از سرنیزه تیزترند و از شیر بیشه دلیرتر، پارسایان شب و شیرمردان روزند.^۳

۱. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۳۵۴

۲. اوضاع در آخرالزمان، ص ۳۶

۳. برگزیدگان، ص ۹۲

رسول اکرم ﷺ و متظر و یاران حضرت بقیه الله (عج) را برادران خود می خواند و رمز آنان را سختی و دشواری پابرجا ماندن بر حق و حقیقت در عصر غیبت معرفی می کند.^۱

امام صادق ﷺ می فرمایند:

«کسی که از شما منتظر این امر باشد و در حال انتظار بمیرد، مانند کسی است که در خیمه (فرماندهی) حضرت قائم (عج) باشد. کسی که روی این اعتقاد بمیرد مانند کسی است که در راه خدا شمشیر بزند. منتظر امام دوازدهم مانند کسی است که در رکاب پیامبر ﷺ شمشیر کشیده، از آن حضرت دفاع نموده است.»^۲

امام باقر علیه السلام نیز درباره پاداش متظران می فرمایند:

«بدانید کسی که منتظر حکومت حق باشد، پاداش او همانند پاداش روزه دار شب زنده دار است.»^۳

در نتیجه انتظار حضرت مهدی (عج) انتظاری است که تنها با فراهم شدن زمینه های شکوفایی آن، خواهد شکفت و آن زمانی است که همه

۱. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۳۵۶

۲. همان، ص ۳۸۰

۳. انتظار، منتظر و تکالیف متظران، ص ۸۴

انسان‌ها در طلب منجی و مصلح آخرالزمان باشند یعنی مردم انتظار را یک بسیج عمومی بدانند. پس انتظار باید حالت دینامیک جامعه باشد یعنی ما باید همواره آماده باشیم و چون نمی‌دانیم کی حضرت مهدی (عج) می‌آید، باید هر لحظه در این حالت آمادگی به سر ببریم.

امام صادق علیه السلام فرمود :

«هنگامی که شخص منتظر از دنیا برود و قائم بعد از او ظهور کند، او پاداش کسی را می‌برد که دوران ظهور را درک کند. پس تلاش کنید و انتظار بکشید، ای گروه مؤمنان، که رحمت حق شما را فرا گرفته است.»^۱

وظایف منتظران در اسلام :

در زمان غیبت منتظران باید یک سری کارها و وظایفی را انجام دهند تا راه را برای ظهور حضرت مهدی (عج) هموار و مهیا سازند که ما در اینجا مختصراً به برخی (مهمترین) از آنها اشاره می‌کنیم:

۱- شناخت امام: اولین وظیفه منتظران این است که خود آن حضرت را بشناسند و با او مأنوس شوند. راه و رسمش را بدانند و طوری عمل کنند که باعث رضایت او باشد.

در روایات بسیاری که به طریق شیعه و اهل سنت از پیامبر ﷺ و ائمه معصومین علیهم السلام نقل شده آمده است: «هر کس بمیرد و امام زمانش را نشناسد، به مرگ جاهلی مرده است».^۱

روزی مردی از امام حسین علیه السلام سؤال کرد: ای فرزند رسول خدا، پدر و مادرم فدایت، معرفت خدا چیست؟ حضرت فرمود: این است که اهل هر زمانی، امامی را که باید از او فرمان برند، بشناسد.^۲

مؤلف کتاب ارزشمند میکال المکارم مراد و مقصود از «معرفت امام» را که در روایتها یاد شده، چنین توضیح می دهند:

«ما آن حضرت را آن چنان که هست بشناسیم؛ به گونه‌ای که این شناخت سبب در امان بودن ما از شبهه‌های ملحدان و مایه نجاتمان از اعمال گمراه کننده مدعیان دروغین باشد و این چنین شناختی جز به دو امر حاصل نمی گردد: اول، شناختن شخص امام علیه السلام و نسب و دوم،

۱. انتظار بایدها و نبایدها، ص ۲۶

۲. فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام، ص ۶۰۵

شناخت صفات و ویژگیهای او. و به دست آوردن این دو شناخت از
اهم واجبات است»^۱

در عصر ما، امر دوم از اهمیت بیشتری برخوردار است زیرا در
زندگی فردی و اجتماعی منتظران می‌تواند منشأ اثر و تحول باشد.
همانگونه که درباره مهدی و غیبت او عقاید انحرافی در میان مسلمانان
وجود دارد اصل اندیشه انتظار نیز به انحراف کشیده شده است. بدین
معنی گروههایی از مسلمانان در طول تاریخ در انتظار ظهور شخصی
غیر از مهدی (عج) بوده‌اند و شاید هدف آنان مقابله با مهدی شیعیان بوده
است.^۲ پس مردم باید علم و آگاهی پیدا کنند که این فردی که به نام
امام عَلَيْهِ السَّلَام می‌آید از طرف کیست و برای کیست و انقلابش جهت
چیست؟^۳

امام رضا عَلَيْهِ السَّلَام می‌فرمایند:

«امام امینی رفیق، پدر مهربان و شفیق و برادری یاور است همانند
مادری نیکوکار و مهربان نسبت به فرزند خردسال و پناه بندگان
خداست».

۱. مکیال المکارم، ص ۱۰۷

۲. تحلیل تاریخی نشانه‌های ظهور، ص ۷۹

۳. آیا ظهور نزدیک است، ص ۵۴

توجه به مفاد دعاهایی که خواندن آنها در عصر غیبت مورد تأکید قرار گرفته است، نیز ما را به اهمیت موضوع شناخت حجت خدا رهنمون می‌سازد.

۲- **دعا کردن:** منتظر واقعی، هنگامی که به معرفت امام دست یافت باید برای حفظ وجود مبارک آن حضرت از شر شیاطین، انس و جن و طلب تعجیل در ظهورش دعا کند.

مسئله دعا برای حضرت امام عصر (عج) در این زمان ویژگیهای خاصی را پیدا نموده چرا که به اشخاصی که در خواب یا بیداری خدمت حضرتش مشرف می‌شوند می‌فرمایند: که ظهور نزدیک شده (انشاءالله) و مؤمنین باید برای تعجیل فرج دعا نمایند.^۱

بدون تردید دعا برای تعجیل فرج مولایمان صاحب الزمان (عج) از امور مهم است و دل‌ها به آن شفا می‌یابد، پس برای مؤمن شایسته است که پیش از دعا برای خودش و خاندانش به آن آغاز نماید، تا حق رسول خدا ﷺ و خاندان او علیهم‌السلام را رعایت کرده باشد.^۲

۱. کلیات مفاتیح الحاجات، ص ۹

۲. زمان و مکان دعا برای حضرت صاحب مهدی (عج)، ص ۱۰۵-۱۰۶

امام عصر (عج) در توقیعی (نامه‌ای) که خطاب به «اسحاق بن یعقوب»
صادر شده می‌فرمایند:

«برای تعجیل فرج بسیار دعا کنید که فرج شما همان است»^۱

دعای تعجیل فرج، دوای دردهای ماست در روایت است که در
آخرالزمان همه، هلاک می‌شوند، «الْأَمَنُ دَعَا بِالْفَرَجِ». ائمه علیهم‌السلام ما با این
بیان، خیلی به اهل ایمان و شیعیان عنایت کرده‌اند تا خود را بشناسند.
علامت‌گذاری برای آنان است یعنی اگر برای فرج دعا می‌کنید، علامت
آن است که هنوز ایمانتان پابرجاست.^۲

دعا برای امام زمان (عج) نشانه اظهار بندگی به درگاه خدا و اظهار
شوق و محبت به آن حضرت است.^۳

حضرت مهدی (عج) در تشریف آقا شیخ حسن سامرایی در سرداب
مقدس، فرمودند:

«به شیعیان و دوستان ما بگویید که خدا را قسم دهند به حق عمه‌ام،
حضرت زینب علیها‌السلام، که فرج مرا نزدیک گرداند».^۴

۱. الغیبه، ص ۱۷۶

۲. امام زمان در کلام آیه الله بهجت (ره)، ص ۴۸-۴۷

۳. برگزیدگان، ص ۸۴

۴. توصیه‌های حضرت مهدی (عج) در توقیعات و تشریفات، ص ۴۳

در جایی دیگر امام (عج) فرمودند:

«شیعیان ما به اندازه آب خوردنی، ما را نمی‌خواهند، اگر بخواهند و دعا کنند، فرج ما می‌رسد.»^۱

امام زمان (عج) در حق دعا کننده دعا می‌کند و دعا کننده برای فرج محبوبترین خلایق نزد خدا و رسول خداست ... ثواب خون‌خواهی حضرت سید الشهداء را دارد ... موجب خراش صورت ابلیس است. امان از تشنگی روز قیامت است و مجلسی که در آن برای تعجیل فرج دعا می‌کنند محل حضور فرشتگان می‌شود ... مقام دعا کننده برای فرج در آخرت از همه شهدا بالاتر است.^۲

در مورد لزوم دعا برای تعجیل در فرج و نقش دعا در زودتر فرا رسیدن ظهور، حضرت امام صادق علیه السلام می‌فرمایند:

«وقتی عذاب و سختی بر بنی اسرائیل طولانی شد چهل روز به درگاه خداوند گریه و ناله کردند، خدا به موسی و هارون علیهم السلام وحی فرمود که آنها را از دست فرعون نجات دهند و این در حالی بود که از

۱. توصیه‌های حضرت مهدی (عج) در توقیعات و تشرفات، ص ۴۶

۲. آشتی با امام عصر (عج)، ص ۳۳-۳۲

چهارصد سال، صد و هفتاد سال باقی مانده بود و خدا به واسطه دعای
بنی اسرائیل از آن صد و هفتاد سال صرفنظر کرد.

آن گاه امام صادق علیه السلام فرمودند:

«شما شیعیان نیز اگر چنین تضرع و زاری کنید (و فرج ما را
بخواید) خداوند فرج ما را می‌رساند ولی اگر دست روی دست
بگذارید (بی تفاوت بمانید) وقتی کار به نهایت رسید فرج فرا می‌رسد»^۱.

پس طبق این روایت، وظیفه دیگر ما این است که برای زودتر شدن
زمان ظهور، دعا کنیم از خداوند تعجیل در ظهورش را بخواهیم و از
خدا بخواهیم که ما را از یاران آن حضرت قرار دهد.

از دیگر تکالیف مؤمنان، گریاندن دیگران بر فراق آن حضرت یا بر
شداید وارده بر آن حضرت است. از امام صادق علیه السلام روایت شده است:
هر کس [بر مصیبت اهل بیت] گریه کند و یا کسی را بگریاند، بهشت
برای او است و هر کس نیز تباکی - خود را شبیه گریه کنندگان سازد -
نماید، بهشت برای او است.^۲

۱. قاصدک‌های ظهور، ص ۳۸-۳۷

۲. لهوف، ص ۱۱

از جمله دعاهایی که برای ظهور و گشایش، سفارش شده است عبارتند از:

دعای «اللَّهُمَّ كُنْ لَوْلِيكَ الْحُجَّةَ بْنَ الْحَسَنِ...» که خواندن این دعای شریف در تمام اوقات، در نمازها، در ایام ماه مبارک رمضان، شبهای قدر، روزهای جمعه و عیدهای دینی توصیه شده است.

از دعاهای سفارش شده دیگر، دعای «اللَّهُمَّ عَظْمَ الْبَلَاءِ...» است که خواندن آن در شبهای جمعه و ... سفارش شده است.

«دعای ندبه» نیز برای صبح جمعه و عید فطر، عید قربان و عید غدیر سفارش شده است و نیز «دعای افتتاح» که برای شبهای ماه رمضان و شبهای قدر توصیه شده است و دعاهای مخصوص روز جمعه و ایام و اوقات دیگر که در کتاب «مفاتیح الجنان» ذکر شده است.

از دیگر دعاها، «دعای عهد» است. اگر کسی پیوسته این دعا را بخواند و از عمق جان به مضامین آن پای بند باشد هرگز به سستی گرفتار نمی شود و به راستی که شایسته حضور در میدان یاری آن ذخیره الهی خواهد بود.

طبق فرمایش امام صادق علیه السلام:

«هر کس چهل صباح این دعا را بخواند از یاوران حضرت قائم (عج) به شمار خواهد رفت».^۱

سفارش شده که در آخرالزمان، دعای فرج را که دعای تثبیت در دین است زیاد بخوانیم تا دینمان حفظ شود.

«یا الله یا رحمان، یا رحیم، یا مقلب القلوب، ثبت علی دینک».^۲

۳- بزرگداشت نام حضرت مهدی (عج): شیعیان باید نام همه

معصومین علیهم السلام را بزرگ بدارند و جز با تعظیم و احترام از آنها یاد نکنند.

بر همه ارادتمندان حضرت مهدی (عج) لازم است که به هنگام

شنیدن نام‌ها و القاب آن حضرت، به ویژه نام مبارک «قائم» از جا

برخیزند و نسبت به امام خود ادای احترام کنند. برخاستن به هنگام

شنیدن نام امام مهدی (عج) می‌تواند به معنای اعلام آمادگی برای یاری و

نصرت آن حضرت و همچنین اعلام درک حضور و شهود آن حضرت

باشد.^۳ یکی دیگر از وظایف ما منتظران این است که هنگام شنیدن نام

۱. مصباح الزائر، ص ۴۵۵

۲. امام زمان (عج) در کلام آیه الله بهجت (ره)، ص ۸۵

۳. انتظار بایدها و نبایدها، ص ۵۰

مبارک آن حضرت، برایش صلوات بفرستیم تا از سلامت برخوردار شوند و ظهورش نزدیک شود به احترام جد بزرگوارش.

۴- هدیه اعمال نیکویی خود به حضرت مهدی (عج): دعا کردن

برای سلامتی وجود مبارک امام زمان (عج) و صدقه دادن برای او، ضمن اینکه پیوند معنوی انسان را با حجت خدا برقرار و مستحکم می‌سازد، مایه سلامتی خود و دفع ناگواریها و شداید خواهد بود.^۱

هرچند خداوند وعده داده است که امام (عج) را تا هنگام ظهورش زنده بدارد ولی اینگونه نیست که ناگواری به آن حضرت نرسد، چون او هم همانند پیامبر است که در معرض بیماریها و ناگواریها قرار می‌گیرد و نیز هرگونه ناگواری و گرفتاری که برای شیعیان و دوستان پیش می‌آید، آن حضرت را آزرده و ناراحت می‌سازد و چه بسا به وسیله دعای شیعیان بلا از آن حضرت دفع شود پس ما نیز باید سعی کنیم تا بوسیله دعا نمودن برای آن حضرت جزء ذابین آن حضرت باشیم.^۲

۱. هزار و یک چرا، ص ۲۷۰

۲. چگونه امام زمان (عج) را یاری کنیم، ص ۶۱

بی تردید همانگونه که با شوق و ذوق تمام، در ایام عاشورا و فاطمیه
 هزینه‌های سنگین می‌کنیم باید برای امام زمان نیز هزینه کنیم به ویژه
 برای آشنا نمودن مردم با ابعاد مختلف زندگی و شخصیت آن بزرگوار و
 پاشیدن بذر محبت آن حضرت در جامعه باید تلاش مضاعف نمود.
 سده هر روزه هر چند با مبلغ بسیار ناچیز برای سلامتی وجود
 شریفش، تشکیل مجالس دعا، توسل و اطعام مؤمنین با نام آن بزرگوار،
 قربانی نمودن به نیت سلامتی آقا و رفع موانع فرج ایشان و دادن گوشت
 قربانی به عاشقان حضرت و فقرای شیعه و انفاق به ضعیفان و دستگیری
 از بیماران به نام آن حضرت و ... از مصادیق جهاد مالی در راه امام عصر
 (عج) محسوب می‌گردد.^۱

از حضرت صادق علیه السلام مرویست که فرمود:

«هیچ چیز محبوبتر نیست نزد خدا از صرف نمودن مال برای امام، و
 به درستی که خداوند در عوض یک درهم که مؤمن از مال خود را به
 مصرف امام برساند به اندازه کوه احد در بهشت به او عطا می‌فرماید.»^۲

۱. قاصدکهای ظهور، ص ۲۴

۲. در دوران غیبت امام مهدی (ع)، چکنیم؟، ص ۵

۵- صبر و آمادگی برای ظهور: منتظر کسی است که خود را

برای ظهور امام آماده کند. آمادگی یعنی چه و چگونه بدست می آید؟

امام صادق در این باره فرموده‌اند:

«هر کس دوست دارد از یاران حضرت قائم باشد باید منتظر باشد و

در حال انتظار به پرهیزگاری و اخلاق نیکو رفتار نماید»^۱.

پس عاشقان باید در تقوا، عبادت، ساده‌زیستی، صبر و همه فضایل

اخلاقی دنباله‌رو امام باشند و او را به عنوان الگوی خود برگزینند در این

صورت می‌توانند در مقابل بدعت‌ها و انحرافها در دین و رواج منکرات

و زشتی‌ها در سطح جامعه واکنش نشان دهند و زمینه ظهور را مهیا

کنند.

از پیامبر ﷺ روایت شده که فرمود:

«در دوره آخرالزمان گروهی خواهند بود که پاداش آنها همانند اجر

امت اول اسلامی خواهد بود آنها امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند

و با اهل فتنه و فساد می‌جنگند»^۲.

۱. غیبت نعمانی، سال ۷۶، ص ۲۰۷

۲. نگین آفرینش، ص ۱۲۶

در جایی دیگر می‌فرمایند:

«بهترین امت من، همانهایی که صدر اسلام بودند و آن خوبانی که در آخرالزمان هستند».^۱

امام صادق علیه السلام فرموده‌اند:

«هر کس که بسیار مشتاق است و دوست دارد که از یاران امام زمان باشد، او در انتظار ظهور آن حضرت باشد و نیز باید باتقوی و پرهیزگار باشد و تمام خوبی‌ها در او جمع باشد، و در این صورت او از منتظران واقعی به حساب می‌آید».^۲

همانگونه که قبلاً نیز اشاره نمودیم، اوضاع مردم در آخرالزمان به حدی سخت می‌شود که حفظ ایمان دشوار است و تنها مؤمنین واقعی، در دین پابرجا می‌مانند که باید آنها، اذیت و آزار دیگران را در این راه تحمل کنند و صبر پیشه کنند.

از حضرت سیدالشهداء علیه السلام مرویست که فرموده:

«هر مؤمنی که صبر کند در زمان غایب بودن امام دوازدهم بر اذیت و تکذیب دشمنان به منزله کسی است که جهاد کرده باشد با کفار در خدمت حضرت رسول صلی الله علیه و آله».^۳

۱. اوضاع در آخرالزمان، ص ۴۱

۲. همان، ص ۴۵

۳. در دوران غیبت امام مهدی (عج) چکنیم؟، ص ۱۱

صبوری و بیداری در عصر غیبت کار آسانی نیست و امام صادق علیه السلام آن را تشبیه کرده است به اینکه کسی با کف دستش تیغهای تیز درخت خار داری را چنان بتراشد که صاف و نرم گردد.^۱

در واقع صبر یعنی مقاومت، استقامت، سنگر نگهداشتن و تحمل سختی و مشکلات است و ثابت قدم بودن بر ولایت علی علیه السلام و حفظ ایمان، کاری بسیار مشکل است و هر کس توانایی و هنر آن را ندارد. امام صادق علیه السلام فرمود:

«هر کس پس از نماز ظهر و نماز صبح در روز جمعه و غیر جمعه بگوید: اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عَجِّلْ فَرَجَهُمْ، نمی میرد تا حضرت قائم علیه السلام را درک کند.»^۲

امام خمینی (ره) با وسعت دیدی که داشتند «کسب آمادگی برای ظهور» را اینچنین بیان کرده اند:

«همه ما انتظار فرج داریم و باید در این انتظار خدمت کنیم. انتظار فرج قدرت اسلام است و ما باید کوشش کنیم تا قدرت اسلام در عالم تحقق پیدا کند و مقدمات ظهور انشاء الله تهیه شود.»^۳

۱. برگزیدگان، ص ۸۳

۲. مفاتیح الجنان، اعمال روز جمعه

۳. صحیفه نور، ص ۲۵۵

در جایی دیگر دربارهٔ ملت ایران و انتظار می‌فرمایند:

«استقامت کنید ارتش و همه ملت‌ها زیرا استقامت اسباب این می‌شود که این نهضت و انقلاب ادامه پیدا کند و به همه جا سرایت کند.»^۱

سخن آخر اینکه، جامعه منتظر باید بکوشد به جامعه رنگ و بوی مهدوی ببخشد و بکوشد که در همه ابعاد زندگی اجتماعی، الگوی سایر اجتماعات باشد و همه زمینه‌های لازم را برای ظهور منجی و موعود را فراهم کند (انشاءالله).

مظلومیت حضرت مهدی (عج):

امام عصر (عج) از طریق «محمد بن عثمان»، دومین نایب خویش در زمان غیبت صغری خطاب به همه شیعیان فرموده‌اند:

«برای تعجیل در فرج و ظهور من بسیار دعا کنید که همانا فرج من، فرج و گشایش خود شماست.»^۲

۱. آشتی با امام زمان (عج)، ص ۱۸۰

۲. آشتی با امام عصر (عج)، ص ۲۹

یقیناً دعا برای تعجیل فرج و ظهور آن حضرت و زودتر فرا رسیدن ظهور اثر کامل دارد و این مطلب هشدار عجیبی است به مؤمنان در زمان غیبت که اگر نجات و سعادت خویش و فرج پیشوای خود را از خدا می‌خواهند باید برای ظهور حضرت دعا نماید مخصوصاً دعای دسته جمعی. ولی متأسفانه توجهی به رهنمود مبارک امام مهدی (عج) صورت نگرفت بنابراین غیبت ایشان طولانی گشت و تا کنون نیز شیعیان به این رهنمون عمل نکرده‌اند در صورتی که اگر در همان غیبت صغری شیعیان به این رهنمود آقا توجه می‌کردند سعادت دیدار ایشان به تأخیر نمی‌افتاد و شاید هم دیگر غیبت کبری روی نمی‌داد!

پس از محقق نشدن رهنمود حضرت در غیبت صغری، هم و غم و اندوه و حزن آن حضرت روز به روز بیشتر و بیشتر شد. احساس تنهایی، مظلومیت و غربت حضرت و از سویی دیگر غفلت، بی‌تفاوتی و عدم معرفت شیعه به خواسته‌های ایشان و موجب گردید که طبق فرمایش امام هشتم علیه السلام آسمانها و زمین و ساکنان آن بر امام زمان (عج) گریه کنند.^۱

۱. آشتی با امام زمان (عج)، ص ۳۸

خود حضرت در نامه‌ای به شیخ مفید می‌فرمایند: «اگر شیعیان ما دلهایشان بر وفای به عهدی که به ما بسته‌اند یکی می‌بود هرگز از دیدار ما محروم نمی‌ماندند و زود و با سرعت ما را مشاهده می‌کردند.»^۱

حضرت سیدالشهداء علیه السلام در عالم مکاشفه به یکی از علمای قم فرمودند:

«مهدی (عج) در عصر خودش مظلوم است تا می‌توانید درباره او سخن بگویید و قلم فرسایی کنید آنچه درباره شخصیت این معصوم بگویید درباره همه معصومین علیهم السلام گفته‌اید.»^۲

مرحوم آقای حاج سید اسماعیل شرفی می‌گوید: به عتبات مقدسه مشرف شده بودم و در حرم مطهر حضرت ابا عبدالله علیه السلام مشغول زیارت بودم چون دعای زائرین در قسمت بالای سر حرم مطهر مستجاب است در آنجا از خدا خواستم مرا به محضر مبارک مولایم حضرت مهدی (ارواحنا فداه) مشرف گرداند. مشغول زیارت بودم که ناگهان خورشید جهان تاب جمالش ظاهر شد... پس از سلام از ایشان سؤال کردم آقا شما کیستید؟ فرمودند: من مظلوم‌ترین فرد عالم هستم.^۳

بله، علت تأخیر ظهور حضرت مهدی (عج) خود ما شیعیان هستیم اگر ما نیز همچون قوم بنی اسرائیل (در مباحث قبلی شرح داده شد) دعا

۱. هزار و یک چرا، ص ۲۷۵

۲. قاصدک‌های ظهور، ص ۳۹

۳. صحیفه مهدیه، ص ۵۱

می‌کردیم هرگز ظهور امام زمان (عج) به تأخیر نمی‌افتاد و جهان این چنین غرق فساد و گناه و جنایت... نمی‌شد.

اما مظلومیت حضرت، حتی پس از قیام نیز بر طرف نمی‌شود، زیرا دوستان نادان و به تعبیر خود حضرت، «شیعیان احمق» و نیز غیر شیعیان وجود دارند که با تکیه به علم اندک و فهم ناقص خود از دین به بهانه‌گیری می‌پردازند و حضرت را در کارهایش مورد اعتراض قرار می‌دهند و با حضرت از در بحث و جدل وارد می‌شوند و با این کار خود، آن وجود نازنین و مقدس را مورد آزار قرار می‌دهند.^۱ و آزاری که قائم (عج) به هنگام رستاخیز خویش از جاهلان آخرالزمان می‌بینند سخت‌تر از آزاری خواهد بود که پیامبر ﷺ از مردم زمان جاهلیت دید.

امام صادق در این زمینه فرموده‌اند:

«هنگامی که حضرت قائم (عج) قیام نماید، جهالت و نادانی مردم بدتر از هنگام بعثت رسول ﷺ خواهد بود. عرض کردم: چگونه؟ فرمود: زمانی که رسول الله ﷺ مبعوث شد، مردم سنگ و تخته‌سنگهای بزرگ، چوب و مجسمه‌های چوبی می‌پرستیدند. اما هنگامی که قائم

ما(عج) قیام نماید، مردم کتاب خدا «قرآن» را تأویل نموده و با حضرت بحث و جدل می نمایند.»^۱

حضرت مهدی(عج) نه تنها مظلوم‌ترین فرد این عالم بلکه مظلوم‌ترین امام نیز می باشد زیرا آن بزرگوار به تنهایی مصیبت‌های دیگر امامان و جهان شیعه را تحمل می کنند ولی کسی وجود ندارد که مظلومیت وی را در غربت و انتظار به دوش بگیرد و با او همدردی کند. به راستی که چقدر حضرت مهدی(عج)، مظلوم است و این درس را از مکتب پدر بزرگوارش حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَام آموخته است.

نقش ایرانیان در ظهور :

رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ در مورد کابینه دولت حضرت مهدی(عج) چنین می فرماید:

«وزیران حضرت مهدی(عج) همه عجم (غیر عرب) هستند و در میان آنها حتی یک نفر هم عرب نیست ولی به عربی سخن می گویند، و آنها خالص‌ترین و برترین وزیران هستند.»^۲

۱. غیب نعمانی، سال ۶۳، ص ۳۹۶

۲. روزگار رهایی ۲، ص ۵۹۹

انقلاب حضرت مهدی (عج) همچون دیگر انقلابها، بدون مقدمه و زمینه‌سازی شکل نمی‌گیرد بلکه در آستانه ظهور انقلابهایی رخ می‌دهد و زمینه را برای قیام مصلح جهانی آماده می‌سازد.

در عصر انتظار، حرکتها و قیام‌های فراوانی بر ضد ستمگران صورت گرفته است که تا حدودی با موفقیت نیز همراه بوده‌اند. انقلاب اسلامی ایران، به رهبری بی‌نظیر امام خمینی (ره) یکی از بهترین جلوه‌های انقلاب قبل از ظهور می‌باشد که این انقلاب در عصر غیبت باعث شده برای اولین بار یک حکومت اسلامی محقق شود و زمینه را بر تحقق حکومت جهانی حضرت مهدی (عج) هموار ساخت.

انقلاب ایران به تعبیر پیامبر صلی الله علیه و آله مقدمه‌ای برای حکومت حضرت مهدی (عج) است.^۱

روزی پیامبر صلی الله علیه و آله این آیه را «ان تتولوا یستبدل قوماً غیرکم، ثم لا یكونوا امثالکم» را قرائت فرمود، اعراب عرض کردند: یا رسول الله! اینها چه کسانی هستند که اگر ما روی گردان شویم جایگزین ما می‌شوند؟ پیامبر صلی الله علیه و آله با دست مبارک به شانه سلمان فارسی زد و فرمود: «قسم به

۱. آشتی با امام زمان (عج)، ص ۴۱۵

کسی که جانم در دست اوست، اگر ایمان به ثریا آویخته شود (باشد)،
مردانی از فارس (ایرانیان) به آن دست می‌یابند.^۱

حال این سؤال پیش می‌آید، چرا انقلاب اسلامی مقدمه‌ای برای
حکومت حضرت مهدی (عج) است (زمینه ساز ظهور) و این افتخار
بزرگ نصیب ایرانیان شده است؟

پاسخ این سؤال را باید در روحیه ایرانی جستجو کرد. قرآن کریم در
چندین آیه به روحیات مختلف و ارزشمند ملت ایران، به خصوص
حق‌گرایی و استقامت در راه حق و نیز بی‌تعصبی آنها را ذکر کرده و
ستوده است.^۲

امام صادق علیه السلام درباره ایرانیان فرموده‌اند:

«اگر قرآن بر غیر عرب‌ها نازل می‌شد، عرب‌ها به آن ایمان
نمی‌آوردند، در حالی که بر عرب‌ها نازل شد و غیر عرب‌ها به آن ایمان
آوردند و این فضیلتی برای عجم‌هاست (ایرانیان).»^۳

۱. میزان الحکمه، سال ۷۷، ص ۴۵۶۸

۲. آشتی با امام زمان (عج)، ص ۲۲۳

۳. سفینه البحار، ص ۱۶۵

هر چند درباره ایرانیان روایاتی در قرآن آمده است ولی وقتی احادیث را هم مورد مطالعه قرار می‌دهیم، می‌بینیم که ائمه علیهم‌السلام نیز درباره ایرانیان احادیثی را گفته‌اند.

رسول گرامی اسلام، درباره ایرانیان به اعراب این چنین فرمودند: «زود است که دست شما از عجم پر شود (بر عجم غلبه کنید) ولی چیزی نمی‌گذرد که خداوند ایشان را مثل شیر قرار دهد که فرار نکنند، پس مردان جنگی شما را بکشند ولی فیء و غنیمت شما را نخورند.»^۱

در این روایت پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم، به ثابت قدمی ایرانیان به دین اسلام اشاره می‌کند و در این دوران ما می‌بینیم که هیچ ملتی مانند ایران بر سر دین، طرف درگیر، با غریبها نیست و برای ترویج اسلام همچون شیر تلاشهای زیادی انجام داده‌اند و حتی از جان، مال و ... خود گذشته‌اند.

حضرت علی علیه‌السلام فرمودند:

«گویی عجم را می‌بینم که در مسجد کوفه چادر بر پا کرده‌اند و قرآن را همانگونه که نازل شده است، به مردم می‌آموزند»^۲

۱. علانم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۳۳

۲. بحارالانوار، سال ۱۴۰۴ هـ، ص ۳۶۴

حضرت محمد ﷺ خوشبخت‌ترین غیر عرب به وسیله اسلام، ایرانیان را معرفی می‌کند که بیشترین سهم را در اسلام دارند. امروزه طبق آمار، جمعیت مسلمین حدود نهصد میلیون نفر تخمین زده شده‌اند که سی و پنج میلیون نفر آن ایرانی‌اند به طوری که ایران تنها کشوری است که بیشترین جمعیت مسلمان بخصوص اهل تشیع در آن قرار گرفته است و این درستی کلام رسول الله ﷺ را تایید می‌نماید.

همچنین رسول خدا ﷺ خطاب به امیرالمؤمنین علیه السلام مردمی از آخرالزمان را تمجید می‌کنند که یقیناً ایرانیان مصداق کامل آن هستند:

«ای علی! بدانکه شگفت‌انگیزترین مردم از نظر ایمان و بالاترین آنها از نظر یقین قومی در آخرالزمان هستند که پیامبر را ندیده‌اند و حجت خدا از آنها پنهان است ولی آنها به نوشته سیاهی روی - کاغذ - سفید ایمان می‌آورند.»^۱

هر آینه ایشان شدیدترند بر ثابت شدن بر دین خود از شدت و سختی کندن خار از درخت خاردار با دست در شب تاریک یا مانند کسی که در دستش آتشی را که از چوب محکم و سخت حاصل شده

است، نگه دارد. این جماعت مانند چراغهایی هستند که در تاریکی، روشنی می‌بخشند.^۱ به طوری که پیامبر ﷺ از ایرانیان، به عنوان برادران خود یاد کرده است.

شهید سعید آیه الله دستغیب در ضمن خطبه‌هایش، انقلاب اسلامی ایران را از آیات آفاقی و انفسی خداوند می‌خواند و این تحول و دگرگونی را جز خواست خداوندی برایش سببی نمی‌داند.^۲ حدیثی هست که صراحت دارد، آغاز نهضت حضرت مهدی (عج) از ناحیه مشرق خواهد بود.

از امیرالمؤمنین علیه السلام نقل شده است که فرمود:

« شروع کار مهدی، از طرف مشرق است »^۳

پیامبر ﷺ فرمودند:

« مردمی از مشرق قیام می‌کنند، و زمینه حکومت مهدی (عج) را

فراهم می‌سازند ».^۴

۱. نشانه‌های پایان، ص ۵۳۵

۲. مهدی موعود (عج)، سال ۶۲، ص ۱۵۱-۱۵۲

۳. خورشید مغرب، ص ۱۴۹

۴. همان، ص ۱۴۸

مراد از گفته پیامبر ﷺ و امیرالمؤمنین علیه السلام این است که آغاز و شروع نهضت حضرت مهدی (عج) از مشرق یعنی ایران است که زمینه ساز حکومت عدل جهانی می باشد در طول تاریخ اسلام مردمی بهتر، مؤمن تر، فداکارتر و مقاوم تر و شهادت طلب تر از ملت شریف ایران وجود ندارد. (البته به استثنای اصحاب عاشورا)

با توجه به روایت و احادیثی که ذکر شد معلوم می شود که ملت ایران از دیر باز مورد توجه قرآن، پیامبر ﷺ و امامان بوده اند و از ایرانیان تمجید شده و از آنان به عنوان وفادارترین ملتها به اسلام اصیل یاد شده است.

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران، برای اولین بار پس از چهارده قرن پایگاهی در جهان بوجود آمد که بتواند از اسلام اصیل به طور رسمی و به طور گسترده و جهانی دفاع کند و ایدئولوژی زهابی بخش و تکامل آفرین اسلام را به گوش توده مستضعف برساند و به آنها نوید پیروزی را با دست خالی بر استکبار جهانی که تا دندان مسلح است، بدهد.^۱

امام خمینی (ره) درباره روحیه شهادت طلبی ایرانیان چنین فرموده اند:

۱. تداوم انقلاب اسلامی تا انقلاب جهانی مهدی (عج)، ص ۳۶

«من با جرأت مدعی هستم که ملت ایران و توده میلیونی آن، در عصر حاضر بهتر از ملت حجاز در عهد رسول الله ﷺ و کوفه و عراق در عهد امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب و حسین بن علی می باشند آن حجاز که در عهد رسول الله ﷺ، مسلمانان نیز اطاعت از ایشان نمی کردند و با بهانه‌هایی به جبهه نمی رفتند... آن اهل کوفه و عراق که با امیرالمؤمنین آن قدر بدرفتار می کردند و از اطاعتش سرباز زدند... و آن مسلمانان عراق و کوفه که با سیدالشهداء آن شد که شد و آنانکه در شهادت او دست آلوده نکردند یا گریختند از معرکه... اما مردم ایران در صورتی که نه در محضر رسول اکرم ﷺ هستند و نه در محضر امام معصوم علیهم السلام، انگیزه آنان ایمان و اطمینان به غیب است و این رمز موفقیت و پیروزی در ابعاد مختلف است و اسلام باید افتخار کند که چنین فرزندان را تربیت نموده.»^۱

شهید مطهری درباره رابطه اسلام و ایران این چنین گفته‌اند:

«با آداب این دین کام اطفال خود را برداشته‌ایم، با آداب این دین زندگی کرده‌ایم، با آداب این دین خدای یگانه را پرستیده‌ایم و با آداب این دین تمام مرده‌های خود را به خاک سپرده‌ایم... و بالاخره همه چیز

۱. آشتی با امام زمان (عج)، ص ۲۳۳

ما با این دین توأم بوده است نیز به اعتراف همه مطلعین، ما، در این مدت خدمات ارزنده و فوق العاده و غیر قابل توصیفی به تمدن اسلام نموده‌ایم و در ترقی این دین و نشر آن، در میان سایر مردم جهان از سایر ملل مسلمان حتی خود اعراب بیشتر کوشیده‌ایم و هیچ ملتی به اندازه ما، در نشر و اشاعه و ترویج و تبلیغ این دین فعالیت نداشته است.^۱

در روایات اسلامی خلق و روحیه ایرانی مورد ستایش قرار گرفته است زیرا ایرانی روحیه خود را با اسلام سازگار نموده و گمگشته خود را در اسلام یافته است و بیشتر از ملت‌های دیگر نسبت به اسلام علاقه نشان داده است و به خاندان امامت و رسالت ارزش و احترام قائل است. و بیش از هر ملت دیگر نیروی خود را از روی اخلاص در اختیار اسلام گذاشته است.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«منافقان اعراب از روی ترس اسلام را پذیرفته‌اند و ایمانشان، ایمان

حقیقی نیست، اما ایرانیان به میل و رغبت خود اسلام را پذیرفته‌اند.»^۲

۱. خدمات متقابل اسلام و ایران، ص ۵۰

۲. آشتی با امام زمان (عج)، ص ۲۳۷

نقش برخی شهرهای ایران در ظهور :

در روایات نه تنها از ایرانیان احادیث و روایاتی آمده بلکه به برخی از شهرهای ایران که در ظهور آن بزرگوار (حضرت مهدی (عج)) نقش دارند اشاراتی شده که ما در اینجا به آنها اشاره می‌کنیم:

۱- شهر قم

از روایاتی که درباره قم و برتری و آینده آن از اهل بیت علیهم‌السلام نقل شده است به خوبی روشن است که این شهر نزد آن بزرگواران از ارزش و اهمیت ویژه‌ای برخوردار است بلکه می‌توان گفت مؤسس و بنیانگذار این شهر و طرح و ایجاد آن در قلب ایران در سال ۷۳هـ، به دست باکفایت امام باقر علیه‌السلام بوده است که بعد از آن نسبت به این شهر عنایت خاصی داشته‌اند برخی روایات، تصریح دارد به اینکه فلسفه نامگذاری این شهر مقدس به قم مناسب با نام حضرت مهدی (عج) که قائم به حق است می‌باشد و مناسب با قیام و به پا خاستن اهل قم و منطقه جغرافیایی آن شهر در زمینه‌سازی و یاری نمودن آن حضرت است.^۱

امام رضا علیه السلام درباره شهر قم فرموده‌اند:

«بهشت دارای هشت در است که یکی از آنها مخصوص اهل قم می‌باشد، آنان (اهل قم) بهترین پیروان ما از بین شیعیان جهان هستند خداوند محبت و دوستی ما را در سرشت آنان قرار داده است.»^۱

در محضر امیرالمؤمنین علیه السلام از اهل قم سخن به میان آمد، آن حضرت بر آنها رحمت فرستاد و فرمود: خدا از آنها خشنود باد، که برای بهشت هشت در هست، یکی از آنها برای اهل قم است و آنها برگزیدگان شیعه از هر دیار می‌باشند که خداوند ولایت ما را با آب و گلشان آمیخته است.^۲

از ابوموسی اشعری روایت شده که گفت: امیرالمؤمنین علیه السلام از سالم‌ترین شهرها و بهترین جاها در وقت فتنه و ظهور شمشیر سؤال شد؟

فرمودند: سالم‌ترین جاها قصبه قم می‌باشد، آن شهری است که خارج می‌شود از آن یاوران بهترین مردم از جهت پدر و مادر، جد، جده، عمو و عمه، آنجایی که آن را «زهراء» (روشن و نورانی) نامند. در

۱. عصر ظهور، ص ۲۴۲

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۲۵۹

آنجا، جای قدم جبرئیل است که آب از آن جوشید و هر کس بیاشامد از
مرض ایمن شود و از آن آب (حضرت عیسیٰ علیه السلام) گلی خمیر کرد و از
آن گل به شکل پرنده درست شد و از آن آب حضرت رضاء علیه السلام غسل
کرد و از آنجا قوچ حضرت ابراهیم علیه السلام و عصای موسی علیه السلام و انگشتر
سلیمان علیه السلام خارج می شود.^۱

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«خداوند دارای حرمی است که عبارت است از مکه مکرمه و
پیامبر صلی الله علیه و آله دارای حرمی است و آن مدینه منوره است و
امیرالمؤمنین علیه السلام دارای حرمی است که کوفه است و ما اهل بیت نیز
دارای حرمی هستیم که آن شهر قم است، به زودی بانویی از سلاله من
به نام فاطمه در این شهر دفن خواهد شد کسی که آن بزرگوار را در قم
زیارت کند اهل بهشت می باشد».^۲

اهل ری و غیر آن نیز اهل قم محسوب می شوند زیرا آنان نیز پیرو
خط و روش اهل قم نسبت به اهل بیت علیهم السلام هستند از این رو بعید
نیست که مراد از اهل قم، همه ایرانیانی باشند که در ولایت و دوستی،

۱. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۸۱-۲۸۰

۲. عصر ظهور، ص ۲۳۹

جنگ و جهاد پیرو امامان علیهم السلام هستند، بلکه شامل مسلمانان غیر ایرانی نیز بشود.

از زمره روایات ظهور، به پا خاستن مردی از اهل قم و یاران وی می باشد. از امام کاظم علیه السلام روایت شده که فرمود: مردی از قم، مردم را به سوی خدا دعوت کند. افرادی گرد او جمع می شوند که قلب هایشان همچون پاره های آهن سستبر است. بادهای تند حوادث، آنان را نمی لغزاند، از جنگ خسته نشده و نمی ترسند، اعتماد آنان بر خداست و سرانجام کار، از آن پرهیزکاران است^۱ مراد از صفات یادشده، امام خمینی (ره) و یاران باوفایش می باشند.^۲

کسی که حرکتش سرآغاز امر ظهور حضرت مهدی (عج) است و اوست که توانست اسلام اصیل را به مردم جهانیان نشان دهد. برخی روایات نیز بر این دلالت دارند که بلا و گرفتاری از اهل قم دور است و خداوند کسانی را که بدخواه این شهر باشند، نابود می گرداند.

از امام صادق علیه السلام روایت شده است که فرمودند:

۱. بحار الانوار، ۱۴۰۵ ق

۲. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۰۳

«هرگاه به شما بلا و رنجی رسد، بر شما لازم است که به قم روید. زیرا پناهگاه کسانی است که از نسل فاطمه باشند و آسایشگاه مردم باایمان خواهد بود و زمانی فرا خواهد رسید که دوستان و ارادتمندان ما از ما کوچ می‌کنند و دوری برمی‌گزینند و این کار برایشان مصلحت است که شناخته نشوند. خون‌ها و مال‌هایشان را مصون دارند و هیچ‌کس قصد بدی به قم و مردمش نمی‌کند مگر آنکه خداوند خوارش کند و از رحمت خود دورش سازد»^۱.

در مورد آینده شهر قم و نقش مکتبی آن پیش از ظهور حضرت مهدی (عج) نیز روایاتی آورده شده است، به طوری که در آستانه ظهور نقش مذهبی شهر کوفه مضمحل شده و از بین می‌رود. اما نقش مذهبی شهر قم همچنان ادامه دارد.

امام صادق علیه السلام فرموده‌اند:

«به زودی شهر کوفه از مؤمنان خالی می‌گردد و به گونه‌ای که ماه در جایگاه خود فرود می‌رود. علم نیز اینچنین از کوفه رخت برمی‌بندد و از

۱. نشانه‌های پایان، ص ۵۳۷-۵۳۶

شهری به نام قم آشکار می‌شود و آن سامان معدن فضل و دانش
می‌گردد»^۱.

از امام زین العابدین علیه السلام روایت شده است که فرموده‌اند:

«ناپدید شدن علم از نجف و پدیدار شدنش در شهرهای قم و ری
دلیل بر ظهور حضرت قائم (عج) خواهد بود»^۲.

در عصر کنونی همانگونه که ما مشاهده می‌کنیم علمای زیادی از
کشورهای اسلامی دیگر، به خصوص از عراق، برای یادگیری علوم
اسلامی، به شهر مقدس قم سفر می‌کنند که این خود باعث رسیدن
صدای اسلام از بطن شهر قم به دنیا می‌شود و در حقیقت قم و ایران بر
ملت‌های مسلمان و سایر ملل جهان حجت هستند.

۲- شهر تهران

در «مناقب العتره ابن فهد حلی» آمده است که: رسول خدا صلی الله علیه و آله
فرمودند: وای بر امت من از شورای کبری و شورای صغری، عرض
شد: این دو شورا چه وقت خواهد بود؟ فرمود: شورای کبری از وفات

۱. عصر ظهور، ص ۲۴۴

۲. نشانه‌های پایان، ص ۵۳۷

من برای غصب خلافت برادرم و حق دخترم برپا خواهد شد و شورای
صغری در غیبت کبری و در «زوراء» برای تغییر سنت من و تبدیل
احکام واقع خواهد شد.^۱ شاید این سؤال در ذهن شما خطور کند که
زوراء کجاست؟

«مفضل بن عمر» می گوید که امام صادق علیه السلام به من فرمودند: مفضل
می دانی دارالزوراء در کجا واقع است؟ عرض کردم خدا و حجتش بهتر
می دانند. فرمود: بدان که در اطراف ری کوهی است سیاه رنگ که این
سیاهی در اثر درختان انبوه و سرسبزی است که آن کوه را پوشانده
است. در دامن آن شهری به نام تهران بنا خواهد شد و این شهر همان
دارالزوراء است یعنی شهر زیبایی و پایداری که در اثر کاخ های بزرگ
زیبا و استحکاماتی که در ساختمان های آن به کار برده شده به دارالزوراء
تعبیر شده است. شهری که کاخ های آن چون کاخ های بهشت و زنانش
در زیبایی چون حوریان فراخ چشم اند... و درآمد شوهرانشان کفایت آنها
نمی کند، از این رو، از شوهران خویش درخواست طلاق می کنند...
مردان خود را به شکل زنان و زنان خود را به شکل مردان درمی آورند.^۲

۱. علائم آخر الزمان پیرامون و ایران و طهران، ص ۱۸۹

۲. نشانه های پایان، ص ۵۴۰

اهلش آنچهان غرق در دنیا شوند تا جایی که گویند اینجا همان دنیا است، خانه‌ها و قصرهایشان همان بهشت است و دخترانشان همان حورالعین است و پسرانش همان پسران بهشتی است... زنا کنند، حرام خورند و خون‌ها بریزند که ماندش در تمام دنیا ریخته نشده باشد پس خداوند با آن فتنه‌ها و آن پرچم‌ها، آن شهر را خراب کند.^۱

از معصومین علیهم‌السلام روایت شده که فرمود: یکی از علامت ظهور، خراب شدن زوراء است. در ذیل حدیثی از حضرت امام صادق علیه‌السلام روایت شده که فرمود:

«این شهر چنان خراب شود که مرورکننده‌ای (عبورکننده، عابری) از آنجا عبور کند و بگوید آیا اینجا زوراء بوده است؟»^۲

ائمه به مسلمانان سفارش کرده‌اند که اگر می‌خواهند در آخرالزمان، دینشان را حفظ کنند در شهر تهران سکونت نداشته باشند زیرا این شهر محل فتنه است.

۳- خراسان

خراسان از جمله شهرهایی است که در طلب دیدار و یاری رساندن به حضرت مهدی می‌باشد و این شهر نیز همانند شهر قم از جایگاه خاص و با ارزشی برخوردار می‌باشد.

۱. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۱۸۵

۲. همان، ص ۱۸۹

ابو نعیم از پیامبر ﷺ روایت می کند که فرمود:

« هرگاه دیدید که از جانب خراسان پرچم‌هایی به رنگ سیاه به اهتزاز درآمد، از آنها استقبال کنید ولو اینکه پای پیاده بلکه با سر زانو روی برف‌ها راه بروید؛ زیرا حجت و جانشین خداوند در این جمعیت است و آن حضرت مهدی (عج) است.»^۱

این روایت اشاره به ظاهر شدن دو شخصیت مهم از بین ایرانیان به نام «سید خراسانی» - فرمانده نیروی آن حضرت - و جوان گندمگون به نام «شعیب بن صالح» است که در نهضت مقدس مهدی (عج) حضور می یابند.^۲

آنها گروهی از مشرق‌اند که دارای درفش‌های سیاه می باشند (درفش خراسان) که نهضت و قیام آنانکه با دشمنی جهانیان و نبردی که در آن پیروز می شوند روبرو خواهد شد و بعد از آن حضرت مهدی (عج) ظهور می کند و بر هر فرد مسلمان واجب است که به یاری آنان برخیزد هرچند که در شرایط دشواری به سر برند حتی اگر قرار باشد برای یاری

۱. علائم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۸۵

۲. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۰۳-۱۰۴

آنان روی یخ و برف راه رفته و حرکت نمایند زیرا آنها طالب حقاند و با مردی از نسل ابوسفیان و لشکریانش مبارزه می کنند.

امام باقر علیه السلام می فرماید:

«آنها درفش هدایت را جز به دست توانای صاحب شما (حضرت مهدی (عج)) به کس دیگری نمی سپرند. کشته های آنان شهید محسوب می شوند اما اگر من آن زمان را درک می کردم، خویشان را برای یاری صاحب این امر نگه می داشتم.»^۱

این روایت بر مقام با عظمت حضرت مهدی (عج) و یاران وی دلالت دارد، به گونه ای که امام باقر علیه السلام غبطه می خورند که با آن بزرگوار باشند و یاریشان نمایند.

این دو شخصیت بزرگ (خراسانی و شعیب) از یاران حضرت مهدی (عج) هستند و مقارن ظهور آن حضرت از ایران ظاهر می شوند و در نهضت ظهور حضرت مهدی (عج) شرکت می جویند.

روایات مربوط به خراسانی که از طریق اهل سنت و همچنین در منابع متأخر شیعه وارد شده است به روشنی دلالت دارد بر اینکه آن

شخصیت از ذریه امام مجتبی علیه السلام و یا امام حسین علیه السلام است و از او به عنوان «هاشمی خراسانی» یاد شده است و صفات جسمی وی را که دارای صورتی نورانی و خالی بر گونه راست و یا دست راست دارد بیان کرده‌اند...^۱

اما نسبت به «شعیب بن صالح» و یا «صالح بن شعیب» باید گفت که روایات ویژگی‌ها و اوصاف وی را ذکر نموده است، که جوانی است گندم‌گونه و لاغر، دارای محاسنی کم‌پشت، صاحب بصیرت و یقین و اراده خلل‌ناپذیر و از جنگاوران بنام و ممتاز می‌باشد، او مردی است شکست‌ناپذیر، اگر کوه در مقابلش بایستد آن را منهدم کرده و عبور می‌کند... بیشتر روایات می‌گویند: که او اهل ری می‌باشد و با قبیله بنی تمیم نسبتی دارد و احتمال می‌رود وی در اصل اهل جنوب ایران باشد. زیرا در آنجا هنوز عشایری از قبیله بنی تمیم وجود دارد.^۲

بنابر روایات ظاهر شدن این دو شخصیت گرانقدر، در سال ظهور حضرت مهدی (عج) و همزمان با خروج سفیانی و یمنی است یعنی شش سال قبل از ظهور حضرت مهدی (عج) خواهد بود.

۱. عصر ظهور، ص ۲۷۰

۲. همان، ص ۲۷۱-۲۷۲

برخی روایات بیان می کنند که تجمع انبوه مردم ایران در جنوب کشور، در منطقه (کوه سفید) نزدیک شهر اهواز و تحت رهبری سید خراسانی است، که امام زمان (عج) بعد از فراغت از آزادسازی کشور حجاز متوجه این منطقه می شود و با یاران خراسانی خود و لشکریان خویش ملاقات می کند و در همانجا بین این نیروها به رهبری آن حضرت و بین نیروهای سفیانی جنگ سختی درمی گیرد.^۱

۴- طالقان و قزوین

یکی از علامات‌های ظهور، خروج «سید حسنی» از طالقان و دیلم است. سیدی از سادات که از نسب شریفیش به حضرت مجتبی علیه السلام می رسد از قزوین ظهور می کند درحالی که نه دعوت نبوت دارد نه امامت، نه مهدویت و نه نیابت از مهدی (عج) و تنها برای برپا داشتن حدود الهی و اصلاح امور مسلمین و رفع ظلم قیام می کند. عده‌ای از قزوین به او می گروند و گنج طالقان به او می پیوندند (گنج طالقان، همان افراد نیک و برجسته و پایدار است) از طالقان حرکت می کنند و به سید حسنی می پیوندند. کم کم اطرافیانش زیاد می شوند و

همراهانش پیشرفت می‌نمایند و از قزوین تا حدود عراق را یکپارچه مسخر می‌کند و حکومت عدل را برپا می‌دارد. این پیشرفت مقارن با خروج حضرت مهدی از مکه معظمه می‌گردد که حضرت به کوفه تشریف می‌آورند به سید حسنی خبر می‌دهند حضرت مهدی (عج) به کوفه می‌آیند، وی به لشکر دستور می‌دهد به استقبالش برویم بینیم آیا درست است یا نه؟ وقتی به حضرت می‌رسند؛ سید حسنی آقا را می‌شناسد ولی برای اطمینان بیشتر لشکریانش از آن حضرت مواریث پیغمبران را مطالبه می‌نمایند.^۱ و در روایت است که مردم چه مشرک و چه مؤمن به اطاعت کردن از او (سید حسنی) سرعت گیرند.

از حضرت علی علیه السلام روایت شده:

«خوشا به حال طالقان، که برای خداوند در آنجا گنج‌هایی است نه از طلا و نه از نقره، بلکه در آنجا مردانی هستند که خدا را به راستی شناخته‌اند و ایشان یاران مهدی آخر الزمان‌اند».^۲

امام صادق علیه السلام در مورد مردم طالقان فرمودند:

۱. مهدی موعود، سال ۶۲، ص ۷۱-۷۲

۲. علائم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۲۷

«آنان زاهدان شب و شیران روزند در اطاعت از امام و رهبرشان مطیع تر از کنیزکان نسبت به مولای خویش اند، درخشندگی آنها مانند چراغ‌های پر نور است... شهادت طلب‌اند و آرزوی کشته شدن در راه خدا را دارند. شعار آنان، خونخواهی سالار شهیدان است.^۱

ابن مسعود از قول پیامبر ﷺ روایت کند که:

«خدا و ملائکه‌اش روزی صد مرتبه برای مرده‌های قزوین و تجار و شه‌دایشان درود می‌فرستند».^۲

قابل ذکر است که در منطقه طالقان ویژگی‌های زیادی از صفا و صمیمیت و تقوی و علاقه به قرآن و آموختن آن به دیگران وجود دارد که به گونه‌ای سنتی، از قدیم رایج بوده است که حتی عده‌ای از مردم شمال ایران و غیره آنان را برای انتخاب معلم قرآن برای مناسبت‌های گوناگون و یا برای اقامت دائمی نزد آنان و استفاده از آنها، به روستاهای طالقان می‌آیند.^۳

۵- اصفهان

از امیرالمؤمنین علیه السلام روایت شده: (پس از آنکه نام حضرت مهدی (عج) و اسامی یاران آن حضرت به میان آمد) فرمودند: چهار نفر از

۱. عصر ظهور، ص ۲۵۹

۲. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۷۵

۳. عصر ظهور، ص ۲۶۰

یاران حضرت از اصفهان هستند که اسامی آنان موسی، علی، عبدالله و غلفان است و در روایت دیگر می‌فرماید: یونس نیز از آنهاست. از پیامبر بزرگوار اسلام روایت شده که فرمود: دجال از یهودیه اصفهان است که خروج می‌کند. پس اگر آن زمان را درک کردید، پلاسی از پلاس‌های خانه خود باشید... هفتاد هزار نفر از یهود اصفهان که ردهای مدور پوشیده‌اند دجال را متابعت می‌کنند.^۱

۶- همدان

نقل شده که مردی از همدان داخل بر حضرت صادق علیه السلام شد. حضرت پرسید: از کجا هستی؟ گفت: از همدان. فرمود: آیا کوه راوند را می‌شناسی؟ عرض کرد: فدایت شوم، اروند است. فرمود: بلی در آن چشمه‌ای از بهشت است.

و امام صادق روایت کند که: چهار نفر از اصحاب حضرت حجت از همدان است. هارون بن عمران بن خالد، طیفور بن محمد بن طیفور، ابان بن محمد بن الضحاک و عتاب بن مالک بن جمهور.^۲

۱. علائم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۴۵

۲. همان، ص ۳۰۷

۷- طبرستان (گیلان)

ابوموسی اشعری گفت: از امیرالمؤمنین، از سالم‌ترین شهرها و بهترین جاها در وقت نزول فتنه و ظهور شمشیر سؤال شد.

فرمود: بهترین جای، آن روز کوهسار است، چون خراسان مضطرب شود و جنگ بین گرگان و طبرستان واقع شود، و سیستان خراب گردد، پس سالم‌ترین جاها قصبه قم می‌باشد...

[ناظم الاسلام کرمانی در علائم ظهور نقل می‌کند که حضرت علی علیه السلام فرمود: طبرستان را مؤمن اندک، و فاسق فراوان است، و ایشان را از کوه و دریا منافع بسیار رسد]^۱

۸- آذربایجان

«به ناچار باید در آذربایجان انقلابی پدید آید که هیچ قدرتی را در برابر آن یارای مقاومت نیست، چون آن شورش به پا شود، گلیم خانه خود باشید و از جای خود تکان نخورید تا هنگامی که ما تکان نخورده‌ایم. منتظر ندای آسمانی و خسف سرزمین بیدا باشید، هنگامی که

۱. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۲۷

قیام‌کننده ما قیام کرد به سوی او بشتابید اگرچه روی زمین کشیده شوید»^۱.

از رسول خدا ﷺ روایت شده که فرمودند:

«ترک‌ها دو بار خروج می‌کنند، در مرتبه‌ی اول آذربایجان را خراب می‌کنند و مرتبه دوم به شط فرات حمله می‌کنند»^۲.

۹- اهواز

در ذیل حدیثی از رسول ﷺ روایت شده که فرمودند: در اهواز زلزله شود به گونه‌ای که خانه‌هایشان قبرهایشان می‌گردد، پس راه‌ها خراب و قطع شود، به گونه‌ای که احدی نتواند از شهری به شهری برود.

در ذیل حدیثی از امیرالمؤمنین علیه السلام روایت شده که فرمودند:

«عرب بر عجم غالب می‌شود و در اهواز به ظلم حکومت می‌راند»^۳
 اکنون که با نقش شهرهای ایران در زمینه ظهور آشنا شدید نتیجه می‌گیریم که ایرانیان هم در زمینه‌سازی قیام حضرت مهدی (عج) نقش به‌سزایی دارند و هم در خود قیام و نهضت مهدی (عج) نقش دارند.

۱. روزگار رهایی ج ۲، ص ۴۲۰

۲. علائم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۴۳

۳. همان، ص ۵۱

نگاهی گذرا به شهر کوفه و مکه :

روزی از روزها، امام صادق علیه السلام در نقطه‌ای در پشت کوفه دو رکعت نماز گزارد و به یار باوفایش ابان بن تغلب فرمود:

«اینجا محل خانه قائم (عج) است. مرکز سلطنت او کوفه است، مرکز قضاوت او مسجد اعظم کوفه است، محل زندگی و مرکز زندگی و مرکز بیت‌المال و محل تقسیم غنائم جنگی مسجد سهله است، و محل خلوت او تپه‌های سفید و نورانی نجف اشرف می‌باشد»^۱

شهر کوفه را به‌عنوان مرکز حکومت جهانی بر می‌گزینند و از آنجا به مدیریت قیام می‌پردازد و برای دعوت جهانیان به اسلام و زندگی در پرتو قوانین قرآن و در هم کوبیدن بساط ظلم و ستم، یاران و سپاهیان نور را به نقاط مختلف عالم گسیل دارد.^۲

مرکز حکومتش را مسجد کوفه قرار می‌دهد، همان جایی که علی علیه السلام بنای گسترش عدل خویش را از آنجا آغاز کرد. این شهر به عنوان پایتخت کشور جهان خواهد بود و حکومت واحد جهانی از این شهر گرامی اداره می‌شود. گستره این شهر فرسنگ‌ها خواهد شد،

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۵۵-۶۵۴

۲. نگین آفرینش، ص ۱۶۶

همگان آرزو خواهند کرد که ای کاش در این شهر زندگی می‌کردند.^۱
خوشبخت‌ترین مردم در عهد او اهل کوفه است.^۲

امام حسن مجتبی علیه السلام در توصیف شکوه و عظمت این تنها پایتخت
آینده جهان چنین می‌فرمایند:

«جای پایی در کوفه، برای من از خانه‌ای در مدینه برتر است»^۳

معلقات سبعه بابل در عهد باستان بر این شهر و شهرهای کشور
مهدی (عج) رشک خواهد برد، بهشت شداد در آن عصر چون آبادی
کوچکی در برابر شهری بزرگ خواهد شد.^۴ خوشبختی و شادکامی به
همه جهان از آنجا سرازیر خواهد شد و مردم کوفه سعادت
همجواری با حضرت بقیه‌الله (عج) و استنشاق از هوای آن مهر تابان را
خواهند داشت.^۵

بیشتر مردم آرزو می‌کنند که ای کاش بتوانند یک وجب از سرزمین
«سبیع»^{*} را به یک وجب طلا خریداری کنند. ساختمان‌های کوفه به

۱. آینده جهان، ص ۸۶

۲. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۲۱

۳. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۶۲۱

۴. آینده جهان، ص ۸۶

۵. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۶۲۱

* . محله‌ای در کوفه

ساختمان‌های کربلا متصل شده کربلا را در خود جای می‌دهد و آنجا را بارگاهی می‌سازد که محل آمد و شد فرشتگان و مؤمنان می‌شود و برای آن مقامی بس رفیع خواهد بود.^۱

به طوری که در روایات آمده است که اگر کسی در کوفه خانه‌ای دارد باید مراقب باشد آن را از دست ندهد.

امام باقر علیه السلام فرمود:

«... فرمان می‌دهد که از شهادتگاه امام حسین علیه السلام رودی به سوی نجف حفر کنند... و بر دهانه آن رود پل‌هایی می‌بندد و آسیاب‌هایی کار می‌گذارد. گویی آن پیرزن را می‌بینم که بر سرش زنبیلی است که در آن گندم می‌باشد و نزد آن آسیاب‌ها می‌آید و بدون اجرت آن را آرد می‌کند»^۲

امام صادق علیه السلام فرمود:

«گویی قائم (عج) را با چشم خود می‌بینم که با اهل و عیالش در مسجد سهله فرود می‌آید. آنجا منزل حضرت ادریس علیه السلام است، آنجا محل حضرت ابراهیم خلیل الرحمن است. خداوند هیچ پیامبری

۱. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۶۵۵

۲. آینده جهان، ص ۸۸

نفرستاده جز اینکه در مسجد سهله نماز گزارده باشد. آنجا منزل حضرت خضر علیه السلام است. کسی که در آنجا اقامت کند همانند کسی است که در خیمه رسول صلی الله علیه و آله اقامت کند. هیچ مرد و زن مؤمن یافت نمی شود جز اینکه دلش به سوی آن مسجد کشیده می شود. در هر شب و روز فرشتگان به سوی این مسجد می شتابند و در آنجا به پرستش خدا می پردازند.^۱

باری مرکز اقامت را در شهر رجبه قرار می دهد. همان جایگاه سکونت نوح علیه السلام و چون وارد کوفه شود زمین های مصادره شده را به صاحبانش باز می گرداند.

در هفته دوم (از ورود قائم به کوفه) مردم می گویند: ای فرزند پیامبر! نماز پشت سر شما با نماز در پشت سر رسول اکرم صلی الله علیه و آله برابری می کند و مسجد جوابگوی این همه مردم نمی باشد. به سوی نجف اشرف حرکت می کند و نماز را در آنجا اقامه می کند و دستور می دهد که مسجد باشکوهی با هزار درب بنیاد کنند تا گنجایش آن همه جمعیت را داشته باشد. آنگاه دستور می دهد که از پشت حرم امام حسین علیه السلام نهری

حفر کنند که کربلا را به نجف متصل کند، ... در آن موقع خانه‌های کوفه به نهر کربلا (فرات) متصل می‌شود^۱ چون قائم (عج) در کوفه فرود آید به تخریب چهار مسجد* در آن دستور می‌دهد، تا بر پایه‌های اولی بنیاد گردد و آنها را چون خیمه اجتماع حضرت موسی هموار و مرتفع می‌سازد. همه مساجد را هموار می‌سازد تا محل مرتفعی در آنها نباشد، آنچنانکه در عهد پیامبر ﷺ بود^۲ و در روی زمین مسجدی نمی‌ماند که شاه‌نشین (محل مرتفع) داشته باشد، جز اینکه شاه‌نشین آن را خراب می‌کند و کف مسجد را هموار می‌سازد^۳ در حیره* مسجدی تأسیس می‌شود که ۵۰۰ درب خواهد داشت.^۴ در روایات آمده است که امیرالمؤمنین از کسانی که در تخریب مسجد کوفه به حضرت مهدی (عج) کمک می‌کنند به عنوان بهترین امت اسلام یاد می‌کند. یاران حضرت مهدی (عج) در مسجد کوفه به آموزش قرآن می‌پردازند.

۱. . . روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۲۷

* . مساجد کوفه، سهله، صعصعه، زید

۲. . روزگار رهائی، ج ۲، ص ۶۵۶

۳. . همان، ص ۶۲۷

* . حیره - نجف اشرف

۴. . . روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۱۲

ظهور آن حضرت به روایتی که عامه و خاصه نقل کرده‌اند از کنار خانه خداست^۱ هنگامی که ظهور می‌فرماید جبرئیل طرف راستش، میکائیل طرف چپش، اسرافیل در پیش و عزرائیل در عقبش روان‌اند و ملائکه یارانش می‌باشند.^۲

در میان رکن و مقام می‌ایستد، آنگاه بانگ برمی‌آورد: ای فرماندهان من، ای نزدیکان من! ای کسانی که پیش از ظهور من آنها را برای یاری من در روی زمین ذخیره کرده است! به سوی من بشتابید و به فرمان من گردن نهید. صدای آن حضرت در شرق و غرب جهان به گوش یارانش می‌رسد و آنها که در محراب‌های خود و یا بر فراز رختخواب‌های خود هستند، در یک لحظه بانگ امام را می‌شنوند و به سوی او می‌شتابند.^۳

یاران آن حضرت ۳۱۳ نفر - به تعداد رزم‌آوران جنگ بدر - خواهند بود که در مکه با آن امام بزرگوار بیعت می‌کنند^۴

امام صادق علیه السلام در این باره می‌فرماید:

«به خدا سوگند، گویی او را با چشم خود در میان رکن و مقام می‌بینم که از مردم برای کتابی جدید (یعنی: تازه و یا فرسوده) بیعت

۱. به یاد آخرین پروردگار، ص ۳۸

۲. مهدی موعود (عج)، ص ۸۸

۳. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۴۲۵

۴. برگزیدگان، ص ۹۱

می گیرد که برای عرب بسیار گران خواهد بود. وای بر طاغوت های
عرب از روز بدی که در انتظار آنهاست»^۱

امام صادق علیه السلام فرمود:

«هر بیماری که از معتقدین به حق از شیعیان مهدی (عج) باشد، بهبودی
می یابد، و در آن موقع به ظهور او از مکه واقف می شوند و برای یاری
او به سوی مکه می شتابند».^۲

امام (عج) با خیل یاوران، پرچم قیام را برافراشته و به سرعت بر مکه و
اطراف آن مسلط می شوند و سرزمین پیامبر صلی الله علیه و آله را از وجود نااهلان
پاک می کنند^۳ قائم (عج) دیوارهای کعبه را برمی دارد و فقط پایه های آن را
نگه می دارد. به خدا سوگند که او آثار ستمگران را در مکه، مدینه، عراق
و دیگر بلاد اسلامی از بین می برد^۴

برخی گزارش ها حاکی از آن است که مأموران امنیتی عربستان
سعودی کاملاً مراقب اوضاع شهر مکه اند تا در صورت قیام امام
مهدی (عج) و یارانش با آن برخورد و مقابله کنند. آن چنان که در سال های

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۱۶-۶۱۵

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۴۲۱

۳. نگین آفرینش، ص ۱۶۶

۴. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۱۰

اخیر دوربین‌های تلویزیونی در بخش‌های مختلف مسجدالحرام گذاشته‌اند و در این میان یک دوربین ثابت نیز به طور شبانه‌روزی، محل رکن و مقام را که امام عصر (عج) از آنجا قیام می‌کند و پیام خویش را به گوش جهانیان می‌رساند زیر نظر دارد.^۱

اوضاع در آخرالزمان :

برای مردم زمانی پیش آید که در اثر شدت بلاها به قبرستان رفته و در کنار قبری نشسته می‌گویند: ای کاش اینجا آرمیده بودم.^۲

پیامبر گرامی و ائمه معصومین علیهم‌السلام بر حتمی بودن ظهور حضرت مهدی (عج) در آخرالزمان، به عناوین مختلف و با تأکید بسیار، آن را بیان نموده‌اند و حتمی بودن ظهور مهدی (عج) به معنای حتمی بودن آخرالزمان است به این معناست که در آخرالزمان، وضعیت و شرایطی به وجود می‌آید که لازمه آن عصر و آن زمان است و چاره‌جویی برای نجات جهان از خطرات بسیاری که آن را تهدید می‌کند می‌بایستی کسی بیاید و کار مهمی انجام دهد تا وضعیت به صورت طبیعی خود بازگردد.

۱. قاصدک‌های ظهور، ص ۵۳

۲. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۹۰۷

پیامبر ﷺ در توصیف آخرالزمان و دوران پیش از ظهور فرموده‌اند:
«زمانی فرا می‌رسد که انسان مؤمن هیچ پناهگاهی نمی‌یابد که از شر
ظلم و تباهی به آن پناه ببرد پس در آن زمان خداوند عزوجل مردی از
خاندان مرا برمی‌انگیزد.»^۱

در قرآن کریم و روایات اسلامی، پیشگویی‌های بسیار دقیق از
حوادث آینده به چشم می‌خورد، در ادیان دیگر نیز پیشگویی‌هایی
درباره آینده وجود دارد ولی پیشگویی‌هایی که در دین اسلام وجود
دارد، از جامعیت بیشتری برخوردار است به طوری که امروزه برخی از
آنها را به وضوح احساس می‌کنیم. ظهور حضرت مهدی (عج) حادثه‌ای
بی‌نظیر و استثنایی در نظام هستی به شمار می‌رود. حوادث آخرالزمان از
ابتدای غیبت تا هنگام ظهور رخ خواهد داد. ما در این مقوله مختصراً به
برخی از حوادث و پیشامدهایی که در آخرالزمان روی می‌دهند اشاره
می‌کنیم:

۱- درباره قرآن، اسلام و مساجد

از حضرت رسول ﷺ آمده است که: زمانی برسد که از قرآن جز
رسم خطی و از اسلام جز نامی نماند، که گروهی بدین نام خوانده
شوند درحالی که همین گروه از هر کسی از اسلام دورتر باشد،

مسجدهایشان از حیث ساختمانی آباد، ولی از اینکه مرکز هدایت باشد
ویران است.^۱

مسجدها مانند کلیسا به طلا و نقره زینت داده شوند و مناره‌ها بلند
شوند، صفوف نماز بسیار، ولی دل‌ها پر از بغض و کینه است و کسانی
در مسجد جمع می‌شوند که ترسی از خدا ندارند و وقتی در مساجد
دور هم جمع می‌شوند در مورد حب دنیا و دنیا صحبت می‌کنند و
مسجدها را مجالس طعام و غذا قرار دهند و آلات موسیقی در مسجد
بنوازند و کسی آنها را سرزنش نکند.

جابر بن عبدالله انصاری یکی از یاران پیامبر گرامی اسلام می‌گوید:
شنیدم رسول خدا ﷺ می‌فرمود که: هنگام ظهور، فرا نمی‌رسد تا اینکه
همه جا، نام مبارک الله الله کم گفته و شنیده می‌شود. یعنی بیشتر مردم
بی‌اعتقاد می‌شوند و نام خدا از زبان کسی شنیده نمی‌شود و افراد با
ایمان، به قدری کم می‌شوند که در لابه‌لای مردم ناپیدایند.^۲

۱. نشانه‌های پایان، ص ۵۳۰

۲. اوضاع در آخر الزمان، ص ۷۸

از عبدالله بن عمر از رسول گرامی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ روایت شده که: بر مردم

زمانی بیاید که در مساجد اجتماع کنند ولی بین ایشان مؤمنی نباشد.^۱

قرآن و اهل او، در آخرالزمان مطرود و رانده می‌شوند و از قرآن

نماند مگر رسم او، و کسی قرآن را نشناسد مگر به صدای نیک. جمعی

قرآن را برای غیر خدا بیاموزند جلد و کاغذ قرآن را زینت و زیور دهند.

رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند:

«بر مردم زمانی بیاید که باقی نماند از ایمان مگر اسمش و از اسلام

مگر رسمش، قرآن کهنه گشته و چیزهایی که در قرآن نیست به آن

نسبت می‌دهند و بر طبق هوی و هوس خود توجیه می‌کنند».^۲

قاریان زیاد و فقها کم باشند و عبادت نکنند خدا را مگر در ماه

رمضان^۳ روایت شده که پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمودند:

«زمانی بر امتم خواهد آمد که قرآن مجید را به صورت ترانه و

سرود و آواز بخوانند و قرآن را بر لحن و موازین موسیقی بدون خوف

و خشیت قرائت کنند و خداوند بر قرائت آنان اجر و پاداشی نمی‌دهد

بلکه ایشان را لعنت کند پس در چنین هنگامی مردم از شنیدن آواز و

۱. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۹۵

۲. همان، ص ۵۹

۳. نشانه‌های پایان، ص ۴۳۵

آهنگ‌های خوش به نشاط می‌آیند و حلاوت و شیرینی قرآن را نمی‌چشند و برای ایشان هیچ بهره‌ای از ثواب آخرت نیست و (مردم گرفتار) هرج و مرج زیاد خواهند شد.^۱

پیامبر ﷺ در مورد خارج شدن مردم از دین گفته‌اند:

«مردم از دین فوج فوج خارج می‌شوند، چنانچه در ابتدا موج‌موج داخل می‌شدند»^۲

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«ای مردم! زمانی بر شما بیاید که آن‌چنان اسلام واژگون گردد که ظرف غذا با محتویاتش واژگون شود».^۳

پیامبر ﷺ فرمودند:

«به زودی فتنه‌هایی خواهد آمد که بر اثر آنها انسان شب را با ایمان به صبح می‌رساند و روزش را با کفر به شب می‌رساند».^۴

بنابراین روایات، آنقدر مردم آخرالزمان از اسلام فاصله می‌گیرند و از آداب و رسوم اسلامی، دور و ناآشنا می‌شوند که جز نام اسلام، چیز دیگری باقی نمی‌ماند و مردم آنچنان از مسائل اسلام و محتوای این دین

۱. نشانه‌های پایان، ص ۵۳۲

۲. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۱۱۳

۳. نشانه‌های پایان، ص ۵۳۴

۴. میزان الحکمه، ۴۵۲۶

الهی، بی خبر و ناآگاه می‌شوند و از این فرامین الهی اسلام، چیزی نمی‌دانند وقتی آن حضرت ظهور می‌کند اسلام واقعی را پیاده می‌کند... در واقع مردم، اسلام نوینی را می‌بینند که بر خلاف تصورات قبلی آنها نخواهد بود^۱ مردم آخرالزمان هیچ دین و مرامی ندارند نه مسلمانند و نه مسیحی، فوج گیجند و مست و بلا تکلیف و بی برنامه (هیچکدام پای بند دین نیستند).^۲

حضرت رسول ﷺ فرمودند:

«روزگاری بیاید که مردم آن چنان از علما بگریزند که گوسفند از گرگ می‌گریزد.»^۳

۲- درباره حج رفتن

پیامبر ﷺ فرمودند:

«زمانی فرا می‌رسد که به حج رفتن شاهان و فرمانروایان به خاطر تفریح و حج توانگران برای تجارت و حج بینوایان برای تکدی و درخواست کمک از مردم خواهد بود»^۴

خانه خدا به فراموشی سپرده می‌شود و امر به ترکش می‌شود.^۵

۱. اوضاع در آخرالزمان، ص ۸۰

۲. همان، ص ۶۳

۳. نشانه‌های پایان، ص ۵۲۹

۴. همان، ص ۵۳۰

۵. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۶۳

در حرم خدا و رسول اکرم ﷺ کارهایی می شود که خدا دوست ندارد و احدی ایشان را منع نکند و کسی بین ایشان و عمل قبیحی که انجام می دهند حائل نشود و آلت لهو و لعب در دو حرم (مکه و مدینه) علنی شده است.^۱

۳- وضع زنان و مردان

امام صادق علیه السلام درباره زنان آخرالزمان فرمودند:

«از علائم آخرالزمان آن است که زنها به زنها اکتفا کنند و بینی که زنها با زنها ازدواج کنند... زنها به دادن زنا ستایش شوند. زن به شوهرش رشوه می دهد که با مردان لواط کند، بیشتر مردم و بهترین خانواده ها کسانی هستند که بر فسق زنان کمک کنند و بینی که مرد از درآمدی که زنش از راه زنا آورده می خورد، درحالی که آن را می داند و به آن تن داده است و دم برنمی آورد، و بینی که زن بر شوهرش غلبه کرده و آنچه که او میل ندارد انجام داده و خرجی شوهرش را می دهد»^۲

از پیامبر ﷺ روایت شده:

۱. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۶۹

۲. همان، ص ۱۷۷

«زمانی پدید می‌آید که زنان پرده پوشش را از بدن‌هایشان دور ساخته و لخت و برهنه و آرایش کرده خود را در معرض نمایش نامحرمان قرار می‌دهند»^۱

زنان، زنان را برای خود یار و معشوقه گیرند. زنان مدح خود را در زنا ببینند و زنا شایع و حلال شمرده شود به طوری که اولاد زنا بسیار شود و زنان فاسد شوند و طلاق بسیار شود. زن‌ها سبک و شوخ و شنگ شوند و زن‌ها زینت کرده و آرایش کرده از خانه بیرون آیند و سیر و گردش کنند و به خارج شهر تفریح روند و همت آنها، زینت دنیا باشد و دریده و کارگزار و پیش رو در هر چیز^۲

رسول خدا ﷺ فرمودند: ای سلمان در آن زمان، زن‌ها حکومت کنند و با شوهرانشان تجارت کنند... و شبیه مردان می‌شوند و سوار زین می‌شوند پس بر آن زنان لعنت خدا باد و در آن وقت است که زن‌ها خواننده و آلت لهو و لعب ظاهر شود^۳ در واقع تجارت زنان با شوهرانشان نشان‌دهنده افزونی حرص و طمع آنها به مسائل دنیوی

۱. نشانه‌های پایان، ص ۵۲۸

۲. همان، ص ۴۵۲

۳. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۱۷۷

است، به طوری که همه چیز آنها دنیا می باشد و برای به دست آوردن مادیات دست به هر کاری می زنند.

مردان آخرالزمان نیز دارای این خصایص می شوند:

مرد اطاعت زن خود کند و از زن خود قبیح می بیند، نه او را نهی می کند و قبیح را از او دور می کند. زن و جاریه خود را (دختر و کنیز) به کرایه می دهد و به طعام و شراب کم و پست راضی می شوند.^۱

مردها به مردها اکتفا نمایند.^۲ مردان خود را به جامه زنان زینت کنند (مانند زنان لباس بپوشند) و چنان زینت کنند مانند زن که برای شوهر خود زینت می کند و طلا بپوشند، لباس حریر و ابریشم و دیبا و پوست پلنگ در تن کنند.^۳

خدای ایشان شکمشان، زانانشان قبله اشان، دینشان درهم و دینار ایشان و شرفشان متاع و قماش ایشان است... پس پرورش یابند به غذاهای خوب و شربت های لذیذ و بوهای خوش و بناهای محکم

۱. نشانه های پایان، ص ۴۵۳

۲. همان، ص ۴۹

۳. همان، ص ۴۵۲

زیبا و زینت خان‌ها و مجلس‌های مزین. این جماعت اشرار امت‌اند^۱ و مرد اموال خود را در راه غیر مشروع به مصرف می‌رساند و کسی او را نهی نمی‌کند^۲

۴- وضع والدین

ابوموسی از قول رسول ﷺ روایت کند که:

«صاحبان اولاد محزون و کسانی که فرزند ندارند خوشحال گردند...

وجود فرزند موجب اذیت و آزارشان باشد.»^۳

کودکان فاقد حیا و ادب باشند... حیای کودکان کم شود. جفا و

استخفاف به پدر و مادر ظاهر شود، پدران و مادران را فحش دهند.

فحش به پدران و مادران را علنی کنند. فحش و بدگویی به پدر و مادر

را شعار خود کنند. مرد پدر خود را سب کند و برادر خود را حسد برد.

پسر بر پدر افترا زند و بر پدر و مادر نفرین کند و به مرگشان خوشحال

باشد. حال پدر و مادر نزد فرزند از هر کس بدتر باشد و خوشحال شود

۱. نشانه‌های پایان، ص ۴۵۰

۲. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۶۱

۳. همان، ص ۵۵

۴. نشانه‌های پایان، ص ۴۵۲

که کسی برایشان افترا ببندد. فرزند بر پدر خشمناک باشد... به پدر و مادر جفا کنند و به رفیقان نیکی.^۱

۵- وضع مردم نسبت به یکدیگر

از پیامبر ﷺ نقل شده که ایشان فرمودند:

«زمانی بر مردم فرا می‌رسد که اگر کسی را شنیدی بهتر است تا آنکه او را نبینی و اگر او را دیدی بهتر است که او را تجربه نکنی و با آن برخورد نداشته باشی و اگر با او برخورد کردی و او را آزمایش کردی، آن وقت می‌بینی که آنها آدم‌های خوبی نیستند.»^۲

در آخرالزمان، باطن‌ها خبیث و ظاهرها نیکو از جهت طمع دنیا، ظاهرها نیکو و دل‌ها بدخو باشد. هر کس آنها را ببیند خوشش آید و هر کس با آنها معامله کند به او ظلم کنند مثل مردم آن دوران مثل گل خرزهره می‌باشد که ظاهر قشنگ و خوش‌رنگ دارد ولی طعمش تلخ است. سنت و آداب و رسوم خوب مردم از بین می‌رود و روش‌های

۱. نشانه‌های پایان، ص ۴۵۴

۲. اوضاع در آخرالزمان، ص ۶۲

اخلاقی ناپسند جایگزین آنها می‌شود و رفتار و کردار اسلامی در میان مردم کم‌رنگ می‌شود.

پیامبر ﷺ فرموده‌اند:

«روزی فرا می‌رسد که مردم در آخر الزمان همه گرگ‌خو می‌شوند در آن زمان هر که گرگ نباشد گرگ‌ها او را می‌خورند».^۱

این روایت حکایت از این دارد که مردم رحم و مروت خود را از دست می‌دهند و دیگر هیچ‌کس به کسی خوبی نخواهد کرد و در برخورد هایشان با همدیگر از محبت و دوستی خبری نیست و خشونت و کشتار و بی‌رحمی فراگیر می‌شود.

پیامبر ﷺ فرمود:

«روزی بر مردم فرا می‌رسد که روی آنها همچون صورت آدمیان است ولی دل‌های آنان همچون دل‌های شیطان است».^۲

اعمالشان دردی است که دوا ندارد. گرگ‌هایی باشند که لباس میش بر تن کرده‌اند. پوست میش بر دل‌های گرگ پوشند. کلامشان فحش و عملشان وحشت‌انگیز و موجب تنفر است... لجاجت ظاهر شود. ما بین

۱. اوضاع در آخر الزمان، ص ۷۶

۲. همان، ص ۸۱

خود به کینه و جدال مبتلا شوند امانت را ضایع کنند... و اول چیزی که برداشته شود از مردم امانت و خشوع است. وفا کم شود و آشنایان در وقت حاجت با یکدیگر ناشناسی کنند بعضی از بعضی رو، پنهان کنند.^۱

از حضرت علی علیه السلام نقل شده که فرمود:

«وضعیت آخرالزمان که مردم باایمان به انتظار ظهور حضرت مهدی (عج) هستند به گونه‌ای می‌شود که اغلب مردم یکی از دیگر، دوری می‌جویند و از همدیگر نفرت خواهند داشت و بعضی‌ها بعضی دیگر را دشنام می‌دهند و نفرت از همدیگر به قدری زیاد می‌شود که آب دهان به روی همدیگر می‌اندازند، تا آن حد که یکی بر دیگری شهادت می‌دهند که او بی‌دین و کافر است».^۲

مردم به ناحق به یکدیگر تهمت می‌زنند. کبر و تکبر در دل‌ها به حرکت درمی‌آید و نفوذ می‌کنند مانند نفوذ زهر در بدن. حرص بیش از اندازه و حسد آشکار، از خود ظاهر کنند و فسق و فساد علنی و آشکار شود و اگر کسی فسق کند کسی او را نهی نکند.

۱. نشانه‌های پایان، ص ۴۵۶-۴۵۵

۲. اوضاع در آخرالزمان، ص ۷۴

مال و صاحب مال را بزرگ شمارند و غنی بخل بورزد (فخر کند) به آنچه در دست اوست و فقیر آخرت خود را به دنیا بفروشد و فقیر در بین مردم ذلیل و حقیر باشد.^۱ و ثروتمند زکات مالش را نپردازد.^۲

رسول خدا ﷺ فرمودند:

«زمانی بر مردم خواهد گذشت که کسی نیست که رباخوار نباشد و اگر کسی ربا نخورده باشد، گردش (غبارش) به او رسیده است».^۳

فتنه و جنگ و آشوب، همه جا را فرا می گیرد. چون که دنیا در دست شروران فتنه ساز و آشوبگر قرار می گیرد؛^۴ بیشتر عذاب ها و بدبختی ها که دامن گیر مردم می شود از خود مردم است زیرا آنها هستند که مشکلات و سختی و بدبختی و جنگ و شر برای همدیگر به وجود می آورند.

۶- رواج بیماری و بنگ (حشیش)

امام صادق ﷺ نقل می کند که پیامبر گرامی اسلام فرمودند:

۱. نشانه های پایان، ص ۴۴۴

۲. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۶۷

۳. نشانه های پایان، ص ۵۲۸

۴. اوضاع در آخرالزمان، ص ۸۹

«از نشانه‌ها و علائم آخرالزمان زیاد شدن بواسیر و مرگ‌های سخته و
مرض‌های میکروبی است»^۱.

همانگونه که مشاهده می‌کنیم امروزه برخی از علت مرگ‌هایی که
اتفاق می‌افتد ناشی از سخته‌های گوناگون (مغزی، قلبی و...) می‌باشد و
پزشکان منشأ آن (سخته) را در عوامل مختلف و متعدد می‌دانند.
رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند:

«پیش از ساعت ظهور صواعق (مرگ ناگهانی) زیاد شود، مردم
صبح کنند و از همدیگر سؤال کنند چه کسی دیشب به مرگ ناگهانی
مرده است؟ بگویند: فلان و فلان»^۲.

حضرت علی صلی الله علیه و آله نیز پیش‌بینی می‌کند که در آخرالزمان، مرگ‌ها
فراوان می‌شود، چه آنهایی که در قتل و نزاع و کشتار در جنگ‌ها، از بین
می‌روند، و چه آنهایی که توسط وباهای میکروبی و تازه پدیدآمده از
بین می‌روند و امروزه می‌بینیم که آفت‌های میکروبی مثل ایدز، سارس،
تب زرد و... هر روز وباهای مدل جدید و مسری و لاعلاج، یکی پس
از دیگری در بین مردم منتشر و بر اثر آن مرگ و میرها افزایش می‌یابد.

۱. اوضاع در آخرالزمان، ص ۱۰۸

۲. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۱۱

آن حضرت به منتشر شدن مرض طاعون اشاره می کند و اکنون می دانیم که طاعون از بدترین میکروبها شکل می گیرد و انواع گوناگون دارد.^۱ یکی دیگر از بلاهای خانمانسوز که در زمان ما رواج دارد و همانند بیماریها در جامعه به چشم دیده می شود اعتیاد می باشد که خیلیها گرفتار آن هستند. اعتیاد انسان را از خود بی خود می کند و از حالت انسانیت خارج می سازد و بدن را نیز از حالت طبیعی باز می دارد.

پیامبر ﷺ فرمود:

«زمانی فرا می رسد که امت من چیزی به نام «بنگ» استعمال می کنند. من از این افراد بیزارم و به دورم و آنان از من دورند. به یهود و نصارا سلام کنید اما به مصرف کننده بنگ سلام نکنید.»^۲

پیامبر ﷺ از مصرف کننده بنگ، اعلام تنفر می کند و آنها را افرادی گمراه که حق و حقیقت را گم کرده اند و از مسیر صحیح و منطقی منحرف و خارج شده اند یاد می کند.^۳

۱. اوضاع در آخر الزمان، ص ۱۵۲

۲. نشانه های پایان، ص ۵۴۱-۵۴۰

۳. اوضاع در آخر الزمان، ص ۱۱۱

هر کس که بنگ استعمال کند چنان است که هفتاد بار کعبه را ویران کند و هفتاد فرشته مقرب را بکشد و هفتاد پیامبر مرسل را به قتل برساند و هفتاد قرآن را بسوزاند و هفتاد سنگ به سوی خانه خدا پرتاب کند. چنین کسی از رحمت خدا دورتر است تا شرابخوار، ریاخوار، زناکار و سخن چین.^۱

نشانه‌های ظهور :

پیامبر ﷺ می‌فرماید:

«نشانه‌های ظهور چون دانه‌های یک تسبیح و یا یک گردن‌بند است که رشته اتصالش بگسلد و دانه‌های آن یکی به دنبال دیگری فرو ریزد».^۲

نشانه‌ها یکی پس از دیگری ظاهر می‌شود، برخی از آنها در زمان ما تحقق یافته، برخی دیگر در زمان نیاکان ما تحقق یافته است برخی از این نشانه‌ها قطعی و تردیدناپذیر است و برخی دیگر مشروط. برخی از آنها عام است و برخی دیگر خاص. برخی از آنها به تفصیل بیان شده و

۱. نشانه‌های پایان، ص ۵۲۴

۲. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۸۱۹

برخی دیگر به اجمال. برخی از آنها از نظر زمانی به دور از زمان ظهور است و برخی دیگر نزدیک به آن.^۱

احادیث و روایات مربوط به نشانه‌های ظهور همانند احادیث و روایاتی است که اصل مهدویت و غیبت را اثبات می‌کند. از دوره امام محمد باقر علیه السلام روایات علائم ظهور، گسترش بیشتری یافته و برای اولین بار تقسیم آنها به حتمی و غیرحتمی در روایات منسوب به آن حضرت بیان می‌شود در واقع بیشترین اخبار مربوط به علائم در زمان امام ششم و از آن حضرت نقل شده است.^۲

منظور از نشانه‌های حتمی، آن است که تحقق و پدیدار شدن آنها بدون هیچ قید و شرطی، قطعی و الزامی خواهد بود به گونه‌ای که تا آنها واقع نگردند، حضرت مهدی (عج)، ظهور نخواهد کرد و اگر کسی پیش از واقع شدن این نشانه‌ها ادعای ظهور نماید، ادعای نادرستی کرده است. در مقابل نشانه‌های غیرحتمی، اموری هستند که در صورت فراهم بودن شرایط، بعنوان نشانه پدید می‌آیند.^۳

۱. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۶۸۰-۶۷۹

۲. تحلیل تاریخی نشانه‌های ظهور، ص ۶۳

۳. چشم به راه مهدی (عج)، ص ۲۶۲

ما در این مبحث به علائم حتمی، اشاره می‌کنیم زیرا دانستن آنها برای هر مسلمان ضرورت دارد. بسیاری از روایات دلالت دارند که علائم حتمی پنج تاست. اکنون با توجه به روایات، علائم پنجگانه یاد شده را که در روایات متعدد تکرار شده است شرح می‌دهیم.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«قیام قائم ما (عج)، پنج نشانه دارد: خروج سفیانی، یمانی، ندای آسمانی، کشته شدن نفس زکیه و خسف بیداء»^۱

۱- خروج سفیانی و دجال:

مهمترین و مشهورترین نشانه‌ای که برای ظهور مهدی (عج) به طور گسترده در منابع قدیم و جدید بیان می‌شود ظهور سفیانی است برخلاف آنچه برخی این نشانه را مخصوص منابع شیعه می‌دانند.^۲ سفیانی مردی است بد صورت و آبله‌رو و چهار شانه و ارزاق چشم، وی از نسل ابوسفیان است که اندکی پیش از ظهور از سرزمین شام قیام می‌کند. او جنایتکاری است که از قتل و کشتار هیچ پروایی ندارد و با

۱. غیبت نعمانی، سال ۷۶، ص ۲۶۱

۲. تحلیل تاریخی نشانه‌های ظهور، ص ۱۵۹

دشمنان خود به شکل فجیعی رفتار می‌کند. همه پیروانش از نژاد کلب است. (سی هزار نفر از قبیله کلب با او بیعت می‌کنند)

زمان خروج و شورش او - طبق روایات معتبر - در ماه رجب است و احتمالاً در دهه آخر و روز جمعه باشد^۱ امیرالمؤمنان علیه السلام در این باره می‌فرماید:

«روز جمعه خروج می‌کند و بر فراز منبر دمشق قرار می‌گیرد و آن نخستین منبری است که او صعود می‌کند آنگاه خطبه می‌خواند و مردم را به جهاد فرمان می‌دهد و از آنها بیعت می‌گیرد که هرگز با او مخالفت نکنند چه بر طبق خواسته‌شان باشد و یا برخلاف آن»^۲.

چون سفیانی به دمشق نزدیک شود، حاکم دمشق پا به فرار می‌گذارد و قبایل عرب بر او گرد آیند، ربیعی، جرهمی، أصهب و دیگر شورشگران از اهل فتنه و هرج و مرج بر علیه او می‌شورند. ولی سفیانی بر همه آنها غلبه می‌کند و بر شام سیطره می‌یابد.^۳ بعد از ورود او به دمشق اولاد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به استانبول می‌گریزند و سفیانی آنها را از

۱. شش ماه پایانی، ص ۷۳

۲. روزگار رهائی، ج ۲

۳. همان، ص ۱۱۱۶

زاممدار روم مطالبه می کند و زمامدار روم آنها را تحویل می دهد و سفیانی آنها را در پله های شرقی مسجد گردن می زند و کسی به او اعتراض نمی کند ... سفیانی هنگامی که از ممالک روم برمی گردد صلیب به گردن می آویزد.^۱

«عیسی بن اعین» از حضرت امام صادق علیه السلام نقل می کند که آن سرور فرمودند:

«خروج سفیانی از حتمیات (باید واقع شود) و تمام مدت خروجش بیش از پانزده ماه نخواهد بود که شش ماه آن را می جنگد و چون بر پنج ایالت فرمانروایی پیدا کرد. نه ماه حکومت می کند».^۲

در روایات دیگری، مدت حکومت سفیانی، سه سال و نیم و یا به اندازه بارداری شتر ذکر شده است.^۳

وی با تظاهر به دین داری، گروه زیادی از مسلمانان را می فریبد و به گرد خود می آورد و بخش گسترده ای از سرزمینهای اسلام را به تصرف خویش می آورد و بر مناطق پنجگانه شام، دمشق، حمص، فلسطین، اردن

۱. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۱۱۰۸

۲. علانم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۰۷

۳. تحلیل تاریخی نشانه های ظهور، ص ۱۷۱

و قنسرین سیطره و تسلط می یابد و در کوفه و نجف به قتل عام شیعیان می پردازد و برای کشتن و یافتن آنها جایزه تعیین می کند.^۱ و به طمع مال خیلی از دوستان علی علیه السلام کشته می شوند.^۲ در بغداد هفتاد هزار نفر می کشد و شکم ۳۰۰ زن حامله را می شکافد^۳ و صحرای نجف را با خون شیعیان و دوستان اهل بیت رنگین می سازد.

در بسیاری از روایت ها می خوانیم سفیانی زنان را می کشد یا شکم زنان باردار را می درد.^۴

در جنگ های او شعاری که همه جا طنین انداز است این شعار است: «خدایا خدایا، اول انتقام وانگهی آتش دوزخ» و در برخی منابع چنین آمده است: «خدایا خدایا، آتش را می پذیریم و سازش نمی پذیریم.»^۵

امام صادق علیه السلام می فرماید:

«اگر سفیانی را بینی او را پلیدترین مردمان می یابی، که چهره های گلگون، چشمانی کبود و موهائی زرد دارد و بانگ می زند خدایا! اول

۱. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۰۹

۲. مهدی موعود، ص ۶۸

۳. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۱۰۹۴

۴. تحلیل تاریخی نشانه های ظهور، ص ۷۱

۵. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۱۰۸۴

انتقام و وانگهی آتش، او به قدری خبیث است که همسر و مادر و بچه‌هایش را زنده به گور می‌کند تا مخفیگاه او را به کسی نگوید!^۱

بسیاری از اخبار موضوع اختلاف و یا سقوط بنی عباس را با دوران سفیانی ذکر کرده‌اند و یکی از علائم حتمی قبل از ظهور حضرت مهدی (عج) را انقراض دولت مقتدر و ریشه‌دار بنی عباس دانسته‌اند.^۲

در نقل ابن عقده از یحیی بن زکریا از یوسف بن کلب از حسن بن علی بن ابی حمزه از سیف بن عمیره از ابوبکر حضرمی از امام باقر علیه السلام آمده است:

«بنی عباس حتماً به حکومت می‌رسند پس اختلاف خواهند کرد و میان آنان تفرقه بوجود خواهد آمد آنگاه خراسانی و سفیانی یکی از مشرق و دیگری از مغرب قیام خواهند کرد و به سرعت به کوفه خواهند آمد. نابودی آنان به دست این دو نفر است و هیچ کس را باقی نخواهند گذاشت».^۳

۱. روزگار رهانی، ج ۲، ص ۱۰۸۴-۱۰۸۵

۲. مهدی موعود، ص ۶۷

۳. تحلیل تاریخی نشانه‌های ظهور، ص ۱۸۱

در روایات سفارش شده که به مجرد شنیدن خروج سفیانی، فوراً به سوی ما (مهدی) بشتابید اگرچه با پای پیاده و سینه‌خیز رفتن باشید بطوری که در آن زمان بهترین اقامتگاهها مکه و بیت‌المقدس است.

امام باقر علیه السلام نیز در این باره می‌فرماید:

«بهترین اقامتگاهها در آن روز بیت‌المقدس است. برای مردم زمانی

پیش می‌آید که هر کس آرزو می‌کند که ایکاش ساکن آنجا می‌بود»^۱.

قسمتی از جنایاتش را امیرالمؤمنان در خطبه‌ای اینچنین شرح

می‌دهد:

«هر کس به نامهای: محمد، علی، حسن، حسین، جعفر، موسی،

فاطمه، زینب، مریم، خدیجه، سکینه و رقیه باشد، سفیانی برای دشمنی

آل محمد صلی الله علیه و آله آنها را از دم شمشیر می‌گذراند»^۲.

هنگامی که دیوار مسجد کوفه از طرف خانه عبدالله بن مسعود فرو

ریزد، در آن هنگام حکومت سفیانی پایان پذیرد.^۳ سفیانی و یک تن از

بنی کلب در بیت‌المقدس کشته می‌شوند، هنگامی مقدمات بیعت (برای

۱. روزگار رهائی، ج ۲، ص ۱۱۱۸

۲. همان، ص ۱۰۹۸

۳. همان، ص ۱۱۳۰

حضرت ولیعصر (عج) فراهم شود سفیانی را دستگیر کرده، به صورت اسیر می‌آورند و در میدان عمومی ذبح می‌شود ... سفیانی روی تخته سنگی در دروازه ایلیا سر بریده می‌شود ... محروم کسی است که از غنایم روز کلب محروم شود، یک زن به ۸ درهم فروخته می‌شود.^۱

امیرالمؤمنین در این زمینه می‌فرماید:

«در آن روزگار خلیفه‌ای کشته می‌شود که در آسمان کسی او را معذور نمی‌داند و در زمین کسی از او حمایت نمی‌کند».^۲

اما درباره دجال، در روایات اسلامی، دجال شخصی است که پیش از ظهور مهدی (عج) یا در اوایل عهد او ظاهر می‌شود و در دوره‌ای چهل روزه یا چهل ساله، دنیا را پر از ظلم و جور و کفر می‌سازد ظهور او مانند سفیانی و داب‌الارض یکی از علایم آخرالزمان شمرده شده است.^۳

خصایص دجال: انسانی است مهیب (ترسناک) و به حسب خلقت یک چشم بیشتر ندارد و جای چشم دیگرش صاف است نه اینکه کور است بلکه جای چشم دیگرش پوست و آن یک چشم هم در پیشانی‌اش قرار گرفته است (سبز چشم) در داخل چشمش قطعه خونی نمایان

۱. روزگار رهانی، ج ۲، ص ۱۱۳۳

۲. همان، ص ۱۱۳۴

۳. نشانه‌های پایان، ص ۲۰۷

است.^۱ وی از مادر یهودی به دنیا آمده و هنگام خروجش قحطی شدیدی باشد و از خراسان یا کوفه یا محله یهودیه اصفهان ظهور و ادعای خدایی کند و بر اثر نیاز شدید مردم و بذل و بخشش که وی کند جمعی به وی پیوندند^۲ و با وجود نحس وی خونریزی و فتنه در عالم واقع خواهد شد.

دجال ساحری ماهر و شوم است، از جمله سحرهایش نشان دادن آب و نان به مردم است و با انواع سحر و جادوهای دیگر مردم را فریب می‌دهد. و هر کافر و منافق و ضعیف‌الایمانی پیرو دجال می‌شود و شیاطین اطراف او را گرفته با وسایل لهو و لعب و آلات موسیقی و انواع سازها پیروانش را مشغول می‌کند و همه آنها را به رقص در می‌آورند مؤمنین فریب او را نمی‌خورند.

در روایت ابوامامه است آنانکه رسول صلی الله علیه و آله فرمودند:

«هر مؤمنی که دجال را بیند آب دهان خود را بر روی او بیندازد و سوره مبارکه حمد را بخواند به جهت دفع سحر آن ملعون که در او اثر نکند»^۳

۱. مهدی موعود، ص ۹۱

۲. نشانه‌های پایان، ص ۲۰۷

۳. منتهی الامال، سال ۷۹، ص ۱۱۸۸

پیامبر ﷺ در جایی دیگر فرمود:

«کسی که سه آیه اول سوره کهف را بخواند از فتنه دجال مصون خواهد شد»^۱

همانا دجال از یهودیه اصفهان خروج کرده، به سمت کوفه می آید، پس گروهی از مدینه و گروهی از طور و گروهی از قزوین به او ملحق می شوند.^۲

و در روایتی از پیامبر ﷺ آمده است:

«هر آینه دجال در اطراف کرمان، با هشتاد هزار نفر که صورتهایشان مثل سپر چکش خورده و لباسشان طیلسان نوعی ردا - و کفششان از مو است، نازل می شود.»^۳

با دجال هفتاد هزار نفر که عمامه به سر دارند خروج می کنند و اکثر آنان که با او هستند از یهود و زنانند.^۴

۱. نشانه‌های پایان، ص ۲۷۲

۲. علائم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۹۵

۳. همان، ص ۹۷

۴. همان، ص ۹۷

چون آن ملعون ظاهر شود عالم را پر از فتنه و آشوب نماید و میان او و لشکر قائم علیه السلام جنگ واقع شود بالاخره آن ملعون به دست مبارک حضرت حجه الهی علیه السلام یا به دست عیسی بن مریم علیه السلام کشته می شود.^۱

۲- خسف بیداء:

«خسف» به معنای فرو رفتن و پنهان شدن است و «بیداء» نام سرزمینی است میان مکه و مدینه.^۲

سفیانی هنگامی که خبر ظهور را می شنود، لشکر خود را به دو گروه تقسیم می کند یک گروه را به سوی بغداد و کوفه و گروه دیگر را بسوی شام روانه می کند برای قتل و غارت. آن قسمت از لشکر که به جانب مکه می روند چون به زمین بیدا (ما بین مکه و مدینه) می رسند حق تعالی ملکی (جبرئیل) را می فرستد و به فرمان خدا جبرئیل فریادی از سر خشم و غضب بر آنها می کشد که ای بیداء، این ملعونین و ستمگران را در خود فرو بر. پس جمیع آن لشکر که به سیصد هزار نفر می رسند با اسبان و اسلحه به زمین فرو می روند به جز دو نفر که با همدیگر برادرند

۱. منتهی الامال، سال ۷۹، ص ۱۱۸۸

۲. موعود نامه، ص ۲۹۸

از طایفه جُهینه. جبرئیل چهره‌های آنها را به عقب برمی‌گرداند و به یکی می‌گوید که بشیر است برو به مکه و بشارت ده، حضرت مهدی (عج) را به هلاکت لشکر سفیانی و دیگری را که نذیر است می‌گوید برو به شام و به سفیانی خبر ده و به ترسان او را، پس آن دو نفر به جانب مکه و شام روانه می‌شوند.

بشیر به دستور جبرئیل به خدمت حضرت مهدی (عج) رفته و خبر هلاکت لشکر سفیانی را به ایشان می‌دهد و سپس به دست آن حضرت توبه می‌کند و حضرت هم مرحمت کرده و او را به حالت اولش برمی‌گرداند. نذیر هم برای انذار و برحذر داشتن سفیانی، به شام می‌رود و او را هم از این جریان خبردار می‌کند و پس از آن خود می‌میرد.^۱

چون سفیانی این خبر را بشنود از شام به جانب کوفه حرکت می‌کند و در آنجا خرابی بسیار وارد آورد و چون حضرت قائم علیه السلام به کوفه رسد آن ملعون فرار کند و به شام برگردد پس حضرت از عقب او فرستد و او را در صخره بیت المقدس به قتل آورند (به دار آویزند).^۲

۱. شش ماه پایانی، ص ۱۹۰

۲. منتهی الامال، سال ۷۹، ص ۱۱۸۹

این ماجرا که به نام «خسف بیداء» یعنی فرو رفتن در سرزمین مزبور (بیداء) است و لشکریان سفیانی به این بلا می افتند یکی از نشانه های حتمی مقارن ظهور حضرت مهدی (عج) شمرده شده است.^۱

۳- خروج یمانی:

خروج یمانی از روشن ترین علائم است که بیش از چهارده ماه فاصله با ظهور آن حضرت نخواهد داشت و در حدیثی آمده است: یمانی از شیعیان امیرالمؤمنین علیه السلام است.^۲

قیام سرداری از سرزمین یمن یکی دیگر از علائم است که اندکی پیش از ظهور رخ خواهد داد وی که مردی صالح و مؤمن است علیه بدی ها و انحرافات قیام می کند و با تمام توان با بدیها و تباهی ها مبارزه می کند.^۳ خروج یمانی از نشانه های حتمی و متصل به ظهور است.^۴ هر چند جزئیات و چگونگی قیام وی روشن نیست.

امام باقر علیه السلام فرمود:

۱. مهدی موعود، سال ۶۲، ص ۶۹

۲. موعود نامه، ص ۷۸۵

۳. نگین آفرینش، ص ۱۵۷

۴. غیبت نعمانی، سال ۶۲، ص ۲۵۲

«در میان بیرق‌هایی که قبل از قیام مهدی (عج) بلند می‌شود پرچمی هدایت‌کننده‌تر از پرچم یمانی وجود ندارد که آن پرچم هدایت است چون بسوی صاحب شما (امام مهدی (عج) دعوت می‌کند»^۱

امام صادق علیه السلام نیز فرموده‌اند:

«قیام خراسانی و سفیانی و یمانی، در یک سال و در یک ماه و یک روز خواهد بود و در این میان، هیچ پرچمی به اندازه پرچم یمانی دعوت به حق و هدایت نمی‌کند»^۲.

۴- قتل نفس زکیه:

نفس زکیه به معنای شخص به رشد و کمال رسیده و یا انسان پاک و بی‌گناهی است که قتلی انجام نداده است.^۳

«نفس زکیه» از اولاد امام حسن مجتبی علیه السلام است که در روایات گاهی از او بعنوان «نفس زکیه» و یا «سید حسنی» یاد شده است^۴ و از

۱. نگین آفرینش، ص ۱۵۷

۲. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۱۰

۳. نگین آفرینش، ص ۱۵۸

۴. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۱۰

علامات حتمی الوقوع که پانزده روز قبل از ظهور آن حضرت است، قتل نفس زکیه بین رکن و مقام است (کنار کعبه و وسط مسجد الحرام).^۱ سیدی که از طرف حضرت مأموریت داشته که حجاج را به حضرت مهدی (عج) بخواند می گیرند و در چنین مقامی او را سر می برند.^۲

حکایت این سید شریف و بزرگوار، همانند آن پیک دلیر حضرت سید الشهداء، مسلم بن عقیل، است تاریخ در آن زمان مجدداً واقعه به دار کشیدن و بریده شدن سر مسلم بن عقیل را تکرار می کند و این بار نوبت سید حسنی است که به دست مردمان پست زمانه سرش بریده می شود و در حق پیک حضرت مهدی (عج) نیز خیانت می شود.

زمان این رخداد براساس بعضی از روایات ۱۵ شب پیش از قیام امام مهدی علیه السلام است.^۳

امام صادق علیه السلام فرمود:

«بین قیام قائم آل محمد علیهم السلام و کشته شدن نفس زکیه تنها ۱۵ شب فاصله است».^۴

۱. مهدی موعود، ص ۱۲۰

۲. همان، ص ۷۱

۳. نگین آفرینش، ص ۱۵۸

۴. کمال الدین، ج ۲، ص ۵۵۴

۵- صیحه آسمانی: (ندای آسمانی)

یکی دیگر از علائمی که پیش از ظهور اتفاق می افتد صیحه آسمانی است این ندادی آسمانی که براساس بعضی از روایات ندادی جبرئیل علیه السلام است در ماه رمضان شنیده می شود.^۱ منظور از صیحه، ندایی آسمانی است که نام حضرت مهدی (عج) را می برد و همه ساکنان زمین، آن را با زبان خودشان (عربی، فارسی و ...) می شنوند.^۲

قائم علیه السلام در آخر الزمان خروج می کند در حالی که در سرش عمامه سفیدی می باشد که آفتاب بر او سایه می اندازد و با زبان فصیح ندایی می رسد به نوعی که همه جن و انس و اهل مشرق و مغرب آن را می شنوند که این مرد مهدی آل محمد صلی الله علیه و آله است، زمین را پر از عدال و داد می گرداند چنانچه پر از جور گردیده.^۳

از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمود:

«صیحه‌ی آسمانی که در ماه رمضان واقع می شود، حتماً در شب جمعه، بیست و سوم آن ماه خواهد بود».^۴

۱. غیبت نعمانی، ص ۶۲۶

۲. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۱۱

۳. آینده جهان در سایه حکومت اسلامی حضرت مهدی (عج)، ص ۱۸

۴. علام آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۱۲۳

پس چون صیحه را احساس کردید به سجده رفته و بگویید: «سبحان القدوس ربنا القدوس» که هر کس این عمل را انجام دهد نجات یابد و هر کس که تخلف نماید هلاک گردد.^۱

از امام صادق علیه السلام روایت شده که فرمودند: پیش از آن سالی که ندای آسمانی بلند می‌شود، در ماه مبارک رجب نشانه دیگری باید دیده شود عرض کردم: آن چیست؟ فرمودند: صورتی که در ماه پیدا می‌شود و دستی ظاهر می‌گردد که همه آن را می‌بینند.^۲

سر و سینه و کفی در قرص خورشید پیدا می‌شود و از آن صورت صدا بلند می‌شود که حق با علی و فرزندان او است.^۳

از علائم حتمی دیگر گرفتن آفتاب در پانزدهم رمضان و گرفتن ماهتاب در آخر ماه است برخلاف قواعد علم نجوم، این خسوف و کسوف واقع می‌شود.^۴

۱. علائم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۱۱۷

۲. همان، ص ۱۱۵

۳. مهدی موعود، ص ۷۲

۴. همان

در کتاب غیبت، شیخ طوسی و صدوق روایات چندی نقل کرده‌اند. از جمله آنکه صیحه آسمانی چند مرتبه واقع می‌شود، در ماه رجب سه مرتبه از آسمان ندا بلند می‌شود که به گوش همه می‌رسد.

ندای اول: الا لعنه الله على القوم الظالمين. هر آینه لعنت خدا بر قوم ستمگر است.

ندای دوم: در همان منادی ندا می‌کند: «ازفت لازفه» آنچه باید واقع شود شد، یعنی مهدی علیه السلام ظهور فرمود.

مرتبه سوم: ندا بلند می‌شود که مهدی آل محمد صلی الله علیه و آله برای از بین بردن ستمگران آمد.^۱

ندای دیگر در شب ۲۳ رمضان، روز جمعه، منادی در آسمان ندا می‌کند که موقع ظهور مهدی علیه السلام است.

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«این صدا عمومی است و هر کس به زبان خودش آن را می‌شنود»^۲

این صدا، مردمان را طوری به فزع می‌آورد که اگر خواب باشند از

خواب برمی‌خیزند (می‌پرند) اگر نشسته باشند از وحشت بلند می‌شوند.

۱. مهدی موعود، ص ۱۲۰

۲. نوید امن و امان، ص ۴۵۵

امام محمد باقر علیه السلام می فرماید:

«نداکنده‌ای از آسمان نام قائم را ندا می کند، پس هر کس در شرق و غرب است، آن را می شنود از وحشت این صدا، خوابیده‌ها بیدار، ایستادگان نشسته، نشستگان بر دو پای خویش می ایستند. رحمت خدا بر کسی که از این صدا عبرت بگیرد و ندای وی را اجابت کند؛ زیرا صدای نخست، صدای جبرئیل روح الامین است. آن گاه می فرماید: این صدا در شب جمعه ۲۳ ماه رمضان خواهد بود. در این هیچ شک نکنید و بشنوید و فرمان برید. در آخر روز، شیطان فریاد می زند که «فلانی مظلومانه کشته شد» تا مردم را بفریبد و به شک اندازد»^۱.

امام محمد باقر علیه السلام فرموده اند:

«صوتی در ماه رمضان، در شب جمعه، شب بیست و سوم واقع خواهد شد. پس در آن شک نکنید و گوش فرادهید و اطاعت کنید، و در آخر روز صوت دیگری است که صوت ابلیس ملعون است که ندا کند آگاه باشید فلانی (عثمان) مظلوم کشته شد، تا مردم را به شک و

فتنه اندازد، و در آن روز چه بسیار شک کنند و متحیرانه رو به آتش روند.

پس وقتی در ماه رمضان صوت را شنیدید شک نکنید که آن صوت جبرئیل است و علامتش آن است که به اسم حضرت قائم علیه السلام و اسم پدرش ندا خواهد کرد.^۱

ندای حضرت جبرئیل هنگام طلوع آفتاب و صدای شیطان نزدیک غروب به گوش مردم می‌رسد. از آنجائیکه قیام مصلح کل، انقلاب جهانی است و همگان منتظر وقوع آن هستند؛ یکی از راه‌های آگاهی مردم جهان از این رویداد همین ندای آسمانی خواهد بود.

امام باقر علیه السلام فرمود:

«قیام قائم ما علیه السلام تحقق نمی‌یابد مگر اینکه نداده‌های از آسمان

ندایی می‌دهد که اهل مشرق و مغرب آن را بشنوند».^۲

پس از شنیدن این ندا، اول کسی که دست حضرت مهدی علیه السلام را می‌بوسد ملائکه و سپس اجنه هستند و پس از اجنه نقباء هستند و می‌گویند: شنیدیم و اطاعت کردیم. هیچ شنونده‌ای از خلایق باقی

۱. علائم آخر الزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۱۲۳

۲. نگین آفرینش، ص ۱۵۸

نمی‌ماند مگر آنکه آن ندا را بشنود، همه مردم از صحرائنشین و شهرنشین و دریانورد و بیابانی به همدیگر رو کرده و قصه‌ای را که به گوش خود شنیده‌اند نقل می‌کنند و از همدیگر سؤال می‌کنند.^۱

هر کس که در انتظار ظهور حضرت مهدی علیه السلام است این ندا برایش مسرت‌بخش است و از سبب و سبزه نفر نخستین که طبق بعضی از روایات، از افراد نخبه روزگارند و شاید به وسیله طی الارض، خود را در کمترین فرصتی به آقا می‌رسانند.^۲

وقت ظهور :

حکمت الهی بر آن است که وقت ظهور امام زمان علیه السلام، بر بندگانش - به خاطر اموری که بر ما پوشیده است - مخفی بماند. از این رو وقت ظهور آن حضرت برای احدی معلوم نیست و کسی نمی‌تواند آن را تعیین کند و در روایات بسیاری، تعیین کنندگان وقت ظهور، دروغگو لقب گرفته‌اند.^۳

۱. علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، ص ۲۹۹

۲. مهدی موعود، ص ۱۲۱

۳. موعود نامه، ص ۷۵۷

از آسیب‌های فرهنگ مهدویت آن است که بعضی به دنبال تعیین زمان برای ظهور هستند در حالی که زمان ظهور بر مردم مخفی است و در روایات پیشوایان دینی از تعیین وقت برای ظهور به شدت نهی شده است.^۱

امام صادق ع فرمود:

«ما نه، در گذشته برای ظهور وقتی را تعیین کردیم و نه در آینده وقت تعیین می‌کنیم.»^۲

تعیین زمان برای ظهور بر خلاف مفهوم و فلسفه انتظار است و چه بسا منتظر را به سستی یا ناامیدی بکشد زیرا وقتی گفته شود که تا فلان زمان مشخص، هر چند آینده‌ای نه چندان دور، ظهور به وقوع نخواهد پیوست ما به طور طبیعی دچار سکون و زکود می‌شویم و به این بهانه که هنوز تا ظهور فاصله داریم از بدست آوردن آمادگی برای ظهور خودداری می‌کنیم.

۱. نگین آفرینش، ص ۲۳۴

۲. غیبت طوسی، ص ۴۲۶

از جمله در روایتی که «فضیل بن سيار» از امام محمد باقر علیه السلام نقل کرده، آن حضرت در پاسخ این پرسش که «آیا برای این امر (برخاستن قائم علیه السلام) وقت مشخص وجود دارد؟»

فرمود: کسانی که برای این امر وقت تعیین می کنند، دروغ می گویند (آن حضرت سه مرتبه این سخن را تکرار کرد) و آنگاه فرمود: زمانی که موسی علیه السلام قومش را برای رفتن به قراری که با پروردگارش داشت ترک کرد، به آنها وعده داد که تا سی روز دیگر برمی گردد، اما زمانی که خدا ده روز دیگر بر آن سی روز افزود، قومش گفتند: موسی خلاف وعده کرد پس آن کردند که کردند...^۱

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

«مثل قیام مهدی علیه السلام مثل قیامت است که شما را ناگهانی در بر می گیرد و جز خدا کسی آن را آشکار نمی سازد.»^۲

امام باقر علیه السلام فرمود:

«زمان ظهور، همچون شهاب آسمانی در شب های تاریک، ناگهانی فرا می رسد.»^۳

۱. انتظار بایدها و نبایدها، ص ۱۲۸

۲. برگزیدگان، ص ۸۹

۳. همان، ص ۹۰

وقتی زمان ظهور پنهان باشد نور امید در دل منتظران همه عصرها
باقی خواهد ماند و با این امید پیوسته و مداوم است که می‌توانند در
برابر سختی‌ها و فشارهای دوران غیبت مقاومت کنند.

پیشوایان معصوم ما، تعیین وقت ظهور را درست ندانسته‌اند و آن را
از اسرار خداوند بر شمرده‌اند. اما برای زمان ظهور همانگونه که گفتیم
علامت و نشانه‌هایی ذکر شده است و وقتی علائم حتمی واقع شوند
آنگاه منجی عالم بشریت ظهور خواهد کرد و جهان را سرشار از عدل و
عدالت خواهد نمود.

ویژگی یاران حضرت مهدی (عج) :

امام صادق علیه السلام فرمودند:

«هنگامی که به امام علیه السلام فرمان ظهور برسد، خدا را با اسم اعظمش
می‌خواند و همه یارانش از سراسر جهان گرد می‌آیند، که آنها یاران
پرچمدار او هستند، گروهی از آنها شبانه از رختخوابشان ناپدید می‌شوند
و صبح در مکه حاضر می‌شوند و برخی از آنها آشکارا دیده می‌شوند که
روی ابرها راه می‌روند.»^۱

یاران حضرت مهدی (عج) - همانانی که حکومت جهانی حضرتش را به دوش خواهند کشید - بزرگوارانی هستند که بسان آنان در تاریخ بشر کم پیدا شده است آنان افراد والاگه‌ری می‌باشند که از همه ویژگی‌های نیکو بهره‌ای دارند.^۱ یارانی که در خداجویی، عبادت و بندگی، شجاعت، اخلاص، اتحاد و همدلی و دیگر خصایل نیکو به درجه شایستگی رسیده‌اند و شوق دیدار محبوب، دل‌هایشان را به وجد آورده و در اشتیاق وصل او شب و روز نمی‌شناسند. برای آنها در دل شب از ترس خدا ناله‌هایی است چون ناله مادران داغ‌پسر دیده. اخلاق و آداب آنها یکی است.

امام جواد علیه السلام از پدران بزرگوارش نقل می‌کند:

«همراه قائم ما علیه السلام صحیفه مهرشده‌ای هست که اسامی یارانش همراه با ویژگی‌ها، شهر، زینت و کنیه‌هایشان در آن نوشته شده، آنها سلحشورانی هستند که در اطاعت خدا و پیامبر صلی الله علیه و آله سخت‌کوش هستند.»^۲

۱. آینده جهان، ص ۴۱

۲. روزگار‌رهایی، ج ۱، ص ۴۱۳

خیر الفوارس به معنای «بهترین سوارکاران» است. از صفات یاران

حضرت مهدی (عج) است که در سوارکاری و تیراندازی بی نظیرند.^۱

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

«به خدا سوگند من آنها را با نام، نام پدر، قبیله، لباس، اسلحه، محل

اقامت و مراتب علمی و عملی شان می شناسم. آنها هستند که از میان

رختخواب و خانواده هایشان ربوده می شوند و به سوی مکه برده

می شوند و آن هنگامی است که صدا (ندای جبرئیل) شنیده شود و آنها

حاکم شرع و قاضی های مردم از طرف حضرت علیه السلام می باشند».^۲

یاران مهدی علیه السلام در راه پر تلاطم برپایی حکومت عدل الهی و

مبارزه علیه ظلم جهانی با مشکلات و سختی های بسیاری مواجه

می شوند. لذا از صبر و بردباری زیادی در برابر رنج ها و محنت ها

برخوردارند زیرا مبارزه با کسانی که از روی جهل و نادانی با امام حق به

مبارزه پرداخته اند، تحمل و بردباری زیادی می طلبد.

حضرت علی علیه السلام در روایتی می فرمایند:

۱. موعود نامه، ص ۳۰۹

۲. روزگار رهانی، ج ۱، ص ۴۱۲

«یاران قائم (عج) جوانان هستند در میان آنها پیرمرد یافت نمی‌شود، به جز مانند سرمه در چشم و نمک در طعام، که کمتر از هر ماده در طعام نمک آن است»

به این جهت اکثر یاران حضرت جوانان هستند که در جوانی، نشاط، شادابی، تلاش، اراده و... و ده‌ها ویژگی‌های مثبت دیگر که در وجودشان موج می‌زند.^۱

عدد اصحابش را ۳۱۳ نفر بیان می‌فرماید البته این افراد نخستین هستند و بعداً به آنها ملحق می‌گردند. به عدد اصحاب بدر در رکاب خاتم‌الانبیاء^۲ تعداد آنها به شماره اصحاب بدر است (۳۱۳) که در میان گذشتگان، آنها نظیر نداشتند و در آینده نیز نظیر نخواهند داشت و شماره آنها مطابق تعداد اصحاب طالوت است که (تعدادشان ۳۱۳ نفر) از آب رودخانه گذشتند.^۳

این سیزده و سیصد نفر یاران خاص و برگزیده حضرت مهدی (عج) می‌باشند علاوه بر آنها افراد دیگر با امام همکاری می‌کنند. این یاران

۱. هزار و یک چرا، ص ۲۷۹

۲. مهدی موعود، ص ۸۷

۳. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۴۱۰

ویژه امام مهدی (عج) در مکه مکرمه با امام علیه السلام بیعت می کنند یارانی که در خداجویی، عبادت و بندگی، شجاعت، اخلاص، اتحاد و همدلی و دیگر خصایل نیکو به درجه شایستگی رسیده اند و شوق دیدار محبوب، دل هایشان را به وجد آورده و در اشتیاق وصل او شب و روز نمی شناسند آنها شیران روز و نیایشگران شب اند. دل‌هایی چون آهن دارند و از انبوه دشمن هراسی به دل راه نمی دهند. ایمان به هدف همه وجودشان را تسخیر کرده است و عاشقانه به مولای خویش عشق می ورزند. و مانند مولای خود از شجاع‌ترین مردم و در راه خدا از هیچ چیز واهمه ندارند.

از امام صادق علیه السلام پرسیدند: چند نفر از عرب از یاران قائم (عج) است؟ فرمود: «از شرّ عرب بر حذر باش، که برای آنها خبر بدی هست، مگر نه این است که حتی یک نفر هم از آنها با قائم (عج) خارج نمی شوند!».

این حدیث دلالت می کند بر اینکه از سیصد و سیزده نفر که نخستین گروه از یاران حضرت ولیعصر (عج) هستند و پیش از همه با آن حضرت بیعت می کنند، هیچکدام عرب نیست، و گرنه بعد از بیعت نخستین، هزاران نفر از مصر و شام و حجاز و غیر آنها به صفوف

سپاهیان حضرت ولی عصر (عج) می پیوندند که طبق احادیث، حرکت حضرت بقیه الله (عج) از مکه معظمه با همراهی سپاه عظیمی خواهد بود که از ده هزار نفر سلحشور تشکیل یافته است که طبعاً هزاران نفر عرب در میان آنها خواهد بود.^۱

امام باقر علیه السلام در وصف یاران آن حضرت فرمود:

«به خدا سوگند که سیصد و ده و اندی نفر می آیند که در میان آنها پنجاه زن هست و در مکه گرد می آیند»

در احادیث مربوط به یاران حضرت ولی عصر (عج) صحبت از زن جز در این حدیث نشده است، چون در جنگ‌های اسلامی از طبقه بانوان جز برای خدماتی در سطح پانسمان استفاده نمی شود، چنانکه در مورد جنگ‌های حضرت ولی عصر (عج) نیز در روایتی از امام صادق علیه السلام آمده است: «سیزده زن همراه قائم خواهد بود که مجروحین را پانسمان کنند و از بیماران پرستاری کنند». این حدیث خیلی نزدیک به ذهن است که در غالب اوقات برای معالجه مجروحین از زن‌ها استفاده می شود. ولی آنچه مسلم است در بیعت اولی هیچ زنی شرکت نمی کند

و از ظهور آن حضرت آگاه نمی‌شوند مگر بعد از اینکه یاران حضرت بقیه‌الله در مکه گرد آمده، با او بیعت کرده، ظهور آن حضرت را اعلام کنند.^۱

امام صادق علیه السلام در خصوص حضور زنان در هنگامه قیام حضرت مهدی (عج) می‌فرماید: همراه با قائم (عج) سیزده نفر زن هستند، آنان مجروحان را مداوا و از بیماران نگهداری و پرستاری می‌کنند، همچنانکه در زمان پیامبر صلی الله علیه و آله چنین بود.^۲

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«هنگامی که به امام علیه السلام فرمان ظهور برسد، خدا را با اسم اعظمش می‌خواند و همه یارانش از سراسر جهان گرد می‌آیند، که آنها یاران پرچمدار او هستند، گروهی از آنها شبانه از رختخوابشان ناپدید می‌شوند و صبح در مکه حاضر می‌شوند و برخی از آنها آشکارا دیده می‌شوند که روی ابرها راه می‌روند».^۳

۱. روزگار رهائی، ج ۱، ص ۴۲۴-۴۲۳

۲. آینده جهان در سایه حکومت اسلامی حضرت مهدی (عج)، ص ۳۲

۳. همان، ص ۴۱۱

و بر آنها شمشیرهاست. بر هر شمشیری کلمه‌ای نوشته شده که
مفتاح هزار کلمه است^۱ که روی هر شمشیری نام یک مرد و نام پدرش
نوشته شده است.^۲

امام علی علیه السلام در توصیف یاران حضرت مهدی (عج) می‌فرمایند:

«به هر مردی از یاران مهدی (عج) نیروی چهل مرد داده شده است و
دلش از پاره‌های آهن محکم‌تر و قوی‌تر است اگر از کوه‌ها عبور کنند
کوه‌ها از هم بپاشند و تا خداوند راضی نشود شمشیرهایشان را غلاف
نخواهند کرد»^۳ اتحاد و یکپارچگی سپاهیان یکی از عواملی است که
موجب پیروزی می‌شود و این امر در لشکر دولت کریمه، تبلور ویژه‌ای
دارد.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمودند:

«آنها یک دل و هم‌آهنگ هستند و همه برای هدف واحد قیام کرده
و در راه هدایت انسان‌ها می‌کوشند.»^۴

۱. کفایه الاثر فی النص علی الائمه الاثنی عشر، ج ۱، ص ۲۸۲

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۴۳۰

۳. فصلنامه ظهور، ص ۳۴

۴. همان، ص ۳۵

بسیاری از کفار به واسطه دیدن علائم صدق و حقیقت به دین اسلام می‌گروند ولی آنان که در کفر و ظلم خویش اصرار می‌ورزند به دست لشکریان آن حضرت قتل عام می‌شوند.^۱

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مسیر حرکت یاران حضرت بقیه‌الله را بیان می‌فرماید: «نخستین آنها از بصره و آخرین آنها از یمامه خواهد بود»، «هیچ شهری نیست جز اینکه گروهی از آن شهر همراه او خارج می‌شوند، به جز بصره، که حتی یک نفر نیز از آنجا با آن حضرت همراه نمی‌کند!»

این دو حدیث با یکدیگر منافات ندارد، زیرا این حدیث دلالت می‌کند بر اینکه از مردم بصره احدی با حضرت بقیه‌الله (عج) همراهی نمی‌کند و حدیث قبلی دلالت دارد بر اینکه نخستین کسی که به امام علیه السلام ملحق می‌شود مسیر حرکتش از بصره می‌باشد.^۲

در لحظه ظهور، یاران حضرت ولی عصر (عج) از چهار گوشه دنیا به محضر آن حضرت می‌شتابند و در کنار کعبه معظمه جمع می‌شوند و یکدیگر را ملاقات می‌کنند به طوری که گویی از یک پدر و مادر به دنیا

۱. مهدی قائم آل محمد صلی الله علیه و آله، ص ۱۰۰

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۴۰۸

آمده‌اند و صبح از خانه بیرون آمده پراکنده شده‌اند و شب هم به خانه آمده و یکدیگر را می‌بینند. آنها در میان رکن و مقام با حضرت مهدی (عج) بیعت می‌کنند.

از یاری کنندگان حضرت مهدی (عج) هنگام ظهور، ملائکه و جنیان هستند. امام صادق علیه السلام فرمود: چهل و شش هزار ملائکه و شش هزار جن، حضرت مهدی علیه السلام را یاری می‌کنند.^۱

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«نخستین کسی که با حضرت قائم بیعت می‌کند جبرئیل است، او به صورت پرنده‌ای سفیدرنگ فرود می‌آید و با آن حضرت بیعت می‌نماید.»^۲

و نیز سایر فرشتگان و نجبای جن، آن گاه نقیبان با وی بیعت خواهند نمود.^۳

شعار یاران حضرت، هنگام قیام «یا لثارات الحسین» است. امام صادق علیه السلام دربارهٔ ویژگی‌های یاران حضرت قائم علیه السلام می‌فرماید:

۱. نجم الثاقب، باب سوم

۲. چگونه امام زمان (عج) را یاری کنیم، ص ۲۹-۳۰

۳. همان، ص ۳۱

«آنان از ترس خدا بیمناکند و آرزوی شهادت دارند. خواسته‌شان این

است که در راه خدا کشته شوند. شعارشان ای خونخواهان حسین علیه السلام

است. چون حرکت می‌کنند، رعب و ترس از آنان در دل دشمن به

فاصله یک ماه در حرکت است.»^۱

امیرالمؤمنان علیه السلام در ضمن حدیث طولانی در وصف بیعت یاران

حضرت مهدی (عج) چنین می‌فرمایند:

«... با او بیعت می‌کنند که هرگز: دزدی نکنند، زنا نکنند، مسلمانی را

دشنام ندهند، خون کسی را به ناحق نریزند، به آبروی کسی لطمه نزنند،

به خانه کسی هجوم نبرند، کسی را به ناحق نزنند، طلا، نقره گندم و جو

ذخیره نکنند، مال یتیم را نخورند، در مورد چیزی که یقین ندارند،

گواهی ندهند، مسجدی را خراب نکنند، مشروب (الکلی) نخورند، حریر

و خز نپوشند، در برابر سیم و زر سر فرود نیاورند، راه را بر کسی

نبنند، راه را ناامن نکنند، گرد همجنس‌گرایی نگردند، خوراکی را از

گندم و جو انبار نکنند، به کم قناعت کنند، طرفدار پاکی باشند... به نیکی

فرمان دهند... جامه‌های خشن بپوشند، خاک را متکای خود سازند، در راه حق جهاد کنند...»^۱

امام مهدی علیه السلام نیز در حق خود تعهد می‌کند که:

«از راه آنها برود، جامه‌ای مثل جامه آنها بپوشد، مرکبی همانند مرکب آنها سوار شود، آنچنان که آنها می‌خواهند باشد به کم راضی و قانع باشد، زمین را به یاری خدا پر از عدالت کند آنچنان که پر از ستم شده است، خدا را آنچنان که شایسته است پرستد. برای خود دربان و نگهبان اختیار نکند...»^۲

دوران پس از ظهور :

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود:

«برای ما دولتی هست که در آینده مقدر است و پس از دولت ما، دیگر دولتی نخواهد بود. زیرا ما اهل عاقبت هستیم و عاقبت از آن پرهیزکاران است.»^۳

۱. آینده جهان، ص ۴۴-۴۳

۲. همان، ص ۴۴

۳. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۵۹۴

روایت شده که تمام پادشاهان بر سراسر دنیا چهار نفر می‌باشند. دو مؤمن و دو کافر، مؤمنان سلیمان بن داود و اسکندر و کافران نمرود و بختنصر می‌باشند، و از این امت دنیا را پادشاه پنجمی مالک خواهد شد به دلیل آیه شریفه (لیظهره علی الدین کله) و او مهدی است.^۱

روایت است که برای حضرت ولی عصر (عج)، خانه‌ای است که آن را «بیتُ الحمد» گویند و در آن چراغی است که از زمانی که متولد شدند، روشن است و تا روزی که با شمشیر به پا خیزد و قیام کند، خاموش نمی‌شود.^۲

هنگامی که زمین پر از ظلم و ستم شد و افکار جهانیان، برای پذیرش حکومت حق آماده گشت، آن گاه خداوند متعال به حضرت مهدی علیه السلام اجازه ظهور و قیام می‌دهد پس آن حضرت در مکه ظهور می‌کند.

هنگامی که حضرت ظهور می‌کند، نخستین نشانه خروجش طلوع خورشید از مغرب است^۳ و در هنگام ظهور جبرئیل طرف راستش،

۱. به یاد آخرین خلیفه پروردگار، ص ۱۴
 ۲. معماهای زندگانی چهارده معصوم علیهم السلام، ص ۲۰۵
 ۳. همان، ص ۲۰۶

میکائیل طرف چپش، اسرافیل در پیش و عزرائیل در عقبش روان‌اند و ملائکه یارانش می‌باشند.^۱

در روایات، روز ظهور حضرت مهدی (عج) را مصادف با روز عاشورا و در روز جمعه بیان شده است.

ابی بصیر گفت: امام صادق علیه السلام فرمودند که:

«حضرت قائم (عج) روزی که قیام می‌کند روز عاشورا است همان

روزی که حسین بن علی علیه السلام به شهادت رسید.»^۲

پس از بیعت مردم با حضرت مهدی علیه السلام در مکه، و فروپاشی نظام

حاکم بر آن، آن حضرت قدرت را به دست می‌گیرد و بر تشکیلات و

مراکز اداره جامعه مسلط می‌شود. برخی از کارهای آن حضرت در مکه

چنین است: باز گرداندن مسجدالحرام به حدود اصلی خود، بازگرداندن

مقام ابراهیم به جایگاه اصلی آن، جلوگیری از طواف مستحبی مانع از

طواف واجب، کیفر دزدان خانه خدا (بنی شیبه) و ...^۳

۱. مهدی موعود، ص ۸۸

۲. اوضاع در آخرالزمان، ص ۲۰۲

۳. امام مهدی (عج)، از ولادت تا ظهور، ص ۶۶۴

دولت امام زمان (عج) آخرین دولت‌ها می‌باشد برای اینکه اتمام حجتی باشد برای تمام دولت‌های دنیا که بدانند، نمی‌خواهند و نمی‌توانند جهان را اصلاح نموده و ظلم و جور را ریشه‌کن نمایند و نگویند ما هم می‌توانستیم در جهان عدالت را برقرار کنیم و ظلم و جور را ریشه‌کن نماییم، و از طرفی خدا می‌خواهد دنیا را با مسک خاتمه دهد. «خاتمه مسک و فی ذالک فلیتنا فس المتنافسون».^۱

امام مهدی (عج) آخرین ذخیره الهی و حاکم آرمانی همه موحدان تاریخ و وارث یکایک انبیاء و اولیای خداست. حکومت جهانی، چنین شخصیتی یک حکومت آرمانی است که تمام مردم در آرزوی چنین حکومتی هستند و از دیرباز انسان تلاش‌های زیادی انجام داده که جامعه‌اش را به صورت یک جامعه آرمانی، «مدینه فاضله»، درآورد ولی تا به امروز ما هیچکدام از جوامع را مشاهده نکرده‌ایم و ندیده‌ایم که به چنین هدفی دست یابد و این هدف هنگامی تحقق می‌یابد که حکومت حضرت مهدی (عج) در دنیا سایه افکند.

در حکومت حضرت مهدی (عج)، «مدینه فاضله» و جامعه آرمانی به وضوح در تمام دنیا حاکم می‌شود و ذهن بشر امروز کوتاه‌تر از آن است که بتواند تصویر واقعی جهان در عصر بعد از ظهور را حتی در اندیشه خویش به دقت ترسیم کند. در این مبحث مختصراً به برخی از ابعاد با برکت ظهور حضرت اشاره می‌کنیم، زمان و دورانی که «دوره طلایی» زمین است و همه آرزوی زندگی کردن در چنین دورانی را دارند.

امام صادق علیه السلام در این مورد می‌فرماید:

«خردسالان عهد او آرزو می‌کنند که بزرگسال باشند و بزرگسالان

عهد او آرزو می‌کنند که خردسال باشند»^۱

حضرت رضا علیه السلام درباره گشایش پس از ظهور می‌فرماید:

«در آن هنگام گشایش بر مردم می‌رسد، به طوری که مردگان آرزوی

زندگی دوباره می‌کنند»^۲

۱- احیای دین خدا

نخستین گام انقلابی، آن حضرت چیزی جز احیای قرآن و اجرای

تعالیم آسمانی اسلام نیست. زیرا می‌دانیم حضرت زمانی ظهور می‌کنند

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۰۴

۲. غیبت طوسی، ص ۲۶۸

که از قرآن جز اثری و از اسلام جز اسمی باقی نمی ماند و در دین اسلام بدعت‌ها و تحریف‌ها آورده می شود و چنان غبار و کهنگی بر چهره اسلام خواهد نشست که مردم از اسلام اصیل دور خواهند افتاد.

امام صادق علیه السلام فرموده اند:

«وقتی قائم قیام کرد، مردم را از نو به اسلام فرا خواند و آنان را به امری که کهنه شده اند، رهنمون شود».^۱

ما در دعای «ندبه» حضرت را اینچنین خطاب می کنیم، «أَيْنَ مُحْيِي مَعَالِمِ الدِّينِ وَ أَهْلِهِ: یعنی کجاست آن که معالم و معارف دین و اهل دین را زنده می کند».^۲

این سؤال در ذهن شما خطور می کند که چرا روایت است که حضرت مهدی (عج) «يَأْتِي بَدِينٍ جَدِيدٍ»، یعنی ایشان دین جدیدی می آورند؟

جواب آن نیست که اسلام و قرآن کامل نیست و حضرت آن را کامل می کند و یا حضرت مهدی (عج) دین تازه ای را غیر از دین جدشان می آورد. چون این بدعت و حرام است. بلکه مقصود آن است که آنقدر

۱. او خواهد آمد، ص ۱۴۷

۲. مفاتیح الجنان

در زمان غیبت دین اسلام و احکام الهی عوض می‌شود که چون حضرت ظهور می‌نمایند و احکام الهی را بیان می‌کند مردم گمان می‌کنند که وی دین تازه‌ای را آورده است. پس قرآن و اسلام کامل است و ایشان منادی همین اسلام و قرآن است اما آن را از انحرافات و تحریف‌ها و تفاسیر نادرست جدا می‌سازد.^۱

قیام او همچون قیام پیامبر اسلام ﷺ است که اکثر احکام جاهلی و قوانین باطله قبل از خویش را نسخ فرمود و فرمان و روشی نوین جایگزین آنها کرد، آن حضرت نیز در زمان قیام خود سنن فراموش شده اسلامی را دوباره احیا می‌کند و آیین حنفیت ابراهیمی را زنده می‌نماید و بت‌پرستی به معنای عامش را از زمین برمی‌چیند.^۲

امام صادق علیه السلام در مورد شیوه جدید نظم قرآنی چنین می‌فرماید:
«چون قائم (عج) قیام کند کتاب خدای تبارک و تعالی را آنچنانکه هست، تلاوت می‌کند و قرآنی را که امیرالمؤمنین علیه السلام نوشته بیرون می‌آورد»^۳

۱. هزار و یک چرا، ص ۲۷۴

۲. آینده جهان، ص ۷۸-۷۹

۳. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۲۱۸

امام حسن عسکری علیه السلام می فرماید:

«چون قائم (عج) خارج شود دستور می دهد که مناره های مساجد را خراب کنند و مکان های مرتفع مساجد (شاه نشین ها) را خراب می کند. زیرا اینها بدعت است، هیچ پیامبر و یا وصی پیامبری آنها را بنیاد نکرده است»^۱

و پس از ریشه کن ساختن بدعت ها اسلام را از نو پیاده می کند. در حکومت جهانی، امام مهدی (عج) اسلام تنها دین حاکم و رسمی خواهد بود و آن حضرت، با بینش و دانش خدادادی خویش، با تمام توان به اجرا و احیای واقعی اسلام می پردازد و فطرت همگان را با این آیین فطری الهی سیراب می سازد و دین اسلام، عمومی می گردد و این آیین شریف (دین اسلام) به همه جا می رسد و مردم ادیان دیگر (مسیحی، یهودی، نصارا و...) نیز در سایه این دین به راحتی زندگی می کنند و دولت های باطله سرنگون خواهند شد.

امام باقر علیه السلام فرموده اند:

«قدرت و تسلط او شرق و غرب را فرا می گیرد و خداوند به وسیله

او، دین خود را بر تمام ادیان پیروز می گرداند»^۲.

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۶۲

۲. او خواهد آمد، ص ۱۵۲

حکومت امام، بنا به فرموده امام صادق علیه السلام تا روز قیامت ادامه خواهد داشت^۱ و تمام مرزها برداشته شده و همه کره زمین تحت یک حکومت و قانون اداره می‌شوند.

یکی از نشانه‌های بعد از ظهور حضرت مهدی علیه السلام این است که به خواست و اراده الهی، کلام امام زمان (عج) در قلب‌ها و عقل‌های مردم نفوذ می‌کند و آنان از روی میل و رضا به اسلام گرایش یافته و با امام زمان (عج) بیعت می‌کنند و بدین ترتیب، حکومت واحد جهانی امام عصر (عج) با رضایت و شوق همه مردم گیتی برقرار می‌شود.^۱

۲- برقراری عدل و عدالت

در حکومت حضرت مهدی (عج) عدل در همه جا سایه می‌افکند و ثروت و دارایی در بین مردم به طور مساوی تقسیم می‌شود و همه در جامعه در یک سطح قرار می‌گیرند و دیگر اینکه امنیت که از بزرگ‌ترین نعمت‌های الهی و از عالی‌ترین آرزوهای انسان است به دست می‌آید.

اولین چیزی که از عدالت حضرت مهدی (عج) ظاهر می‌شود این است که در سرتاسر جهان اعلام می‌شود که هر کس از یکی از شیعیان

۱. مهدی قائم آل محمد صلی الله علیه و آله، ص ۱۰۰

۲. برگزیدگان، ص ۶۴

ما بستانکار است، یادآوری کند، اگر کسی به مقدار یک دانه سیر و یا یک دانه عدد خردل بستانکار باشد به او عطا می‌کند.^۱

و نخستین چیزی که از عدالت قائم (عج) ظاهر می‌شود این است که منادی اعلام می‌کند آنانکه طواف مستحبی می‌کنند، «مُطَاف» (محل طواف) و «حجرالاسود» را برای کسانی که طواف واجب می‌کنند خالی کنند^۲

امام عَلَيْهِ السَّلَام فرمودند:

«بر هر ستمگر و ستمگرزاده‌ای پیروز می‌شود و آن قدر عدالت در جهان آشکار می‌سازد که مردگان آرزوی زندگی - مجدد در دنیا - را می‌نمایند»^۳

حضرت مهدی (عج)، در حکومتش عدالت را به بهترین شیوه و تا دورترین نقاط عالم خواهد گسترده و از خوی ستمگری دیگر اثری نخواهد ماند. او به روش حضرت داود عَلَيْهِ السَّلَام و پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قضاوت و داوری خواهد کرد.

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۴۱

۲. همان، ص ۶۴۳

۳. آینده جهان، ص ۶۴

چون قائم آل محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمانروا شود، در میان مردم به حکم حضرت داود عَلَيْهِ السَّلَام داوری کند، و نیازی به شاهد و گواه نخواهد داشت در هر موردی خداوند حکم واقعی را به او الهام می کند و او بر اساس علم خود قضاوت می نماید.^۱

پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در وصف حضرتش می فرمایند:

«او ابتدای عدالت و نهایت آن است»^۲

رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می فرمایند:

«مهدی (عج) روش مرا دنبال می کند و هرگز از روش من بیرون

نمی رود»^۳

در میان اهل تورات با تورات، در میان اهل انجیل با انجیل، در میان

اهل زبور با زبور و در میان اهل قرآن با قرآن داوری می کند.^۴

در زمان حاکمیت مهدی (عج) تمام حقوق پایمال شده ملت‌ها باز

ستانده می شود، حق هر صاحب حقی باز پس داده می شود، اگرچه به

دست گذشتگان غصب شده باشد... داد مظلومان ستم‌دیده را از

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۴۴

۲. آینده جهان، ص ۸۲

۳. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۵۹۵

۴. همان، ص ۶۲۸

ستمگران باز می ستاند گرچه حق همسر نسبت به همسرش باشد و یا حق پدر بر فرزند و یا حق حاکم بر رعیت و حق رعیت بر حاکم که دوران او عصر اتمام همه مشکلات جمعی و فردی است.^۱
امام باقر علیه السلام فرمودند:

«به خدا سوگند، دادگری مهدی (عج)، تا میان خانه های مردم نفوذ خواهد کرد چنانکه گرما و سرما بدانها نفوذ می کند»^۲
امام رضا علیه السلام می فرمایند:

«هنگامی که قائم ما (عج) قیام کند به سه چیز داوری کند که احدی پیش از او داوری نکرده است: ۱. پیرمرد زانی را می کشد ۲. مانع الزکات را می کشد ۳. برادر را از برادر اظله ارث می دهد»^۳
شاید منظور از «اظله» برادری باشد که هنوز جنین است و قدم در این عرصه نگذاشته است و شاید منظور از آن دو مؤمن باشد که در عالم ارواح با یکدیگر برادر بودند گرچه در این جهان با یکدیگر خویشاوندی نداشته باشند.^۴

۱. آینده جهان، ص ۸۴-۸۳

۲. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۲۵

۳. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۶۳

۴. همان

دو خون در اسلام از طرف خدای تبارک و تعالی حلال شده که پیش از قیام قائم اهل بیت (عج) به حکم خدا رفتار نمی‌شود، هنگامی که او را خداوند برانگیخت حکم خدا را در آن اجرا می‌کند و آن را با علم امامت بدون اینکه شاهد مطالبه کند انجام می‌دهد: زانی مُحَصِّن (کسیکه با داشتن همسر مرتکب فحشا شده) را سنگسار می‌کند و گردن مانع زکات را می‌زند.^۱

هنگامی که حضرت مهدی (عج) قیام می‌کند یکی از کارهایش این است که برای هر کشوری از کشورهای جهان فرمانروایی بر می‌گزیند تا عدالت را پیاده کند و شهرها را آباد سازند و به آنها این چنین دستور می‌دهد:

«دستور العمل تو در کف دستت می‌باشد، هرگاه حادثه‌ای بر تو روی دهد که حکم آن را بلد نباشی و طرز داوری در آن را ندانی، به کف دستت نگاه کن، هرچه در آن منعکس باشد بر آن عمل کند».^۲

در حکومت جهانی «مهدی»، حقوق تمام اقلیت‌ها به طور کامل مراعات خواهد شد اهل کتاب و کسانی که شبیه کتاب دارند خواهد

۱. روزگار رهانی، ج ۲، ص ۶۶۴-۶۶۳

۲. همان، ص ۶۳۲

توانست با انعقاد پیمان «ذمه» و کسب تابعیت، در قلمرو حکومت اسلامی آزادانه زندگی کنند و از حقوق انسانی خود بهره‌مند گردند.^۱ بنابراین اقلیت‌های مذهبی در عصر مهدی باقی خواهند ماند و تحت‌الحمایه حکومت اسلامی آزادانه زندگی خواهند کرد و دولت‌های باطل همه سقوط می‌کنند و همه قدرت و حکومت جهان به دست مسلمانان می‌افتد و دین اسلام بر تمام ادیان غالب می‌گردد و بانگ توحید از همه جا بلند می‌شود.^۲

یکی دیگر از مراحل اجرای عدالت در حکومت آن حضرت، گرفتن خون امام حسین علیه‌السلام است به طوری که در دعای ندبه می‌خوانیم: «أَئِنَّ الطَّالِبُ بِدَمِ الْمُقْتُولِ بَكْرَبَلَا، یعنی کجاست انتقام‌گیرنده خون امام حسین علیه‌السلام»^۳

حضرت علی علیه‌السلام در مورد امنیت آن دوران فرمود:

«در آن روزگار چنان محیط امنی شود که زن، با همه زیب و زیور

خود، از عراق تا شام برود... و چیزی او را نترساند».^۴

۱. او خواهد آمد، ص ۱۵۵

۲. همان، ص ۱۵۷-۱۵۸

۳. مفاتیح الجنان

۴. خصال، ص ۴۱۸

امام علیؑ فرمودند:

«راه‌های اصلی را توسعه می‌دهد، هر چیزی که راه‌ها را سد کرده باشد خراب می‌کند، ناودان‌هایی را که به کوچه‌ها می‌ریزد از بین می‌برد، هیچ بدعتی نمی‌ماند، مگر اینکه از میان می‌برد و هیچ سستی نمی‌ماند جز اینکه بر پا می‌دارد»^۱.

چنانکه در این حدیث مشاهده می‌شود دامنه امنیت را تا بدانجا می‌رساند که حتی نباید آب ناودان خانه فردی در معابر عمومی موجب آزار مردم شود^۲.

امام صادق علیؑ می‌فرماید:

«خداوند به وسیله او فتنه‌های جانکاه را آرام و ساکن سازد، زمین امن گردد، یک زن در میان پنج زن بدون اینکه مردی آنها را همراهی کند، به حج خانه خدا رود و جز خدا از کسی باکی نداشته باشند»^۳.

هر کس در هر زمان که بخواهد می‌تواند به مشرق یا مغرب عالم سفر کند و کسی مانع او نخواهد شد.^۴

۱. آینده جهان، ص ۶۷

۲. همان، ص ۶۸

۳. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۴۰

۴. قاصدک‌های ظهور، ص ۲۹

رسول اکرم ﷺ فرمود:

«امت اسلامی به مهدی (عج) مهر می‌ورزند و به سویش پناه می‌برند،
آن چنانکه زنبوران عسل به سوی ملکه خود پناه می‌برند، عدالت را در
پهنه گیتی می‌گسترانند و صفا و صمیمیت صدر اسلام را به آنها
باز می‌گردانند. خفته‌ای را بیدار نمی‌کند (یعنی: کسی به آسایش کسی
مزاحم نمی‌شود) و خونی را به ناحق نمی‌ریزد»^۱

دوران قیام حضرت مهدی (عج) عصر بازگشت حق به صاحبان
حقوق، عصر نجات مظلوم از دست ظالم، و عصر آزادی بشر از هرگونه
تباهی و پلیدی است.

درندگی درندگان نیز برداشته می‌شود تا آنجا که «گرگ و گوسفند» و
«گاو و شیر» در کنار هم زندگی می‌کنند و کودکان با مارها و عقرب‌ها
بازی می‌کنند و از طرف آنها گزند نمی‌بینند.

امام علی علیه السلام فرمود:

«در حکومت او، درندگان صلح می‌کنند»^۲

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۵۵۹

۲. بحار الانوار، سال ۱۴۰۵، ص ۳۳۶

۳- گشایش اقتصادی

هنگامی که مردم در دولت عدالت گستر مهدی (عج) به طور کلی تغییر روحیه دادند و صلح و صفا و صمیمیت جهان را فرا گرفت خداوند نیز برکات خود را به اهل زمین نازل می کند به طوری که در دوران حاکمیت حضرت مهدی (عج)، رفاه و آسایش، عمومی و فراگیر می شود و تمام مردم در زیر چتر حکومت آن حضرت از مواهب طبیعی یکسان بهره مند خواهند شد و از فقر نشانه‌ای نخواهد ماند.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«خدا به سبب او (مهدی (عج)) برکات آسمان و زمین را جاری می کند و در ایام دولت او آسمان می بارد و زمین دانه می دهد».^۱

وجود امام علیه السلام موجب نزول رحمت‌های الهی و واسطه در فیض است، هر چیزی به هر کس که می رسد به برکت وسطیت آقا است و برکات عمومی نیز به واسطه اوست، همانطور که هر بلایی از هر کس دفع می شود یا بلاهای عمومی که مرتفع می گردد، آن هم به شفاعت آن بزرگوار است.^۲

۱. غیبت طوسی، ص ۱۸۸

۲. مهدی موعود، ص ۹۶

رسول اکرم ﷺ فرمودند:

«امت من در دوران حضرت مهدی از چنان نعمتی برخوردار می شوند که تا آن روز مانندش را ندیده اند».^۱

در آن هنگام برکات زمین آشکار خواهد شد ثروت و نعمت و محصولات زیاد می شود، فقر از بین می رود^۲ و لذا به امر خدا زمین گنج های خود را برای حضرت بیرون می ریزد.

در زمان ظهور مولا، تمام بیماران شفا یافته و کورها بینا می گردند، باران به قدر کفایت می بارد جایی در این کره خاکی نمی ماند مگر اینکه تمام آن از گل و گیاه سبز و خرم می شود گویی مخملی سبز تمام زمین را پوشانده است. تمام درختان، میوه دار می شوند، بدن ها سالم و عمرها طولانی و چند صد ساله می شود و ایام و سالها ده برابر می شود، کشاورزان از محصولات خویش چندین برابر برداشت می کنند، کینه از دلها رخت می بندد...^۳

۱. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۳۳

۲. برگزیدگان، ص ۹۲

۳. قاصدک های ظهور، ص ۲۸

معادن و گنج‌ها استخراج می‌شود در این باره رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ،

فرمودند:

«زمین جگر گوشه‌های خود را برای آن حضرت، ظاهر می‌سازد و

ثروت چنان فزونی یابد که قابل شمارش نباشد».^۱

وقتی همه منابع زمینی برای امام مهدی (عج) آشکار گردد و برکات

آسمان و زمین بر مردم زمان او بی‌دریغ جریان یابد و اموال بیت‌المقدس

به عدالت تقسیم گردد جایی برای فقر و تهیدستی نمی‌ماند و بشریت در

دولت امام مهدی (عج) برای همیشه از چنگال فقر و نداری رها می‌شود.^۲

در دولت او مردم آنچنان در رفاه و آسایش به سر می‌برند که هرگز

نظیر آن دیده نشده، مال به قدری فراوان می‌شود که هر کس نزد او بیاید

اموال فراوانی زیر پایش می‌ریزد.

پیشوای ششم شیعیان امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام در این مورد می‌فرماید:

«هر کس بلند شده بگوید، ای مهدی به من عطا کن، می‌گوید بگیر»^۳

۱. نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، ص ۱۳۳

۲. نگین آفرینش، ص ۲۰۲

۳. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۵۹۷

شکوفایی اقتصادی در دوران حکومت امام مهدی (عج) به گونه‌ای است که در گذشته تاریخ بی سابقه بوده است. گویی تمام قوای زمینی و آسمانی دست بر دست هم داده‌اند تا تمامی ذخایر هستی را آشکار کنند و قدرت لایزال الهی را در گستردگی نعمت و بخشش بر همگان بنمایاند، تا بشر به زبان فطرت در بارگاه قدسی او اعتراف کند که ملک هستی از آن اوست.^۱

پیامبر ﷺ درباره وضع مردم در عصر حضرت مهدی (عج) فرموده‌اند:

«مردم دنبال کسی می‌گردند که از آنها هدیه‌ای بپذیرد، زکات مالشان را جدا می‌کنند و کسی را نمی‌یابند که آن را بپذیرد، زیرا همه مردم از فضل خدا بی‌نیاز می‌شوند.»^۲

امام باقر علیه السلام فرمود:

«انسان در آن روز برای صدقات و برای بخشش‌هایش جایی را پیدا نمی‌کند زیرا بی‌نیازی همه مؤمنان را فرا می‌گیرد.»^۳

۱. آینده جهان، ص ۷۷

۲. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۵۹۸

۳. آینده جهان، ص ۷۹

و نیز امام محمد باقر علیه السلام فرمودند:

«مهدی اموال را میان مردم چنان به مساوات تقسیم می کند که دیگر محتاجی دیده نمی شود تا به او زکات دهند»^۱.

اقتصاد زمان اقتدار حضرت مهدی (عج) به گونه ای است که مؤمنان در روابط تجاری خود از یکدیگر سود نمی گیرند نیاز خویش را بدون اذن از جیب برادر مؤمن خویش برمی دارند و این کار اصلاً موجب ناراحتی دیگری نمی شود.^۲

۴- گسترش علوم و عقل

امام صادق علیه السلام در بیان کلی از دوران پس از ظهور می فرمایند:

«آن گاه که قائم علیه السلام قیام کند، چیزی را می آورد که پیش تر (اصلاً) نبوده است»^۳.

در دوران حکومت حضرت مهدی علیه السلام اسرار علمی فراوان در علوم اسلامی و انسانی آشکار می شود و دانش بشری به گونه ای غیر قابل تصور توسعه می یابد. رشد علمی بشر در رشته های مختلف تا زمان او

۱. آینده جهان، ص ۷۴

۲. همان، ص ۸۱

۳. همان، ص ۵۲

بسیار کمتر از آن چیزی است که به وسیله او به وجود آید در واقع حقیقت علم و پیشرفت‌های علمی در زمان آن حضرت جلوه‌گر و شکوفا می‌شود.

امام صادق علیه السلام فرمود:

«اگر ظرفیت علمی بشر ۲۷ حرف باشد تا آن روز فقط ۲ حرفش را شناخته‌اند، اما در آن دوران به تدریج ۲۷ حرف شناخته خواهد شد.»^۱

آنچه از دانش در عصر همه پیامبران حتی در عصر اسلام توسط پیغمبر اسلام و اولیا دین آشکار شده، تنها دو حرف از دانش است و در دوران حکومت حضرت مهدی (عج) ۲۵ حرف دیگر از دانش آشکار خواهد شد که اصلاً در گذشته همه جهان سابقه نداشته است و حضرت از نوامیس طبیعت چیزهایی را ظاهر می‌فرماید که اصلاً در اندیشه بشر امروز جای ندارد. امروزه با وجود پیشرفت‌های سریع علم و تکنولوژی و با وجود اختراعات زیادی که از گذشته تا به امروز شده است باز هم می‌بینیم که انسان هنوز هم از خیلی اسرار طبیعی را

۱. معماهای زندگانی چهارده معصوم، ص ۲۰۶

نتوانسته کشف و پرده از اسرار آنها بردارد و در مورد دنیای آنها، درمانده و عاجز است.

حضرت مهدی علیه السلام تنها انسانی است که به تمام علوم و اسرار طبیعت تواناست او مظهر و معدن علم خداست که با علمی که خداوند در نهادش قرار داده بسیاری از مجهولات انسان را کشف می‌کند و پرده از همه اسرار طبیعت بر می‌دارد و به تمام مشکلات و درماندگی‌های بشر خاتمه می‌دهد.

امام باقر علیه السلام فرمود:

«چون قائم ما (عج)، قیام کند خدا دست رحمت بر سر بندگان نهد تا در تعقل هم آهنگ شوند و آرمان‌های آنها کامل شود»^۱.

بر اساس این حدیث یکی دیگر از برکات حکومت حضرت مهدی (عج) این است که در آن زمان همه انسان‌ها، از نظر عقل به حد کمال می‌رسند. همانطور که می‌دانیم ما انسان‌ها هر کدام در یک یا چند علم خاص، تبحر داریم و در بقیه علوم نه. و جالب اینکه آن علومی را هم که در آن متخصص هستیم را باید قبلاً از کسی آموزش بینیم. ولی

۱. قلب سلیم، ج ۱، ص ۴۷۶

در دوران حکومت حضرت مهدی (عج) دیگر اینچنین نیست زیرا در آن زمان خدا دست لطف و مرحمت خویش را بر سر مردم می گذارد و عقل ها کامل می شود و انسان ها در همه زمینه ها تبحر پیدا می کنند بدون اینکه از کسی آموزش ببینند یا اینکه نیاز به دیگران داشته باشند.

امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود:

«او علم را در قلبها می اندازد، پس هیچ مؤمنی به برادر خود در هیچ علمی محتاج نمی شود.»^۱

در عصر حکومت مهدی علیه السلام دانش به اوج خود خواهد رسید و مشکل ارتباطات به کلی حل می شود عمر طبیعی انسانها چندین برابر می گردد، به بیماریها و معلولیتها خاتمه داده خواهد شد.

عمر مردان در عصر حضرتش چندین برابر عمر کنونی خواهد شد. امام صادق علیه السلام فرمودند:

«در دوران حکومت او آنقدر مردمان عمر کنند که برای هر یک از ایشان هزار فرزند پسر به دنیا خواهد آمد.»^۲

۱. آینده جهان، ص ۵۹

۲. همان، ص ۵۸

خدای متعال به برکت آن حضرت و دم مسیحایی او بیماران را شفا می‌بخشد و مرض‌های صعب‌العلاج را درمان می‌کند. خدای متعال در شب معراج به پیامبرش فرمود:

«همانا من به وسیله او (مهدی حجت بن الحسن) نابینایان را شفا می‌بخشم و به وسیله او مریض‌ها را درمان می‌کنم»^۱

امام سجاد علیه السلام در ترسیم آن دوران می‌فرمایند:

«آنگاه که قائم ما قیام کند، خداوند تمام بیماری‌ها را از شیعیان ما دور کند و ایشان را توان بخشد»

حضرت باقر علیه السلام فرمودند:

«هر کس قائم اهل بیت مرا درک کند، اگر بیمار باشد بهبود می‌یابد و اگر ناتوان باشد، نیرومند می‌شود»^۲

۵- سرعت در زمانه آخر

ارتباطات در دوران حکومت حضرت مهدی علیه السلام به شکوفایی فاحش خود می‌رسد، اما آن شکوفایی که در کنارش مشکلی برای دیگران مطرح نباشد مسافت‌های طولانی در مدتی اندک طی می‌شود،

۱. آینده جهان، ص ۵۷

۲. همان، ص ۱۵۸

اما نه به همراه رنج صدای مهیب جت‌ها برای مردمان مسیر پرواز. راهها به سرعت در نور دیده می‌شود اما نه همراه مشکل برای مردمان کنار «خط آهن». وسایل مسافرت فراوان می‌شود، اما نه همراه دود و آلودگی هوا. دریاها زیر پای مردمان در نور دیده می‌شود، اما نه همراه آلودگی محیط زیست برای جانوران دریایی ساحل‌نشینان. اما از کیفیت این مسافرت‌ها آگاهی کافی نداریم. در برخی روایات اشاره به سوار شدن بر ابرها دارد، در برخی روایات حتی به مسافرت‌های بدون وسایل ظاهری اشاره شده است. در برخی روایات به مسافرت‌هایی چون سفرهای سلیمان گوشزد شده است و به برخی وسایل بالاتر از وسایل سفرهای فضایی در دوران ذوالقرنین اشاره دارد.^۱

امام صادق علیه السلام می‌فرمود:

«هنگامی که قائم ما قیام کند خداوند آنچه‌ان گوش و چشم شیعیان ما را تقویت می‌کند که میان آنها و قائم، نامه‌رسان نخواهد بود با آنها سخن می‌گوید و سخنش را می‌شنود و او را می‌بیند، در حالیکه او در مکان خویش است و آنها در نقاط دیگر».^۲

۱. آینده جهان، ص ۵۵

۲. او خواهد آمد، ص ۱۶۰-۱۵۹

از این روایت استفاده می‌شود به هنگام ظهور مهدی، آنچنان وسایل ارتباط جمعی و رسانه‌های گروهی قوی و نیرومند خواهد بود که چیزی به نام اداره پست، در عصر او وجود نخواهد داشت و همه خواهند توانست در هر کجای عالم باشند، چهره نورانی و سیمای زیبای امام خود را ببینند و صدای ملکوتی او را بشنوند و با او در ارتباط مستقیم باشند و تعالیم دینی را مستقیماً از او دریافت دارند.^۱

این حدیث اشاره به ارتباطاتی و رای ارتباطات از راه تلویزیون، تلفن، رادیو و بی‌سیم و رادار دارد.^۲

پیشوای ششم شیعیان نیز در این رابطه می‌فرماید:

«شخص مؤمن در زمان قائم (عج)، اگر در مشرق باشد و برادر ایمانی‌اش در مغرب، از مشرق او را در مغرب می‌بیند، و اگر در مغرب باشد و برادرش در مشرق، او را می‌بیند»^۳

نکته قابل توجه در این حدیث این است که ارتباط مستقیم نه تنها در سطح دولت بلکه در سطح عموم، عملی خواهد شد و همه مؤمنان

۱. او خواهد آمد، ص ۱۶۰

۲. آینده جهان، ص ۵۶

۳. روزگار رهانی، ج ۲، ص ۶۲۴

در هر کجای جهان باشند خواهند توانست با یکدیگر در ارتباط مستقیم باشند. قابل توجه اینکه امام صادق علیه السلام در این روایت از اختراع دستگاهی خبر داده است که به مراتب کاملتر از تلفن‌های تلویزیونی است (که ما فقط اسم آن را شنیده‌ایم) در این دستگاه به هنگام صحبت کردن، طرفین در هر کجای دنیا باشند، همدیگر را می‌بینند.^۱

در برخی روایات چنین می‌خوانیم:

«در هنگام ظهور آن حضرت، تنها یک چشم او را نمی‌بیند، بلکه در یک آن واحد همگان همزمان آن حضرت را خواهند دید»^۲

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«از نشانه‌های ظهور او نزدیک شدن زمان است»

شاید منظور از نزدیک شدن زمان، گذشت سریع آن باشد که انسان در اثر تراکم مشاغل و کثرت مسئولیتهای زندگی و فرو رفتن در ناملایمات هرگز احساس نمی‌کند که روزها، هفته‌ها و ماهها چگونه می‌گذرد. و یا منظور از نزدیک شدن زمان، طی شدن کارهای طویل‌المدت در زمان کوتاه، که در اثر اختراع وسایل حمل و نقل مدرن،

۱. او خواهد آمد، ص ۱۶۱-۱۶۰

۲. آینده جهان، ص ۵۵

انسان می تواند نهار را در لندن صرف کرده، شام را در ژاپن موعود باشد.
و بدین سان مسافت چند ماهه را در چند ساعت طی کند. که این همه
مفهوم دیگری از نزدیک شدن زمان است.^۱

حتی در روایات اسلامی اشاره به تغییرات کیهانی دارد که طول سال
از یک سال به مدت ۱۰ سال افزایش می یابد، یعنی هر سال در دوران
حکومت حضرت مهدی علیه السلام به اندازه ۱۰ سال قبل از ظهور است.

امام باقر علیه السلام در روایتی می فرمایند:

«هر سال در آن دوران برابر ۱۰ سال شماست»

ابوسعید از حضرتش پرسید: سالها چگونه طولانی می شود؟
حضرتش فرمود: خداوند به فلک دستور می دهد که آرام تر بچرخد و
بدین گونه روزها و سالها طولانی می شود.

از این روایت برمی آید که حتی در وضعیت کهکشانی نیز تغییراتی
رخ خواهد داد و زمان گیتی طولانی تر خواهد شد.^۲

خداوند تمامی وسایل این جهان را در تسخیر حضرتش قرار خواهد
داد و حتی این مطلب منحصر در ارتباطات بین قاره ای نخواهد بود،

۱. روزگار رهانی، ج ۲، ص ۸۲۵

۲. آینده جهان، ص ۵۸-۵۹

بلکه در دوران آن حضرت مسافرت‌ها کیهانی بر همگان ممکن می‌شود و حتی در روایات ما اشاره‌ای به مسافرت هشت ساعتی به کره خورشید دارد.

امام باقر علیه السلام فرمودند:

«اما آن حضرت بر ابرها سوار خواهد شد و بوسیله وسایلی، وسایل آسمانهای هفتگانه بالا خواهد رفت (و به آن آسمانها دست خواهد یافت).»^۱

در کتاب بحار الانوار از حضرت علی علیه السلام نقل شده که ایشان فرمودند:

«هرگاه آهن بر آهن سوار شد، جاهای بسیار دور، نزدیک خواهد شد.»^۲

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمود:

«خدای تبارک و تعالی آنها را در کمتر از چشم به هم زدن، در کنار خانه خدا - بیت الله الحرام - گرد می‌آورد.»

۱. آینده جهان، ص ۵۶

۲. اوضاع در آخر الزمان، ص ۱۸۰

تعبیر «کمتر از چشم به هم زدن» سرعت شگرف و مافوق تصور را می‌رساند. طبق این تعبیر، یا بدون استفاده از وسایل طبیعی خواهد بود چنان‌که «برخیا» تخت بلقیس را در کمتر از یک چشم به هم زدن از صدها کیلومتر آورده در حضور حضرت سلیمان علیه السلام مهیا ساخت. و یا به وسیله وسایط نقلیه از نوع هواپیماها و یا سفینه‌های فضائی خواهد بود.^۱

مواریث انبیاء نزد حضرت مهدی (عج) در هنگام ظهور:

حضرت مهدی (عج) با میراث پیامبران می‌آید، و به وسیله آنها با تمام اقوام و ملل دنیا اتمام حجت می‌کند و راه عذری برای هیچ یک از اهل ادیان باقی نمی‌گذارد، تا اینکه همگی به اسلام می‌گروند. این میراث‌ها، نشانگر این واقعیت است که امام مهدی (عج) از همه مردم به پیامبران و جانشیان راستین آنان نزدیک‌تر است و آن بزرگوار، ادامه دهنده راه انبیاء می‌باشد.

از قرآن کریم* «از سنگی یاد شده» که چون حضرت موسی علیه السلام و قوم خود در بیابان سرگردان شده و راه به جایی نمی‌بردند،

۱. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۴۰۷

*. سوره بقره، آیه ۶۰

خداوند جهت آب آشامیدنی آنان، سنگی را به موسی علیه السلام معرفی کرد و به وی فرمود: عصای خویش را بر آن بزن. پس دوازده چشمه از آن جوشیدن گرفت و هر یک از دوازده نسل یعقوب از چشمه‌ای بهره برداری می‌کردند.^۱

به فرموده امام باقر علیه السلام هنگامی که حضرت قائم ظهور می‌کند، پرچم پیامبر صلی الله علیه و آله، انگشتر سلیمان، سنگ و عصای موسی علیه السلام همراه او خواهد بود. به امر حضرت در میان سپاهیان اعلام می‌شود که کسی زاد و توشه برای خود و علوفه برای چارپایان بر ندارد. برخی از همراهان می‌گویند: او می‌خواهد ما را به هلاکت بیندازد و مرکب‌های مان را از گرسنگی و تشنگی نابود کند. اصحاب با حضرت حرکت می‌کنند به اولین جایی که می‌رسند، حضرت، سنگ موسی علیه السلام را بر زمین می‌کوبد و آب و غذا برای نیروها و علوفه برای حیوانات بیرون می‌آید و از آن استفاده می‌کنند تا به شهر نجف می‌رسند.^۲

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

۱. معارف و معاریف، ج ۶، ص ۳۴۴

۲. کمال الدین و تمام النعمه، ص ۶۷۰

«هنگامی که به شهر نجف می‌رسند، در آن جا با نصب آن سنگ، برای همیشه از زمین آب و شیر می‌جوشد که گرسنه و تشنه‌ای را سیر می‌کند.»^۱

عصای موسی که آن همه معجزات از آن آشکار می‌شد هم اکنون با آن حضرت است و مروی است که در زمان ظهورش آن را به سنگی می‌زند و نان و آب همراهانش را به اعجاز تأمین می‌کند.^۲

امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

عصای موسی علیه السلام از درخت بهشتی بود که وقتی به سمت مدین رفت جبرئیل علیه السلام برایش آورد و آن عصا و تابوت آدم در دریاچه طبرستان است، نه می‌پوسند و نه تغییر حالت پیدا می‌کنند تا اینکه وقتی قائم علیه السلام قیام کند، آنها را بیرون آورد.^۳

امام باقر علیه السلام می‌فرماید:

«عصای موسی، نخست در دست آدم بود، سپس به دست شعیب رسید و سرانجام به دست موسی بن عمران، و هم اکنون در

۱. موعود نامه، ص ۴۱۳

۲. مهدی موعود (عج)، ص ۲۸

۳. آینده جهان در سایه حکومت اسلامی حضرت مهدی (عج)، ص ۴۶

دست ماست. و آن، هم اکنون در دست من سبز است همانند روزی که از درخت بریده شد. با این عصا هر وقت سخن می‌گوییم، سخن می‌گوید. این عصا برای قائم ما آماده شد، که همچون موسی بن عمران آن را به کار می‌برد. این عصا اهل باطل را می‌ترساند و هر چه حجت خدا فرمان دهد، اطاعت می‌کند.»^۱

در پاره‌ای روایات، منبر حضرت سلیمان علیه السلام نیز از جمله مواردی است که حضرت مهدی (عج) می‌آورد.

در حدیثی از پیامبر صلی الله علیه و آله آمده که:

«قائم، زیورهای بیت المقدس، تابوت سکینه، مائده بنی اسرائیل،

بقایای الواح، عصای موسی علیه السلام و منبر سلیمان علیه السلام را بیرون می‌آورد.»^۲

حضرت مهدی (عج) پس از استخراج تخت حضرت سلیمان علیه السلام

از بیت المقدس، آن را با خود می‌برد. تخت سلیمان آن است که

حضرت سلیمان بر آن می‌نشست و هر بامدادی مسافت یک ماه را

می‌رفت و هر شامگاهی یک ماه دیگر... هنگامی که حضرت

۱. اصول کافی، ج ۲، ص ۲۳۱

۲. الزام الناصب، ج ۲، ص ۲۹۹

سلیمان اراده می کرد بر تخت بنشیند، تخت با سرعت شگرفی نزدیک می آمد و حضرت بر آن می نشست.^۱

جواهرات بیت المقدس از بزرگترین و پر ارزش ترین گنجینه های جهان است که در زیر خاک ها نهان است و حضرت بقیه الله علیه السلام آن را بیرون می آورد.^۲

پیامبر ﷺ می فرماید:

«تابوت سکینه به وسیله او از دریاچه طبریّه (در فلسطین) بیرون آورده می شود و همراه آن حضرت حمل گردیده، در بیت المقدس در برابر او، گذاشته می شود، هنگامی که یهودیان آن را ببینند همگی به اسلام مشرف می شوند، به جز تعدادی اندک که اسلام نمی آورند.»^۳

از پیامبر گرامی اسلام ﷺ نقل است که:

«آن چه را خاندان موسی و هارون به یادگار گذاشته اند، در آن تابوت موجود است و نیز الواح و عصای موسی و قبای هارون و ده

۱. روزگار رهایی، ج ۲، ص ۶۹۲

۲. روزگار رهایی، ج ۱، ص ۵۲۰

۳. موعود نامه، ص ۲۱۴

صاع از غذایی که بر بنی اسرائیل فرود می‌آمد و مرغ‌های بریانی که بنی اسرائیل، برای آیندگان خود ذخیره کرده‌اند، در آن می‌باشد. آن گاه به کمک آن تابوت، شهرها را می‌گشاید، همانگونه که پیش از او نیز چنین کرده‌اند.^۱

در روایات آمده است که حضرت مهدی علیه السلام وقتی ظهور می‌کند، کفش مخصوص شیث نبی را بر پا دارد. کفش شیث هم از موارث انبیاست که به حضرت مهدی علیه السلام انتقال می‌یابد.^۲

حضرت علی علیه السلام می‌فرماید:

«به خدا سوگند، گویی او را با چشم خود می‌بینم که وارد مکه شده، در حالی که بُرد پیامبر بر تن و عمامه‌ای زرد بر سر دارد. کفش‌های پیامبر به پای او دقیقاً منطبق است و نیزه رسول اکرم صلی الله علیه و آله در دست اوست.»^۳

۱. اثبات الهداه، ج ۳، ص ۴۸۹

۲. موعود نامه، ص ۵۹۰

۳. همان، ص ۷۲۱

براساس روایات، قیام حضرت با شمشیر است. امام سجاده علیه السلام در حدیثی فرمود: در قائم ما نشانه‌هایی از هفت پیامبر وجود دارد... و اما نشانه‌اش از حضرت محمد صلی الله علیه و آله خروج او با شمشیر است.^۱
امام صادق علیه السلام فرمود:

«چون زمان ظهور او فرا رسد، شمشیرش که در غلاف است او را صدا می‌زند: ای ولی خدا! برخیز و دشمنان خدا را طعمه شمشیر کن.»^۲

شمشیر حضرت مهدی علیه السلام، «سیف الله» (شمشیر خدا) و «سیف الله المنتقم» (شمشیر انتقام الهی)، شمشیری است که بر ستمگران، مستکبران و تبهکاران تاریخ فرود می‌آید، در حالی که بر سر مستضعفان و ضعیفان رحمت می‌بارد.^۳

زره پیامبر صلی الله علیه و آله از مواریت انبیاست که همراه حضرت مهدی علیه السلام می‌باشد. امام صادق علیه السلام فرمود: زره رسول خدا صلی الله علیه و آله درست به بدن حضرت قائم علیه السلام اندازه است، و حال آنکه بر بدن برخی ائمه، اندازه نبود (یا کوچک‌تر بود یا بزرگ‌تر). از اخبار چنین برمی‌آید که

۱. موعود نامه، ص ۴۲۰

۲. همان

۳. معامای زندگانی چهارده معصوم علیهم السلام، ص ۲۰۶

در نزد ائمه علیهم السلام دو زره بود؛ یکی از آنها علامت امامت بود که بر بدن هر امامی اندازه بود، و دیگری علامت حضرت قائم علیه السلام بود که اندازه نبود، مگر بر بدن آن حضرت.^۱

در روایات از لباس مخصوصی برای حضرت مهدی علیه السلام به هنگام ظهور یاد شده است. گاهی از پیراهن رسول خدا صلی الله علیه و آله سخن گفته شده و گاه از پیراهن یوسف علیه السلام به عنوان لباس حضرت به هنگام ظهور نام برده شده است.^۲

امام صادق علیه السلام فرمودند:

« هنگامی که حضرت مهدی (ارواحنا فداه) ظهور می کند جامه‌ای همچون جامه‌های علی علیه السلام بر تن می کند و دقیقاً به سیره امیرالمؤمنین علیه السلام عمل خواهد کرد.»^۳

او همچون امیرالمؤمنین علیه السلام لباس خشن بر تن دارد و غذای ساده می خورد و بر اوست جامه‌های نور که روشن می شود به ضیای قدس.

۱ . موعود نامه، ص ۳۷۷

۲ . همان، ص ۱۹۹

۳ . آشتی با امام عصر علیه السلام، ص ۳۱

مصحف امیرالمؤمنین، قرآنی است که توسط حضرت علی علیه السلام به همان نحو که در مدت بیست و سه سال نازل گردیده، جمع آوری شده است... حضرت علی علیه السلام آن مصحف را بر صحابه عرضه کرد، اما آنان نپذیرفتند. پس از آن، حضرت آن را مخفی کرد و تاکنون به حال خود باقی است و زمانی به دست حضرت مهدی علیه السلام ظاهر خواهد شد... قرآن امیرالمؤمنان علیه السلام در محضر حضرت بقیه الله علیه السلام است و آن بر حسب نزول تنظیم شده و شأن و نزولها را در بردارد، و حضرت مهدی علیه السلام آن را به هنگام ظهور عرضه می کند و معلمین قرآن در مسجد کوفه آن را آموزش می دهند.^۱

امام رضا علیه السلام می فرماید:

«امام نشانه‌هایی دارد: دانشمندترین مردم است. در داوری، پرهیزکاری، بردباری، شجاعت، عبادت، سخاوت، سرآمد روزگار است... و مصحف فاطمه نیز در دست اوست.»^۲

ابو بصیر به امام صادق علیه السلام عرض کرد: مصحف فاطمه چیست؟ حضرت فرمود: «مصحفی است سه برابر قرآنی که در دست دارید،

۱. موعودنامه، ص ۶۶۸-۶۶۷

۲. اثبات الهداء، ج ۷، ص ۳۸۸

به خدا سوگند حتی یک حرف قرآن در آن نیست.^۱ در آن مصحف، چیزی از حلال و حرام نیست، بلکه در آن، علم به پیشامدهای آینده است.^۲

از مجموع روایات وارده در موضوع حضرت مهدی علیه السلام استفاده می‌شود که خداوند تمام ابزار و امکانات غلبه و پیروزی را در اختیار آن «ولی الله الاعظم» قرار می‌دهد که از جمله آنها میراث گران بهای پیامبران است. انگشتر حضرت سلیمان علیه السلام، پیراهن مخصوص حضرت آدم علیه السلام، عصای موسی علیه السلام، شمشیر و پیراهن حضرت محمد صلی الله علیه و آله و ... از موارث انبیاء بزرگ الهی است.^۳

رجعت کنندگان در دوران ظهور :

رجعت در لغت به معنای بازگشت و بازگشتن به دنیا پس از انتقال به جهان دیگر است و در اصطلاح بدین مفهوم است که امامان خاندان وحی و رسالت علیهم السلام و انبوهی از کسانی که جهان را بدرود گفته‌اند، بار دیگر پس از حضرت مهدی علیه السلام و پیش از

۱. اصول کافی، ج ۱، ص ۲۸۳

۲. همان، ص ۲۴

۳. ظهور حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه اسلام، مذاهب و ملل جهان، ص ۴۲۶

شهادت او به خواست خداوند و اراده حکیمانه او، بدین جهان باز می‌گردند. نخستین رجعت کننده، امام حسین علیه السلام است و پس از ایشان، همه امامان اهل بیت علیهم السلام یکی پس از دیگری رجعت می‌کنند.^۱ در روایتی امام صادق علیه السلام می‌فرماید:

«نخستین کسی که در جریان رجعت به دنیا باز می‌گردد، امام حسین علیه السلام است.»^۲

و فرمود: «حسین علیه السلام» به اراده حکیمانه خداوند به دنیا باز می‌گردد و حضرت مهدی علیه السلام، انگشتر سلیمان را به همراه زمام امور جامعه به او می‌سپارد، و او کسی است که قائم علیه السلام را پس از یک زندگی طولانی و شکوهمبار که از دنیا می‌رود، غسل می‌دهد و به خاک می‌سپارد.^۳ امام صادق علیه السلام از رجعت حضرت علی علیه السلام سخن می‌گوید و توضیح می‌دهد که برای آن حضرت چندین بار رجعت است.^۴

۱. امام مهدی (عج) از ولادت تا ظهور، ص ۷۹۲

۲. بحار الانوار، ج ۵۳، ص ۶۳

۳. همان، ص ۱۰۳

۴. همان، ص ۷۵

و اما در مورد رجعت برخی از پیامبران به خصوص روایاتی هست:
 رجعت حضرت اسماعیل علیه السلام، رجعت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله،
 رجعت حضرت خضر علیه السلام، و رجعت حضرت عیسی علیه السلام.^۱

و هنگام ظهور آن حضرت و قیام حکومت حقّه او «عیسی بن مریم علیه السلام» از آسمان به زمین می آید و بر طبق روایات عامه و خاصه به آن حضرت اقتدا می کند.^۲ و علت اینکه حضرت مسیح علیه السلام پشت سر امام زمان علیه السلام برای نماز جماعت اقتدا می کند این است که مسیحیان می گویند: مسیح، مهدی منتظر است لذا برای اینکه حضرت عیسی علیه السلام به آنها بفهماند که من آن مهدی منتظر نیستم، زمانی که حضرت مهدی علیه السلام ظهور کردند در نماز جماعت به ایشان اقتدا می کند.^۳ و دیگر اینکه ثابت می شود که آن حضرت به ملاک این امامت از عیسی افضل تر است.^۴

از حضرت عیسی علیه السلام در روایات، با واژه های گوناگون مانند وزیر، جانشین، فرمانده و مسؤول در حکومت حضرت مهدی علیه السلام یاد

۱. موعود نامه، ص ۳۵۲

۲. صحیح بخاری، ص ۱۴۳

۳. هزار و یک چرا، ص ۲۷۶

۴. به یاد آخرین خلیفه پروردگار، ص ۲۵

شده است. حضرت عیسیٰ علیه السلام به مهدی علیه السلام می گوید: من به عنوان وزیر فرستاده شده‌ام نه امیر.^۱ در برخی روایات آمده که حضرت عیسیٰ علیه السلام، جزو فرماندهان سپاه حضرت مهدی علیه السلام است.^۲

از حضرت الیاس و خضر علیهما السلام به عنوان اوتادی یاد شده است که پیوسته اطراف حضرت مهدی علیه السلام هستند.^۳ حضرت خضر علیه السلام جزء سی نفری است که همواره در محضر حضرت بقیه الله علیه السلام هستند و رتق و فتق امور به فرمان آن حضرت در دست آنهاست.^۴

نقل است: جمعی از مردگان در رکاب آن حضرت، بیست و هفت نفر از قوم موسی و هفت نفر از اصحاب کهف و یوشع بن نون و سلمان و ابودجانة و مقداد و مالک اشتر از اصحاب آن جناب خواهد بود.^۵

در روایات آمده است که اصحاب کهف هنگام ظهور، برای یاری حضرت مهدی علیه السلام خواهند آمد.^۶

۱. الملاحم الفتن، ص ۸۳

۲. همان

۳. همان، ص ۱۱۷

۴. همان، ص ۳۰۰

۵. آینده جهان در سایه حکومت اسلامی حضرت مهدی (عج)، ص ۱۹

۶. موعود نامه، ص ۱۰۶

سلمان فارسی از یاران و همراهان حضرت مهدی علیه السلام در هنگام ظهور و پس از رجعت است. وی که شایستگی سرپرستی کارها را در روزگار پیامبر صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنان علیه السلام داشته، از مسئولان برجسته حکومتی حضرت صاحب الامر علیه السلام نیز قرار می‌گیرد.^۱

ابودجانیه از یاران حضرت هنگام ظهور و پس از رجعت است... از بزرگان انصار و از دلاوران نامی عرب بود که در جنگ‌های احد و بدر و بسیاری از جنگ‌های پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله حضور داشت و آخر الامر در «حدیقه الرحمان» در جنگ با لشکریان مسیلمه کذاب، به شهادت رسید.^۲

یوشع بن نون، وصی حضرت موسی علیه السلام بود که در پاره‌ای از روایات، از وی به عنوان یکی از یاران حضرت مهدی علیه السلام یاد شده است.^۳

سومین گروه از یاوران حضرت بقیه الله علیه السلام زنانی هستند که خداوند به برکت ظهور امام زمان آن‌ها را زنده خواهد کرد و بار

۱. کشف الغمه، ج ۳، ص ۲۵۶

۲. موعودنامه، ص ۶۵

۳. همان، ص ۷۸۶

دیگر به دنیا رجعت خواهند نمود. این گروه دو دسته‌اند: برخی با نام و نشان از زنده شدن شان خبر داده شده و برخی دیگر فقط از آمدن شان سخن به میان آمده است. در منابع معتبر اسلامی نام سیزده زن یاد می‌شود که به هنگام ظهور قائم آل محمد صلی الله علیه و آله زنده خواهند شد و در لشکر امام زمان به مداوای مجروحان جنگی و سرپرستی بیماران خواهند پرداخت.^۱

شهادت حضرت مهدی (عج) :

در این که مدت حکومت حضرت مهدی (عج) چند سال است، دقیقاً روشن نیست آن چه مسلم است، مدت حکومت و حاکمیت مهدی علیه السلام بابد به اندازه‌ای باشد که پایه‌های ظلم و ستمگری ویران گردد و بر جای آن، بنیاد عدل و داد استوار گردد.^۲

امام باقر علیه السلام فرمود:

«قائم، مدت ۲۰۵ سال حکومت می‌کند، به تعداد سال‌هایی که اصحاب کهف در کهف درنگ کردند...»^۳

۱. موعودنامه، ص ۳۸۵

۲. چشم به راه مهدی، ص ۳۵۶

۳. غیبت نعمانی، ص ۱۸۱

امام صادق علیه السلام نیز می فرمایند:

«هفت سال بدین منوال می گذرد، ولی شبها و روزهایش طولانی می شود و هر سال آن با ده سال از سالهای شما برابری می کند و بدین گونه مدت حکومت او با هفتاد سال از سالهای شما برابر می باشد و آن گاه خداوند هر چه اراده کند، انجام می دهد.»^۱

روایاتی که مدت حکومت حضرت مهدی علیه السلام را بیان می کند بسیار گوناگون است. بعضی از آنها مدت حکومت آن حضرت را ۵ سال و تعدادی از آنها ۷ سال و برخی دیگر ۸ و ۹ و ۱۰ سال بیان کرده اند. چند روایت هم مدت حکومت را ۱۹ سال و چند ماه و بالاخره ۴۰ سال و ۳۰۹ سال برشمرده اند.^۲

این که حضرت مهدی علیه السلام، به مرگ طبیعی یا شهادت از این جهان خواهد رفت. اختلافهایی در روایات به چشم می خورد. برخی از روایات می گویند که آن حضرت مدتی حکومت خواهد کرد، پس وفات می کند و مسلمانان بر او نماز می گذارند. از بعضی روایات استفاده

۱. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۳۳۷

۲. نگین آفرینش، ص ۲۱۶

می شود که مرگ آن حضرت طبیعی نخواهد بود و به دست جنایتکاران،
با مشخصاتی که برای آنان ذکر شده به شهادت می رسد.^۱

امام حسن مجتبی علیه السلام می فرماید:

«هیچ یک از ما امامان نیست، جز آنکه مسموم یا شهید می شود.»^۲

امام صادق علیه السلام می فرماید:

«چون دولت حقه مدتش به سر آید، مرگ حضرت حجت علیه السلام فرا
می رسد. او را زنی از بنی تمیم به شهادت می رساند که نام او «سعیده»
است و همانند مردان، ریش و سبیل دارد. او به هنگام عبور حضرت،
سنگ آسیابی را از پشت بام، به سوی او پرتاب می کند و حضرتش را به
شهادت می رساند.»^۳

و امام صادق علیه السلام در جای دیگر فرمود:

«میان وفات قائم علیه السلام و آغاز رستاخیز چهل روز فاصله است.»^۴

در مورد روزهای پس از شهادت حضرت مهدی علیه السلام امام

صادق علیه السلام آورده است:

۱. موعود نامه، ص ۲۳۸

۲. بحار الانوار، ج ۲۷، ص ۲۱۷

۳. الزام الناصب، ص ۱۰۹

۴. الارشاد، ص ۳۴۵

«در توبه بسته می‌شود و به کسی که پیش از آن ایمان نیاورده
باشد و در ایمانش خیری کسب نکرده باشد، دیگر ایمان آوردن
سودی نمی‌بخشد، آنها بدترین مردمان هستند.»^۱

فهرست منابع

- ۱- آشتی با امام زمان (عج)، محمد شجاعی، نشر محیی، چاپ دوم، زمستان ۱۳۸۱.
- ۲- آشتی با امام عصر (عج)، دکتر علی هراتیان، انتشارات کشف الغطاء، چاپ اول، سال ۱۳۸۳.
- ۳- آیا ظهور نزدیک است؟!، واحد تحقیقات گل نرگس، ناشر شمیم گل نرگس، چاپ چهارم، سال ۱۳۸۴.
- ۴- آینده جهان، جلال برنجیان، موسسه تحقیقات و انتشارات طور، چاپ اول، سال ۱۳۷۶.
- ۵- آینده جهان در سایه حکومت اسلامی حضرت مهدی (عج)، محسن همتی، نشر نذیر، چاپ دوم، سال ۱۳۸۰.
- ۶- اثبات الهداه، شیخ حرّ عاملی، تهران، دارلکتب الاسلامیه.
- ۷- ادیان و مهدویت (یا بررسی شخصیت جهانی مهدی موعود (عج))، محمد بهشتی، چاپخانه بهمن، سال ۱۳۶۱.
- ۸- اصول کافی (جلد دوم)، کلینی، تهران: انتشارات علمیه اسلامیّه.
- ۹- الاحتجاج (جلد دوم)، احمد بن علی بن ایطالب الطبرسی، انتشارات اسوه، سال ۱۴۱۶ هـ. ق.
- ۱۰- الارشاد، شیخ مفید، قم، کنگره شیخ مفید، سال ۱۴۱۳ ق.

۱۱- الزام الناصب، شیخ علی یزدی حائری، تهران، چاپ ایران، سال ۱۳۵۱ هـ

۱۲- الغیبه، ابن جعفر محمدبن الحسن طوسی شیخ طوسی، تحقیق: عبادالله طهرانی و علی احمد ناصح، موسسه المعارف الاسلامیه، چاپ دوم، سال ۱۴۱۷ هـ. ق

۱۳- الملاحم و الفتن، ابن طاووس، چاپ نجف، سال ۱۳۸۲ هـ

۱۴- امام زمان (عج) در کلام آیه الله بهجت (ره)، محمدتقی امیدیان، ناشر بنیاد فرهنگی حضرت مهدی (عج)، چاپ دوم، سال ۱۳۸۵.

۱۵- امام مهدی (عج) از ولادت تا ظهور، سید محمد کاظم قزوینی، انتشارات آفاق، سال ۱۳۷۵

۱۶- انتظار بایدها و نبایدها (چگونه می‌توان از فرهنگ مهدوی گفتگو کرد)، ابراهیم شفیع سروستانی، موسسه فرهنگی موعود و مرکز پژوهشهای اسلامی صدا و سیما، چاپ پنجم، سال ۱۳۸۶

۱۷- انتظار، منتظر و تکالیف منتظران، نویسنده و گروه پژوهشی موسسه فرهنگی موعود، نشر موعود، سال ۱۳۸۶

۱۸- او خواهد آمد، داود الهامی و علی اکبر مهدی پور، نشر مرتضی، چاپ هشتم، سال ۱۴۰۳ نیمه شعبان

۱۹- اوضاع در آخرالزمان، رضا کوشاری، انتشارات تهذیب، چاپ دوم، سال ۱۳۸۴

۲۰- بحار الانوار، محمدباقر علامه مجلسی، موسسه الوفاء (بیروت)،

سال ۱۴۰۴ ه. ق

۲۱- بحار الانوار، محمدباقر مجلسی، انتشارات مکتب الاسلامیه، سال

۱۴۰۵ ه. ق

۲۲- بحار الانوار الجامعه لدرر اخبار الائمه الاطهار، محمدباقر

مجلسی، داراحیاء التراث العربی، چاپ سوم، سال ۱۴۰۳ ق

۲۳- برگزیدگان (سیری کوتاه در زندگی چهارده معصوم علیهم السلام)

حضرت مهدی علیه السلام (جلد ۱۴)، نشر بنیاد بعثت، چاپ چهارم، سال

۱۳۷۹

۲۴- به یاد آخرین خلیفه پروردگار، حضرت آیه العظمی وحید

خراسانی (مدظله العالی)، انتشارات دلیل ما

۲۵- تحف العقول عن آل الرسول، ابو محمد الحسن بن علی بن

الحسین بن شعبه الحرّانی، موسسه نشر اسلامی، چاپ دوم، سال ۱۳۶۳

۲۶- تحلیل تاریخی نشانه‌های ظهور، مصطفی صادقی، ناشر

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، چاپ اول، بهار ۱۳۸۵

۲۷- تداوم انقلاب اسلامی تا انقلاب جهانی مهدی (عج)، محمد

محمدی ری شهری، انتشارات یاسر، سال ۱۳۶۱

۲۸- ترجمه لهوف بن طاووس (ره)، مترجم عباس عزیزی، ناشر

انتشارات صلاه، چاپ نهم، سال ۱۳۸۶

- ۲۹- توصیه‌های حضرت مهدی (عج) در توفیعات و تشرفات، گروه کتاب نشر گلستان کوثر، نشر گلستان کوثر، چاپ هفتم، سال ۱۳۸۵
- ۳۰- چشم به راه مهدی (عج)، جمعی از نویسندگان مجله حوزه، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، سال ۱۳۷۵
- ۳۱- چگونه امام زمان را یاری کنیم؟ سید مهدی حائری قزوینی (واصلی)، انتشارات جمکران، چاپ دوم، سال ۱۳۸۶
- ۳۲- خدمات متقابل اسلام و ایران، علامه شهید مرتضی مطهری، انتشارات صدرا، چاپ نوزدهم، پاییز ۱۳۷۲
- ۳۳- خصال، ابی جعفر بن علی بن الحسین بن بابویه القمی، ناشر جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، سال ۱۳۶۲
- ۳۴- خورشید مغرب، محمدرضا حکیمی، انتشارات دلیل ما، چاپ دوم، تابستان ۱۳۸۵
- ۳۵- در پی حق، مهندس مجتبی نوراها، ناشر انشاء، پاییز ۱۳۸۱
- ۳۶- در دوران غیبت امام مهدی (عج) چکنیم؟ آیت الله میرزا محمد تقی موسوی اصفهانی، آتلیه زمانی، سنه ۱۳۳۴
- ۳۷- راز طول عمر امام زمان (عج)، علی اکبر مهدی پور، انتشارات طاووس بهشت، سال ۱۳۷۸
- ۳۸- روزگار رهائی (جلد ۱) ترجمه یوم الخلاص، کامل سلیمان، نشر آفاق، مترجم: علی اکبر مهدی پور، چاپ سوم، سال ۱۳۷۶

۳۹- روزگار رهائی (جلد ۲) ترجمه یوم الخلاص، کامل سلیمان،

نشر آفاق، مترجم: علی اکبر مهدی پور، چاپ سوم، سال ۱۳۷۶

۴۰- روضه الواعظین، محمدبن فتال نیشابوری، منشورات رضی، قم

۴۱- زمان و مکان دعا برای حضرت صاحب الزمان (عج)، مرحوم آیه

الله حاج سید محمد تقی موسوی اصفهانی، مترجم حاج سید مهدی

حائری قزوینی، انتشارات مسجد مقدس جمکران، سال ۱۳۸۶

۴۲- زنده روزگاران، حسین فریدونی، انتشارات آفاق، سال ۱۳۸۱

۴۳- سفینه البحار، شیخ عباس قمی، انتشارات دارالاسوه، سال ۱۴۱۴ هـ

ق.

۴۴- سیمای آفتاب، حبیب الله طاهری، قم: زائر، سال ۱۳۸۰ ش

۴۵- شش ماه پایانی، مجتبی الساده، ناشر موعود عصر ما، ترجمه

محمود مطهری نیا، سال ۱۳۸۳

۴۶- صحیح بخاری، محمدبن اسماعیل بخاری، ناشر دارالفکر، سال

۱۴۰۱ بیروت

۴۷- صحیفه مهدیه، سید مرتضی مجتهدی، انتشارات الماس، مترجم

محمدحسین رحیمیان، چاپ سوم ۱۳۸۱

۴۸- صحیفه نور (مجموعه رهنمودهای امام خمینی (ره))، سازمان

مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، سال ۱۳۶۹

۴۹- ظهور حضرت مهدی علیه السلام از دیدگاه اسلام، مذاهب و ملل

جهان، سید اسدالله هاشمی شهیدی، انتشارات مسجد مقدس جمکران،

سال ۱۳۸۱ ش

۵۰- عصر ظهور، علی کورانی، مترجم عباس جلالی، ناشر شرکت

چاپ و نشر بین الملل سازمان تبلیغات اسلامی، چاپ چهارم، بهار

۱۳۸۰

۵۱- عقد الدرر، یوسف بن یحیی بن علی بن عبدالعزیز الشافعی،

انتشارات اسوه، سال ۱۴۱۶ ه. ق

۵۲- علائم آخرالزمان پیرامون ایران و طهران، محمودی گلپایگانی،

انتشارات لاهوت، چاپ چهارم، سال ۱۳۸۶

۵۳- غیب نعمانی، محمدبن ابراهیم نعمانی، انتشارات دارالکتب

الاسلامیه، چاپ پنجم، سال ۱۳۶۳ ه. ق

۵۴- غیبت نعمانی، محمدبن ابراهیم بن جعفر الکاتب النعمانی، مترجم

محمد جواد غفاری، انتشارات صدوق، سال ۱۳۷۶

۵۵- غیبت طوسی، شیخ الطایفه ابی جعفر محمدبن الحسن طوسی،

انتشارات المعارف الاسلامیه، سال ۱۴۱۷ ه. ق

۵۶- فرهنگ جامع سخنان امام حسین علیه السلام، گروه حدیث پژوهشگر

باقرالعلوم علیه السلام، ترجمه کتاب موسوعه کلمات الامام الحسین علیه السلام، ناشر

معروف و مشرقین، چاپ ششم، سال ۱۳۸۱

۵۷- فصلنامه ظهور، هسته علمی بسیج دانشجویی دانشگاه

باقرالعلوم علیه السلام، شماره دهم، سال ۱۳۸۶

۵۸- فوائد السمطين، ابراهيم بن محمد جوينی، موسسه محمودی، لبنان

(بیروت)، چاپ اول، ۱۴۰۰ ق

۵۹- قاصدک های ظهور، دکتر علی هراتیان، نشر حاذق، چاپ نیمه

شعبان، ۱۴۲۶ ه. ق

۶۰- قلب سلیم (جلد اول)، شهید محراب آیه الله دستغیب، ناشر

موسسه مطبوعاتی دارالکتاب

۶۱- کشف الغمه، علی بن عیسی اربلی، دارالکتاب الاسلامی، سال

۱۴۰۱ ق

۶۲- کفایه الاثر فی النص علی الائمه الاثنی عشر (جلد اول)، المنزار

القمی الرازی، انتشارات بیدار، سال ۱۴۰۱ ه. ق

۶۳- کلیات مفاتیح الحاجات، سید محمدرضا حسینی غیائی،

انتشارات مرکز فرهنگی شهید مدرس، چاپ هفدهم، ۱۳۸۶

۶۴- کمال الدین (جلد دوم)، ابی جعفر محمدبن علی بن الحسین بن

بابویه قمی، مترجم: پهلوان، ناشر دارالحدیث، سال ۱۳۸۰

۶۵- کمال الدین و تمام النعمه، ابی جعفر بن محمدبن علی بن

الحسین ابن بابویه، مترجم: منصور پهلوان، چاپ و نشر دارالحدیث،

چاپ اول، سال ۱۳۸۰

- ۶۶- کمال الدين و تمام النعمه، ابن بابويه، تهران، سال ۱۳۹۵ هـ
- ۶۷- گناهان کبیره، سيد عبدالحسين دستغيب، دفتر انتشارات اسلامي، چاپ سيزدهم، سال ۱۳۷۹
- ۶۸- لغتنامه، علي اکبر دهخدا، موسسه انتشارات چاپ دانشگاه تهران، چاپ اول از دوره جديده، سال ۱۳۷۳
- ۶۹- مصباح الزائر، سيد علي بن موسي ابن طاووس، موسسه آل بيت عليه السلام، سال ۱۴۱۷ هـ. ق
- ۷۰- معارف و معاريف، سيد مصطفي حسيني دشتي، قم، دانش، سال ۱۳۷۶ ش
- ۷۱- معماهاي زندگاني چهارده معصوم عليهم السلام، محمدحسن معينيان، انتشارات نبوغ، چاپ ششم، سال ۱۳۷۹
- ۷۲- مكيال المكارم في فوائد الدعاء للقائم عليه السلام، سيد محمدتقي موسوي اصفهاني، مترجم: سيد مهدي حائري قزويني، دفتر تحقيقات و انتشارات بدر، چاپ دوم، سال ۱۴۱۲ هـ. ق
- ۷۳- مفاتيح الجنان
- ۷۴- موعود نامه (فرهنگ الفبايي مهدويت)، مجتبي تونهاي، انتشارات مشهور، چاپ اول، سال ۱۳۸۳
- ۷۵- منتخب الاثر، لطف الله صافي گلپايگاني، ناشر السيده المعصوميه، سال ۱۴۱۹ هـ. ق

۷۶- متهی الامال، حاج شیخ عباس قمی، انتشارات فخر رازی، چاپ

دوم، پاییز ۱۳۷۹

۷۷- متهی الامال (زندگانی و شرح احوال چهارده معصوم علیهم السلام)،

مرحوم حاج شیخ عباسی قمی (ره)، انتشارات کامکار، چاپ اول، سال

۱۳۸۴

۷۸- مهدی موعود علیه السلام، شهید سید عبدالحسین دستغیب، ناشر چاپ

پیام، سال ۱۳۶۲

۷۹- مهدی موعود علیه السلام آفتاب صبح امید، محمدحسن زبیری قاینی،

بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، چاپ چهارم، سال ۱۳۷۸

۸۰- مهدی قائم آل محمد علیهم السلام، حسن شجاعیان، نشر، دفتر مذهبی

و فارسیت دورود

۸۱- میزان الحکمه، محمد محمدی ری شهری، انتشارات

دارالحدیث، ویرایش سوم، سال ۱۳۷۷

۸۲- نجم الثاقب، میرزا حسین طبرسی نوری (ره)، انتشارات مسجد

مقدس جمکران، سال ۱۳۸۱ ه. ش

۸۳- نشانه‌های پایان، علی فاطمیان، وزارت و فرهنگ ارشاد اسلامی،

سازمان چاپ و انتشارات، چاپ دوم، سال ۱۳۸۳

۸۴- نگین آفرینش (پژوهشی در زندگی حضرت ولی عصر (عج))،

محمد امین بالا دستان و محمد مهدی حائری و مهدی یوسفیان، بنیاد
فرهنگی مهدی موعود (عج)، چاپ اول، بهار ۱۳۸۳

۸۵- نوید امن وامان، آیه العظمی حاج شیخ احمد صافی گلپایگانی

(مدظله الشریف)، انتشارات معصومه فاطمه علیها السلام، چاپخانه سپهر، چاپ
دی ماه ۱۳۷۵ (نیمه شعبان ۱۴۱۷)

۸۶- نهج الفصاحه، عبدالرسول پیمانی و محمد امین شریعتی،

انتشارات خاتم الانبیاء، چاپ چهارم، سال ۱۳۸۵

۸۷- نهضت انتظار و انقلاب اسلامی، مرکز تحقیقات اسلامی سپاه،

ناشر معاونت آموزش نیروی مقاومت بسیج سپاه، چاپ اول، تابستان
۱۳۸۲

۸۸- وسایل الشیعه، شیخ حر عاملی، موسسه آل بیت، سال ۱۴۰۹ هـ.

ق

۸۹- هزار و یک چرا، علی سالک، انتشارات ام ابیها، چاپ هفتم، سال

۱۳۸۶